

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

100000297716

ROCZNIK INSTYTUTU KARTOGRAFICZNE

R. I — 1929

J. WĄSOWICZ I A. ZIERHO

ŚWIAT W CYF

KSIĄŻNICA - ATLAS, LWOW

ROCZNIK INSTYTUTU KARTOGRAFICZNEGO IM. E. ROMERA
R. I — 1929

J. WĄSOWICZ i A. ZIERHOFFER

ŚWIAT W CYFRACH

K S I A Ź N I C A - A T L A S

ZJEDNOCZONE ZAKŁADY KARTOGRAF. I WYDAWNICZE

TOW. NAUCZ. SZKÓŁ ŚRED. I W., SP. AKC.

LWÓW — WARSZAWA

1929

60

J.x.7 / 29

nr inw. 1397

~~I. 37 343~~

Akc. Nr.

~~K-2582/58~~

2207

Zakłady Graficzne Ski Akc. Książnica-Atlas we Lwowie.

BPK-5-10/2018

0,01-

Przedmowa.

Naczelnem zadaniem każdego instytutu kartograficznego jest trzymanie ręki na pulsie życia światowego, jest śledzenie wszystkich zmian, dokonujących się na powierzchni globu.

Wielkie to zadanie wymaga ogromnego wkładu pracy, wyrażającej się w każdej nowej karcie geograficznej, a przede wszystkim w każdym nowym tej karty wydaniu. Harmonja graficzna karty zasłania wszakże do tego stopnia zmiany w niej dokonane, że nawet porównanie szeregu wydań jednej i tej samej karty nie uzmysławia nieustannego, a często i bujnego tętna życia państw i narodów.

Dlatego to nawet najoświecieńszy czytelnik karty geograficznej odczuwa potrzebę syntezy opisowej i cyfrowej kraju, będącego przedmiotem jego zainteresowania.

W zrozumieniu tego powszechnego interesu wszystkie wielkie instytuty kartograficzne wydają doroczne publikacje, poświęcone zwięzłej ilustracji państw i krajów kuli ziemskiej. I tak instytut Perthesa w Gocie publikuje od zgorą 100 lat *Kalendarz Gotajski*, Freytag i Berndt wydaje *Atlas Hickmanna*, Agostini ma swój kalendarz, Macmillan w Londynie swój *Statesman's Yearbook*, a inni anglosascy kartografowie wydają stale słowniki geograficzne, t. zw. *Gazetteer'y*.

Idąc śladem naszych światowych przewodników, oddajemy w ręce polskiego czytelnika analogiczną, doroczną publikację, która w tablicach cyfrowych ma dać pogląd na stan współczesny państw, narodów i przegląd dokonujących się ciągle zmian i przeobrażeń w ich wzajemnych stosunkach.

Autorzy tej pierwszej tego rodzaju próby w polskiej literaturze wzorowali się na swej pracy o Polsce, przygotowanej na zjazd geografów słowiańskich w r. 1927 i usiłowali dać też odpowiedź na każdą kwestję, dotyczącą globu ziemskiego, a dającą się ująć w cyfrach.

Jako inicjator tej pracy, śledziłem jej przebieg i radowałem się zarówno jej różnorodnością, jak zwięzłością.

Cała publikacja składa się z czterech części. W pierwszej, ogólnej dano obraz własności geometrycznych i fizycznych kuli ziemskiej. W drugiej części rozwinięto szczegółowy obraz Polski. W trzeciej dano przegląd wszystkich państw i kolonij, w czwartej wreszcie zestawiono szereg międzynarodowych porównań i klasyfikacji.

Całość obejmuje blisko 200 tablic statystycznych. Jak są one pojęte i wykonane, wystarczy, gdy podam, że tablica przeglądowa państw daje dla 209 krajów następujące wartości: powierzchnia, mieszkańcy, gęstość zaludnienia, przywóz i wywóz, długość sieci kolejowej i linii telegraficznych, ilość stacyj pocztowych, samochodów, zaludnienie stolicy i głównego portu. To wszystko zajmuje zaledwie 8 stron druku i to jest miarą, że w publikacji tej usiłowano oszczędzać miejsce, a respektować czas czytelnika.

Pragnąłbym bardzo, by życzliwe przyjęcie ze strony społeczeństwa umożliwiło nam podtrzymanie i rozwój tej publikacji, znamiennej i nieodzownej dla wszystkich społeczeństw światowych.

E. Romer.

Lwów, 21 marca 1929.

Spis rzeczy.

Część I. — Fizjografia.

	Str.		Str.
<i>Dział 1. — Geografia matematyczna.</i>		<i>Dział 4. — Hydrografia.</i>	
1. Niektóre elementy kuli ziemskiej	1	9. Krzywe hipsograficzne oceanów	3
2. Długość stopni równoleżników	1	10. Krzywa hipsograficzna kuli ziemskiej	3
3. Zmiana deklinacji słońca	1	<i>Dział 5. — Klimat.</i>	
<i>Dział 2. — Układ poziomy.</i>		11. Zlewiska	4
4. Powierzchnia kontynentów i oceanów	2	12. Największe dorzecza	4
5. Rozmieszczenie lądów i mórz	2	13. Najdłuższe arterje rzeczne	4
6. Ukształtowanie poziome kontynentów	2	14. Największe jeziora	5
7. Największe wyspy	2	15. Siły wodne	5
<i>Dział 3. — Układ pionowy.</i>		<i>Dział 5. — Klimat.</i>	
8. Krzywe hipsograficzne kontynentów	3	16. Niektóre średnie i skrajne wartości klimatyczne	6
		17. Elementy klimatyczne ważniejszych miejscowości	6
		18. Wysokość granicy wiecznego śniegu	13

Część II. — Przegląd Państw.

A. Polska.

<i>Dział 1. — Przyroda kraju.</i>		<i>Dział 3. — Obszar i ludność.</i>	
19. Dorzecza i wysokość bezwzględna	14	25. Administracja szkolna, sądowa, pocztowa i kolejowa 16	
20. Klimat	15	26. Siła zbrojna	16
21. Strefy odległości od morza	15	27. Organizacja wyznań	16
22. Jeziora w Polsce	15	<i>Dział 3. — Obszar i ludność.</i>	
23. Ważniejsze rzeki	15	28. Ludność i obszar województw	17
<i>Dział 2. — Granice i podział terytorjalny.</i>		29. Zawody ludności	17
24. Granice polityczne	16	30. Wiek ludności	17
		31. Rozwój miast	18

VI	Str.		Str.
32. Ruch naturalny ludności	18	61. Przemysł włókienniczy. Ilość czynnych wrzecion	27
33. Przyrost naturalny	18	62. Zużycie bawełny 1920—1927	27
34. Przyrost ludności wielkich miast	18	63. Przemysł drzewny i papierniczy	27
35. Wędrowki ludności	19	64. Zapalki 1927	27
36. Emigracja 1927	19	65. Produkcja nawozów sztucznych 1927	27
37. Mieszkania	19	66. Fabryki tytoniu i cygar 1927	27
		67. Przemysły spożywcze	28
<i>Dział 4. — Szkolnictwo i oświata.</i>			
38. Rozwój szkolnictwa niższego 1921—1928	20	<i>Dział 7. — Warunki pracy.</i>	
39. Szkolnictwo powszechne 1927/8	20	68. Kasy chorych	28
40. Analfabeci w procentcie ludności powyżej lat 10	20	69. Strajki	28
41. Szkolnictwo średnie ogólnokształcące	20	70. Bezrobotni	28
42. Seminarja nauczycielskie	21	<i>Dział 8. — Finanse, kredyt i organizacje gospodarcze.</i>	
43. Szkolnictwo wyższe 1926/27	21	71. Budżety 1921—1927	29
44. Radio	21	72. Podatki bezpośrednie 1927/8	29
45. Druki nieperjodyczne wedle języka 1927	21	73. Preliminarz budżetowy 1929/30	29
46. Czasopisma wedle języków 1927	22	74. Obieg pieniężny	30
<i>Dział 5. — Rolnictwo i hodowla.</i>			
47. Użycie ziemi	23	75. Długi państwowe	30
48. Wielka własność rolna	23	76. Przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe 1927	30
49. Lasy w posiadaniu wielkiej własności	23	77. Upadłości ukończone	30
50. Reforma rolna 1919—1926	23	78. Emisja kapitału	30
51. Drzewa lesne	23	79. Wkłady w kasach oszczędności	30
52. Produkcja drewna 1923	24	80. Wskaźnik kosztów utrzymania	31
53. Zwierzęta domowe 1927	24	81. Wskaźnik kosztów żywności	31
54. Zbiór i wydajność najważniejszych ziemiopłodów 1909—1927	24	82. Wskaźnik cen hurtownych	31
55. Obszar obsiany i zbiór ważniejszych ziemiopłodów 1927 25	25	83. Wskaźnik złoty akcji przemysłowych	31
56. Rybołówstwo 1927	25	<i>Dział 9. — Komunikacje.</i>	
<i>Dział 6. — Górnictwo i przemysł.</i>			
57. Zatrudnienie w górnictwie i przemyśle 30/VI 1928	26	84. Koleje normalnotorowe	31
58. Silniki 31/XII 1926	26	85. Przewóz osób	32
59. Produkcja górnicza 1913—1927	26	86. Załadowanie	32
60. Przemysł hutniczy i mineralny 1913—1927	27	87. Przewóz towarów	32
		88. Koleje wąskotorowe	32
		89. Poczta, telegraf i telefon 1927	33
		90. Przesyłki pocztowe	33

	Str.
91. Listy zagraniczne	33
92. Telegraf	33
93. Telefon	33
94. Drogi bite i gruntowe 1926	34
95. Samochody cywilne	34
96. Budowa i naprawa dróg bitych 1926	34
97. Port gdyński. Ruch okrętów	35
98. Port tczewski. Ruch okrętów	35
99. Drogi wodne	35
100. Kanały żeglowne	35
101. Komunikacja lotnicza	35

	Str.
<i>Dział 10. — Handel zagraniczny.</i>	
102. Handel zagraniczny 1920—1927	36
103. Wywóz ważniejszych towarów 1920—1927	36
104. Handel zagraniczny wedle grup towarów 1927	36
105. Przywóz ważniejszych towarów 1920—1927	37
106. Handel zagraniczny z poszczególnymi krajami 1927	37
<i>Dział 11. — Wolne miasto Gdańsk.</i>	
107. Dane ogólne	37
108. Ruch okrętów w porcie gdańskim	37

B. Inne państwa.

109. Przegląd państw	38	110. Przegląd obszaru i ludności państw kolonialnych	45
--------------------------------	----	--	----

Część III. — Przeglądy międzynarodowe.

Dział 1. — Człowiek i obszar.

111. Ludność 1925	46
112. Rasy	46
113. Stosunki etniczne	47
114. Religje	47
115. Ludność państw	47
116. Ruch ludności 1927	48
117. Powierzchnia państw	48
118. Polacy na świecie	49
119. Wielkie miasta	49

Dział 2. — Produkcja.

a) Produkcja roślinna i hodowlana.

120. Pszenica 1901—1925	53
121. Pszenica 1927	54
122. Jęczmień 1927	54
123. Żyto 1927	54

124. Owies 1927	55
125. Kukurudza 1927	55
126. Ryż 1927	55
127. Ziemiaki 1927	55
128. Buraki cukrowe 1927	56
129. Cukier 1901—1925	56
130. Cukier 1927/28	56
131. Wino 1927	57
132. Kawa 1926	57
133. Kakao 1926	57
134. Herbata 1926	57
135. Tytoń 1926	57
136. Bawełna 1926/7	58
137. Wrzeciona bawełniane 1927	58
138. Len 1927	58
139. Jedwab 1927	58
140. Kauczuk 1901—1925	58
141. Kauczuk 1927	59

	Str.		Str.
142. Jedwab sztuczny 1901—1925	59		
143. Jedwab sztuczny 1927	59		
144. Konie	59		
145. Bydło rogate	59		
146. Trzoda chlewna	60		
147. Owce	60		
148. Produkcja wełny 1926	60		
<i>b) Produkcja mineralna.</i>			
149. Węgiel kamienny 1901—1925	60		
150. Węgiel kamienny 1927	60		
151. Ropa naftowa 1901—1925	61		
152. Ropa naftowa 1927	61		
153. Węgiel brunatny 1927	61		
154. Stal i żelazo surowe 1927	61		
155. Rudy żelaza 1901—1925	61		
156. Rudy żelaza 1927	61		
157. Rudy manganowe 1927	62		
158. Ołów hutniczy 1927	62		
159. Miedź-metal 1927	62		
160. Rudy cyny 1927	62		
161. Cynk hutniczy 1927	62		
162. Aluminjum 1927	63		
163. Siarka 1927	63		
164. Rteć 1927	63		
165. Fosforyty 1927	63		
166. Sole potasowe 1927	63		
167. Platyna 1925	63		
168. Wydobywanie złota i srebra 1901—1925	63		
169. Złoto 1927	64		
170. Srebro 1927	64		
171. Diamenty 1926	64		
<i>Dział 3. — Zużycie.</i>			
172. Zużycie ważniejszych surowców w kg na głowę ludności	65		
		<i>Dział 4. — Bezrobocie.</i>	
		173. Bezrobocie	65
		<i>Dział 5. — Finanse i kredyt.</i>	
		174. Majątek narodowy	66
		175. Wydatki państw 1926	66
		176. Długi państwowe 1926	66
		177. Wskaźniki złote 1927	67
		178. Emisja kapitału 1927	67
		<i>Dział 6. — Komunikacje.</i>	
		179. Koleje według kontynentów	67
		180. Koleje według krajów	67
		181. Drogi bite 1913	68
		182. Drogi wodne	68
		183. Samochody 1927	68
		184. Linje telegraficzne	69
		185. Wielkie stacje iskrowe	69
		186. Stacje iskrowe 1928	69
		187. Światowa flota handlowa 1913—1928	70
		188. Budowa okrętów 1927—1928	70
		189. Ruch w portach światowych 1927	71
		190. Kanały oceaniczne	71
		<i>Dział 7. — Handel zagraniczny.</i>	
		191. Światowe obroty handlowe 1913—1926	71
		192. Handel zagraniczny 1927	72
		193. Handel światowy ważniejszymi surowcami 1927	73
		<i>Dział 8. — Różne.</i>	
		194. Wojsko	74
		195. Radjoodbiorniki 1928	74
		196—199. Niektóre dane za r. 1928	75
		Źródła	76

CZEŚĆ I. — FIZJOGRAFJA.

Dział 1. — Geografia matematyczna.

1. Niektóre elementy kuli ziemskiej.

Promień równika	= 6.377.397 km
$\frac{1}{2}$ osi ziemskiej	= 6.356.079 km
Obwód równika	= 40.070.368 km
Elipsa południka	= 40.003.423 km
Średni stopień południka	= 111.121 km
Powierzchnia ziemi	= 509.950.714 km ²
Objętość ziemi	= 1,082,841,300.000 km ³
Średnia gęst. ziemi	= 5·6 (woda = 1)
Odległość od słońca:	
w perihelium	= 146,504.000 km
w afelium	= 151,496.000 km
Tor ziemi (Eklipytyka)	= 936,250.000 km
Powierzchnia stref klimatycznych (solarnych):	
strefa gorąca	= 202,960.000 km ²
strefy umiarkow.	= 265,174.000 km ²
strefy zimne	= 41,816.000 km ²

2. Długość stopni równoleżników.

Szerokość geograficzna	Stopień równoleżnika w km
0°	111·3
5°	110·9
10°	109·6
15°	107·5
20°	104·6
25°	100·9
30°	96·5
35°	91·3
40°	85·4
45°	78·8
50°	71·7
55°	64·0
60°	55·8
65°	47·2
70°	38·2
75°	28·9
80°	19·4
85°	9·7
90°	0

3. Słońce świeci pionowo w południe w roku 1929:

Dzień	Szerokość geograficzna	Dzień
21. III, 23. IX	<i>N</i> 0° 0' <i>S</i>	23. IX, 21. III
2. IV, 10. IX	4° 56'	6. X, 8. III
12. IV, 31. VIII	8° 40'	16. X, 26. II
22. IV, 21. VIII	12° 10'	25. X, 17. II
2. V, 11. VIII	15° 20'	4. XI, 7. II
12. V, 1. VIII	18° 5'	14. XI, 29. I
22. V, 22. VII	20° 20'	23. XI, 19. I
1. VI, 12. VII	22° —'	3. XII, 10. I
11. VI, 2. VII	23° 4'	12. XII, 1. I
21. VI	<i>N</i> 23° 27' <i>S</i>	21. XII

Uwaga. Znając szerokość geograficzną (φ) miejscowości *A*, obliczam dla niej $\sphericalangle$ padania promieni słońca (*S*) w południe wedle wzoru: $S = 90^\circ - \varphi \pm \psi$, jeśli ψ = szer. geogr., w której słońce świeci w danym dniu pionowo.

Dział 2. — Układ poziomy.

4. Powierzchnia kontynentów i oceanów.

Lądy:	Pow. milionów km ²	% lądu	% oceanów	% pow. kuli ziemskiej
Europa	10·0	6·7	—	2·0
Azja	44·2	29·7	—	8·7
Afryka	29·7	19·9	—	5·8
Ameryka Płn.	24·1	16·2	—	4·7
Ameryka Pd.	17·8	12·0	—	3·5
Australja i Oc.	9·0	6·0	—	1·8
Antarktyda	14·1	9·5	—	2·7
	148·9	100	—	29·2
Oceany:				
Atlantycki	106·5	—	29·5	20·9
Indyjski	74·9	—	20·7	14·7
Spokojny	179·7	—	49·8	35·2
	361·1	—	100	70·8
Kula ziemiska	510·0	—	—	100

5. Rozmieszczenie lądów i mórz.

Półkula	Ląd	Morze	Razem
	w % powierzchni		
Północna	39·3	60·7	100
Południowa	19·1	80·9	100
Lądowa	46·7	53·3	100
Morska	10·0	90·0	100

6. Ukształtowanie poziome kontynentów.

Kontynent	Odległość od wybrzeża km		Półwyspy i wyspy w % pow. kontynentu
	największa	średnia	
Europa	1580	342	35·0
Azja	2400	780	24·0
Afryka	1800	674	2·1
Ameryka Płn.	1650	470	25·4
Ameryka Płd.	1600	550	1·1
Australja	920	352	19·0

7. Największe wyspy.

Nazwa	Pow. tysięcy km ²	Nazwa	Pow. tysięcy km ²
Grenlandja	2.170	Kuba	115
Nowa Gwinea	786	Nowa Fundlandja	111
Borneo	770	Luzon (Filipiny)	106
Madagaskar	585	Islandja	105
Ziemia Baffina	467	Mindanao (Filipiny)	96
Sumatra	410	Jezo (Japonja)	94
Wielka Brytanja	230	Irlandja	82
Hondo	227	Haiti	77
Celebes	170	Sachalin	75
N. Zelandja, w. pd.	150	Tasmanja	68
Jawa	126	Cejlon	66
N. Zelandja, w. płn.	115	Szpicberg	63

Dział 3. — Układ pionowy.

8. Krzywe hipsograficzne kontynentów.

Wzniesienie nad poz. morza w <i>m</i>	% powierzchni, przypadający na dane wzniesienie							
	Europa	Azja	Afryka	Amer. Płn.	Amer. Pd.	Australja	Antarktyda	Łąd stały
nad 3000 . .	0·8	8·6	1·0	1·7	6·1	0·2	12·5	4·5
2—3000 . .	0·7	5·5	1·4	4·3	2·9	0·6	44·6	7·5
1—2000 . .	5·3	20·1	19·2	18·3	6·4	2·5	26·8	14·4
500—1000 . .	9·8	22·2	27·6	15·0	15·6	6·1	7·2	18·1
200—500 . .	26·6	18·2	34·4	28·3	26·4	54·6	3·9	22·0
0—200 . . .	55·1	24·1	15·3	32·3	42·6	36·0	5·0	32·9
nizej 0 . . .	1·7	1·3	0·1	0·1	—	0·0	—	0·6
Średn. wzn.	330 <i>m</i>	1.010 <i>m</i>	660 <i>m</i>	650 <i>m</i>	650 <i>m</i>	310 <i>m</i>	2.000 <i>m</i>	874 <i>m</i>
Najw. wzn. .	4.810 „	8.840 „	5.930 „	6.187 „	6.970 „	2.241 „	5.000 „	8.840 „
Najn. pkt. .	—26 „	—394 „	—137 „	—81 „	0 „	—12 „	0 „	—394 „

9. Krzywe hipsograficzne oceanów.

Głębokość w <i>m</i>	% powierzchni, przypadający na daną głębokość			
	Atlantyk	Indyjski	Pacyfik	Oceany
0—200	13·3	4·2	5·7	7·6
200—1000	7·1	3·1	3·1	4·3
1—2000	5·3	3·4	3·9	4·2
2—3000	8·8	7·4	5·2	6·8
3—4000	18·5	24·0	18·5	19·6
4—5000	25·8	38·1	35·2	33·0
5—6000	20·6	19·4	26·6	23·3
6—7000	0·6	0·4	1·6	1·1
nad 7000	0·0	—	0·2	0·1
Średnia głębokość . .	3.332 <i>m</i>	3.897 <i>m</i>	4.028 <i>m</i>	3.795 <i>m</i>
Największa głęb. . .	8.341 „	7.000 „	10.793 „	10.793 „

10. Krzywa hipsograficzna kuli ziemskiej.

Wysokość w stosunku do poziomu morza w <i>m</i>	% powierzchni, przypadający na dany stopień
nad 3000	1·3
2—3000	2·2
1—2000	4·2
500—1000	5·3
200—500	6·4
0—200	9·6
—200—0	5·6
—1000— —200	3·0
—2— —1000	3·0
—3— —2000	4·8
—4— —3000	13·9
—5— —4000	23·3
—6— —5000	16·5
—7— —6000	0·8
pod —7000	0·1
Średnia wys. pow. ziemi	—2.438 <i>m</i>
Najw. wys.	8.840 <i>m</i>
Najw. głęb.	—10.793 „

Dział 4. — Hydrografja.

11. Zlewiska.

Oceany	Europa	Azja	Afryka	Ameryka Płn.	Ameryka Pd.	Austr. — Oc.	Antarktyda*)	Kontynenty
	powierzchnia zlewisk w milionach km ²							
Atlantycki	7·5	12·2	9·6	17·5	14·4	—	2·6	63·8
Indyjski	—	7·6	4·5	—	—	2·7	7·2	22·0
Spokojny	—	9·6	—	4·4	0·9	1·4	4·3	20·6
Obszary bezodpływowe .	2·5	14·8	15·6	2·2	2·5	4·9	—	42·5
Razem	10·0	44·2	29·7	24·1	17·8	9·0	14·1	148·9

*) Podział schematyczny.

12. Największe dorzecza.

Główna rzeka	Powierzchnia w milionach km ²	Główna rzeka	Powierzchnia w milionach km ²
Amazonka	7·0	Amur	2·0
Kongo	3·7	Jang-cy-kiang	1·8
Mississippi	3·25	Ganges-Bramaputra . .	1·7
La Plata	3·1	Wołga	1·46
Ob	3·1	Zambezi	1·4
Nil	2·9	Rzeka św. Wawrzyńca .	1·25
Niger	2·5	Saskaczewan-Nelson . .	1·1
Jenisej	2·5	Oranja	1·0
Lena	2·35	Hoangho	1·0

13. Najdłuższe arterje rzeczne.

Nazwa	Długość w km
Mississippi-Missouri . .	6.600
Nil-Kagera	6.000
Amazonka-Ucayali . . .	5.500
Ob-Irtysz	5.300
Jenisej-Selenga	5.200
Jang-cy-kiang	5.100
Mackenzie	4.600
Amur-Kerulen	4.500
Kongo	4.200

14. Największe jeziora.

N a z w a	Wysokość n. p. morza	*)	Powierzechn. w tys km ²	Największa głębokość w m	N a z w a	Wysokość n. p. morza	*)	Powierzechn. w tys. km ²	Największa głębokość w m
Kaspijskie	—26	b	438·0	946	Wielkie Niewolnicze	119	o	30·0	nad 140
Górne	184	o	83·3	307	Erie	175	o	25·8	64
Wiktorji	1.134	o	68·8	79	Winnipeg	213	o	24·5	19
Arałskie	50	b	67·8	68	Ontario	75	o	18·8	225
Hurońskie	177	o	59·5	229	Bałchasz	274	b	18·4	21
Michigan	177	o	57·9	265	Ładoga	5	o	18·2	250
Bajkalskie	462	b	33·0	1.523	Czad	295	b	16·0	12
Tanganjika	782	o	31·9	1.435	Maracaibo	0	o	13·6	250
Wielkie Niedźwiedzie	103	o	31·5	nad 90	Eyre	—12	b	9—13·0	nad 20
Njasa	464	o	30·8	706	Onega	39	o	9·8	124

*) o = odpływowe, b = bezodpływowe.

15. Siły wodne.

Państwo	Ogółem tysięcy K. M.	W tem wyzyskanych tys. K. M.	% sił wyzyskanych	Państwo	Ogółem tysięcy K. M.	W tem wyzyskanych tys. K. M.	% sił wyzyskanych
St. Zjednoczone . . .	30.000	11.000	37	Z. S. R. R.	25.000	1.200	5
Kanada	23.000	4.300	19	Hiszpanja	5.000	880	18
Francja	6.000	2.200	37	Austria	3.700	440	12
Japonja	8.000	2.000	25	Brazylja	25.000	400	2
Włochy	4.000	1.900	48	W. Brytanja	960	210	22
Niemcy	6.000	1.865	31	Finlandja	3.000	180	6
Szwajcarja	4.000	1.500	38	S. H. S.	3.500	165	5
Norwegja	9.000	1.500	17	Czechosłowacja . . .	1.800	155	9
Szwecja	6.500	1.460	22	Polska	3.625	143	4

Dział 5. — Klimat.

16. Niektóre średnie i skrajne wartości klimatyczne.

Szerokość geo- graficzna	Średnie roczne temperatury	
	półkula północna	półkula południowa
0°	+26·3	
10°	+26·8	+25·5
20°	+25·3	+23·0
30°	+20·4	+18·4
40°	+14·1	+11·9
50°	+5·8	+5·4
60°	-1·1	-3·2
70°	-10·7	-12·0
80°	-17·1	(-20·6)
90°	-22·7	(-25·0)

Średnia roczna temperatura kuli ziemskiej	+14·3° C
„ „ „ półkuli północnej	+15·2° C
„ „ „ „ południowej	+13·4° C

Najwyższa notowana temperatura	+58·0° C (Azizia, Trypolis, IX ¹⁾ , 1922).
„ śr. mies. „	+38·9° C (Dolina Śmierci, Kalifornia, VI).
„ „ roczna „	+30·2° C (Massaua, M. Czerwone, śr. z 16 lat).
Najniższa notowana	-67·8° C (Wierchojańsk, I, 1892).
„ śr. mies. „	-51·2° C (Wierchojańsk, I).
„ „ roczna „	-25·8° C (Framheim, Antarktyda).
Największy notowany opad roczny	14.275 mm (Pun Kukui, Hawaui, 1918).
„ średni „ „	11·421 „ (Czerrapundzi, średnia z 12 lat).

¹⁾ Cyfry rzymskie oznaczają miesiące.

17. Elementy klimatyczne ważniejszych miejscowości.

Europa.

Miejscowość	φ (N)	λ ¹⁾	Wysokość n. p. morza m	Średnia temperatura (w stopniach C)				Opad roczny mm
				miesiąca najciepl. ²⁾	miesiąca najzimn. ²⁾	roku	amplituda roczna	
Green Harbour	78 ²	14 ¹⁴	11	4·7	-11·7 II	-9·6	26·4	293
Hammerfest	70 ⁴⁰	23 ⁴⁶	10	12·0	-5·2	1·8	17·2	665
Haparanda	65 ⁵⁰	24 ⁹	9	15·0	-12·0 II	2·0	27·0	468
Stykkisholm	65 ⁵	22 ⁴⁶ W	11	9·7	-2·7 II	3·0	12·4	652
Archangielsk	64 ³⁵	40 ³⁶	6	15·7	-13·5	-1·6	29·2	427

¹⁾ Długość nieoznaczona znaczy — wschodnia.

²⁾ Gdy inaczej nie zaznaczono, miesiącem najcieplejszym jest lipiec, najzimniejszym — styczeń na półk. półn., odwrotnie na półk. połudn.

Miejscowość	φ (N)	λ	Wysokość n. p. morza <i>m</i>	Średnia temperatura (w stopniach C)				Opad roczny <i>mm</i>
	stopnie i minuty			miesiąca najciepl.	miesiąca najzimn.	roku	amplituda roczna	
Bergen	6024	519	44	14·3	1·1 II	7·1	13·2	1.731
Helsingfors	6010	2457	12	16·8	—6·7 II	4·4	23·5	611
Leningrad	5956	3016	5	17·6	—8·5 II	3·8	26·1	489
Sztokholm	5921	184	44	16·0	—3·6 II	5·7	19·6	437
Ben Nevis	5648	5 W	1.343	5·2	—4·9 II	—0·3	10·1	3.835
Edynburg	5557	311 W	81	14·6	3·2	8·3	11·4	655
Moskwa	5550	3733	167	18·9	—10·4	4·0	29·3	566
Kopenhaga	5541	1236	5	16·5	0·2	7·9	16·3	560
Helgoland	5410	751	40	16.5 VIII	1·4 II	8·5	15·1	764
Berlin	5223	134	85	17·5	—1·0	8·3	18·5	574
Warszawa	5214	212	125	18·4	—3·5	7·2	21·9	585
Valentia	5156	1015	14	14·9	6·8 II	10·5	8·1	1.443
Orenburg	5145	556	109	21·5	—15·5	3·3	37·0	380
Greenwich	5128	0	46	16·8	3·5	9·8	13·3	596
Śnieżka	5044	1544	1.620	8·4	—7·7 II	0·0	16·1	1.344
Kijów	5027	3030	183	19·8	—6·1	7·2	25·9	559
Praga	505	1425	197	19·0	—1·3	9·0	20·3	443
Jersey	4910	24 W	15	17·2 VIII	6·0	11·2	11·2	880
Paryż	4849	229	50	18·3	2·3	10·0	16·0	562
Wiedeń	4815	1622	203	19·5	—2·2	9·1	21·7	623
Monachjum	489	1134	529	17·2	—3·0	7·4	20·2	895
Budapeszt	4731	192	130	20·8	—1·8	9·9	22·6	638
Zurych	4723	832	493	18·5	—1·5	8·6	20·0	1.120
Rostow nad Donem	4713	3943	48	24·4	—5·7	9·8	30·1	441
St. Bernardin	4630	910	2.073	9·3	—6·9	0·6	16·2	2.254
Odessa	4626	3046	43	22·4	—3·2	9·8	25·6	394
Locarno	4610	848	237	21·9	2·0	11·8	19·9	1.910
Lyon	4541	447	175	21·2	2·4	11·7	18·8	814
Medjolan	4528	911	147	23·9	0·4	12·4	23·5	996
Jalta	4430	3411	4	24·2	3·5	13·1	20·7	506
Genua	4425	857	55	24·3	7·6	15·7	16·7	1.314
Bukareszt	4425	265	82	22·8	—3·5	10·6	26·3	583

Miejscowość	φ (N)	λ	Wysokość n. p. morza m	Średnia temperatura (w stopniach C)				Opad roczny mm
	stopnie i minuty			miesiąca najciepl.	miesiąca najzimn.	roku	amplituda roczna	
Sarajewo	4352	1826	544	20·0	—2·5	9·2	22·5	841
Nicea	4343	678	20	23·2	8·0	15·0	15·2	817
Marsylja	4318	523	75	22·3	6·3	13·8	16·0	568
Rzym	4154	1227	46	24·5	6·9	15·3	17·6	820
Porto	418	829 W	100	20·8 VIII	9·6	14·9	11·2	1.226
Konstantynopol	412	2858	75	23·6	5·2	14·3	18·4	733
Madryt	4024	341 W	667	23·8 VIII	4·3	12·9	19·5	426
Lizbona	3843	99 W	95	21·6 VIII	10·3	15·7	11·3	753
Ateny	3758	2343	107	26·8	8·2	17·2	18·6	394
Riposto	3741	1514	14	25·5 VIII	11·2	17·7	14·3	691
Gibraltar	366	521 W	16	23·8 VIII	13·1	17·7	10·7	909
Malta	3554	1431	56	25·1	11·9	17·8	13·2	533

Azja.

Miejscowość	φ (N)	λ (E)	Wysokość n. p. morza m	Średnia temperatura (w stopniach C)				Opad roczny mm
	stopnie i minuty			miesiąca najciepl.	miesiąca najzimn.	roku	amplituda roczna	
Wierchojańsk	6733	13323	100	15·3	—51·2	—16·4	66·5	130
Turuchańsk	6517	8757	45	15·8	—28·6	—7·8	44·4	347
Markowo	6445	17050	26	14·7	—27·9	—9·1	42·6	190
Nowo Marinskij Post	6445	17733	23	11·3	—23·2	—7·6	34·5	192
Berezow	6356	654	40	14·7	—23·5	—4·6	38·2	
Jakuck	621	12943	108	18·6	—43·4	—10·9	62·0	237
Tomsk	5630	8458	122	18·0	—19·9	—0·7	37·9	531
Nikołajewsk	538	14045	21	16·4	—23·8	—3·4	40·2	447
Irkuck	5216	10419	467	17·7	—21·0	—0·9	38·7	378
Akmolińsk	5112	7123	347 (?)	20·2	—17·9	1·3	38·1	
Błagowieszczeńsk	5016	12730	142	21·1	—25·0	—0·4	46·1	507
Nemuro	4320	14535	27	17·0 VIII	—5·4 II	5·5	22·4	963
Władywostok	437	13155	128	20·8 VIII	—13·7	4·7	34·5	570
Mukden	4148	12323	44	24·6	—13·5	6·8	38·1	650

Miejscowość	φ (N)	λ (E)	Wysokość n. p. morza <i>m</i>	Średnia temperatura (w stopniach C)				Opad roczny <i>mm</i>
	stopnie i minuty			miesiąca najciepl.	miesiąca najzimn.	roku	amplituda roczna	
Tyflis	4143	4448	404	24·4	0·2	12·7	24·2	498
Taszkent	4120	6918	478	26·7	—1·2	13·1	27·9	358
Pekin	3957	11628	38	26·0	—4·7	11·7	30·7	634
Tien-cin	3910	11710	5	26·6	—4·4	11·3	31·0	533
Teheran	3541	5125	1.220	29·2	1·2	16·4	28·0	235
Tokjo	3541	13945	21	25·4 VIII	3·1	13·8	22·3	1.561
Leh	3410	7742	3.503	16·3	—7·4	5·1	23·7	83
Bejrut	3354	3528	34	27·3 VIII	13·0	20·3	14·3	908
Bagdad	3321	4428	38	33·8	9·4	22·0	24·4	173
Nagasaki	3244	12952	133	26·5 VIII	5·8	15·7	20·7	1.903
Lahore	3134	7420	214	33·9 VI	11·7	23·7	22·2	499
Szanghaj	3112	12126	7	26·9	3·3	15·1	23·6	1.146
Simla	317	778	2.205	19·3 VI	4·2	12·8	15·1	1.603
Han-Kou	3035	11417	37	28·8 VIII	4·1	16·8	24·7	1.133
Quetta	3011	673	1.677	25·7	3·9	14·8	21·8	252
Dardżiling	273	8818	2.266	16·5	4·4	11·6	12·1	3.184
Naha	2613	12741	11	28·0	16·0 II	22·1	12·0	2.134
Allahabad	2525	8151	94	35·2 VI	15·2	25·1	20·0	985
Czerrapundzi	2515	9142	1.314	20·1 IX	10·7	16·5	9·4	11.421
Kalkuta	2236	8823	6	29·8 V	18·4	25·5	11·4	1.571
Hongkong	2218	11410	33	27·8	14·8 II	22·1	13·0	2.132
Nagpur	218	795	310	34·7 V	19·6 XII	27·3	15·1	1.251
Bombaj	1854	7249	11	29·3 V	23·6	26·3	5·7	1.809
Rangun	1646	9548	6	29·4 IV	23·8	26·2	5·6	2.518
Manila	1435	12059	14	28·4 V	24·8	26·6	3·6	2.022
Madras	134	8014	7	31·5 V	24·1	27·7	7·4	1.267
Aden	1245	453	29	31·5 VI	24·1	27·9	7·4	54
Sajgon	1047	10642	11	29·1 IV	25·1 XII	27·0	4·0	1.929
Colombo	654	7953	7	27·6 V	26·1 XII	26·7	1·5	2.106
Singapore	117	10351	3	27·8 V	26·0	26·9	1·8	2.415
Batawja	611 S	10650	8	26·5 X	25·5 I	26·1	1·0	1.832

Afryka.

Miejscowość	φ ¹⁾	λ ¹⁾	Wysokość n. p. morza <i>m</i>	Średnia temperatura (w stopniach C)				Opad roczny <i>mm</i>
	stopnie i minuty			miesiąca najciepl.	miesiąca najzimn.	roku	amplituda roczna	
Alger	3648	32	343	23·7 VIII	9·5	15·9	14·2	697
Ghardaia	3247	332	675	33·9	8·4	22·1	25·5	103
Funchal	3237	1654 W	25	22·3 VIII	15·2 II	18·4	7·1	689
Aleksandrja	3112	2953	32	25·9 VIII	13·8	20·3	12·1	203
La Laguna	2828	1620 W	547	21·4 VIII	11·6	16·0	9·8	694
Izana	2819	1630 W	2.367	15·9	0·2 II	8·1	15·7	764
In Salah	271	221 W	280	38·5	13·7	26·7	24·8	25
Asuan	242	3253	100	32 8	15·0	25·2	17·8	
Port Sudan	1937	3713	6	33 5 VIII	22·8 II	27·8	10·7	99
Santiago (W. Ziel. Prz.)	1454	2331 W	40 (?)	28 2 VI	22·3	24·9	15·9	288
El Obeid	1311	3014	569	29·9 V	19·6	24·3	10·3	356
Sokoto	132	514	353	32·5 IV	23·2	27·4	9·3	645
Maidugari	1147	1311	361	32·9 IV	22·8 XII	27·7	10·1	590
Berbera	1022	452	10	36 4	24·5	29·5	11·9	65
Freetown	829	139 W	68	27·8 XI	24·8 VIII	26·5	3·0	3.993
Wau	742	283	440	28·7 IV	24·6 VIII	26·1	4·1	1.088
Accra	533	012 W	6	28·7 III	23·5 VIII	26·3	5·2	692
Masaka	021 S	3147	1.280	20·2 II	19·1	19·6	1·1	1.022
Zanzibar	610 S	3911	22	28·1 II	24·2	25·9	3·9	1.563
Loanda	849 S	1313	59	26·1 III	19·8	23·5	6·3	316
Zomba	1523 S	3518	996	23·3 X	16·2	20·4	7·1	1.357
Św. Helena	1557 S	540 W	540	19·0 III	13·9 IX	16·5	5·1	1.016
Tananarive	1855 S	4732	1.400	26·1 IX	13·3	18·3	12·8	1.365
Mauritius	206 S	5733	55	25·7	20·3	23·1	5·4	1.261
Windhoek	2235 S	175	1.680	23·5	12·9	19·0	10·6	376
Johannesburg	2611 S	284	1.806	18·5	9·8	14·9	8·7	844
Durban	2952 S	313	15	23·9 II	16·4	20·4	7·5	1.083
Capetown	3356 S	1829	12	19·9 II	11·3	15·4	8·6	644

1) Długość wschodnia, szerokość północna — gdy nie zaznaczone inaczej.

Ameryka północna i środkowa.

Miejscowość	φ (N)	λ (W)	Wysokość n. p. morza m	Średnia temperatura (w stopniach C)				Opad roczny mm
	stopnie i minuty			miesiąca najciepl.	miesiąca najzimn.	roku	amplituda roczna	
Upernivik	7247	567	19	50	-22·9 II	-8·6	27·9	229
Tanana	6510	152 ⁶	67	15·5	-24·9	-4·6	40·4	310
Nome	6430	165 ²⁴	7	10·7	-15·8	-3·7	26·5	412
Fort Simpson	6152	121 ³⁵	129	15·7	-28·4	-5·8	44·1	347
Fort Chippewyan	5842	111 ¹⁰	218	17·1	-24·7	-2·2	41·8	345
Prince Rupert	5418	130 ¹⁸	52	13·8	0·6	7·4	13·2	2578
Belle Isle	5153	55 ²³	133	11·0 VIII	-12·4	-0·3	23·4	1208
Fort Hope	5133	87 ⁴⁹	260	17·0	-21·2	-1·5	38·2	408
Kamloops	5042	120 ²⁹	385	21·0	-5·2	8·6	26·2	279
Winnipeg	4953	97 ⁷	232	18·5	-20·4	1·0	38·9	697
Victoria	4824	123 ¹⁹	70	14·7	4·0	8·9	10·7	827
St. John	4517	66 ⁴	36	15·7 VIII	-7·2 II	4·7	22·9	1220
Toronto	4340	79 ²⁴	116	19·4	-5·7	6·4	25·1	850
San Diego	4243	117 ¹⁰	27	20·5 VIII	12·0	15·9	8·5	253
Chicago	4153	87 ³⁷	251	22·5	-4·3	9·2	26·8	839
North Platte	418	100 ⁴⁵	859	23·3	-5·9	9·0	29·2	476
Salt Lake City	4046	111 ⁵⁴	1329	24·6	-1·7	11·0	26·3	413
Nowy Jork	4046	73 ⁵⁸	47	24·0	-0·5	11·4	24·5	1215
St. Louis	3838	90 ¹²	173	26·0	-0·8	13·1	26·8	1036
San Francisco	3748	122 ²⁶	47	15·2 IX	9·7	12·7	5·5	563
Santa Fé	3541	105 ⁵⁷	2.138	20·4	-1·9	9·3	22·3	359
Charleston	3247	79 ⁵⁶	15	27·4	9·6	18·7	17·8	1247
Bermuda	3218	64 ⁴⁶	46	26·3 VIII	16·5 II	21·5	9·8	1459
Mobile	3041	88 ²	17	26·9	9·9	18·9	17·0	1579
New Orleans	2958	90 ⁴	16	27·9	12·1	20·4	15·8	1532
Key West	2433	81 ⁴⁸	7	28·8 VIII	20·4	24·9	8·4	966
Hawana	238	82 ²¹	24	27·0 VIII	21·3	24·5	5·7	1105
Leon	217	101 ⁴¹	1'809	22·8 V	13·4 XII	18·3	9·4	646
Meksyk	1924	99 ¹²	2.309	17·4 V	11·7	24·9	5·7	641
San Salvador	1342	89 ¹³	682	24·6 IV	21·1 XII	23·2	3·5	1782
Colon	923	79 ²³	11	26·4 IV	25·8 X	26·1	0·6	3278

Ameryka Południowa.

Miejscowość	φ^1	λ (W)	Wysokość n. p. morza m	Średnia temperatura (w stopniach C)				Opad roczny mm
	stopnie i minuty			miesiąca najciepl.	miesiąca najzimn.	roku	amplituda roczna	
Caracás	10 ³⁰ N	66 ⁵⁵	1.042	21·1 V	18·3	19·8	2·8	813
Georgetown	6 ⁵⁰ N	58 ¹²	2	27·2 IX	25·6	26·4	1·6	2.234
Quito	0 ¹⁴	78 ³²	2.846	12·8 IX	12·4 XI	12·6	0·4	1.068
Manaos	3 ⁸	60 ¹	44	28·3 X	26·6 III	27·2	1·7	1.650
Barra do Corda	5 ³⁰	45 ¹⁶	81	26·8 X	24·3	25·5	2·5	1.503
Bahia	13 ⁰	38 ³¹	47	26·0 II	23·2 VIII	24·8	2·8	1'965
Cuyaba	15 ³⁶	56 ⁶	165	27·9 X	24·2 VI	26·5	3·7	1.395
Arequipa	16 ²²	71 ³³	2.451	14·0 XII	12·5	13·8	1·5	96
La Paz	16 ²⁶	70 ⁵⁴	3.640	11·5 XI	6·7 IV	9·4	4·8	557
Arica	18 ²⁸	70 ²⁰	5	21·8	16·0	19·1	5·8	1
Corumba	18 ⁵⁹	57 ³⁹	116	27·0	21·1 VI	25·0	5·9	1.246
Bello Horizonte	19 ⁵⁵	43 ⁵⁵	895	21·8	16·7	20·0	5·1	1.541
Rio de Janeiro	22 ⁵⁴	43 ¹⁰	61	25·7	20·2	22·6	5·5	1.123
Asuncion	25 ²¹	57 ³⁷	95	27·0 II	16·9 VI	22·6	10·1	1.259
Punta Tortuga	29 ⁵⁶	71 ²¹	27	17·0 II	11·8	15·3	6·2	135
Cordoba	31 ²⁵	64 ¹²	423	23·2	9·8 VI	16·9	13·4	828
Valparaiso	33 ¹	71 ³⁸	41	18·0	11·8 VIII	15·0	6·2	488
Buenos Aires	34 ³⁰	58 ²²	25	23·5	10·1	16·7	13·4	942
Sarmiento	45 ³⁰	69	274	18·9	3·0	10·6	15·9	146
Isl. de los Evangelistas	52 ²⁴	75 ⁶	55	8·9 II	3·9	6·3	5·0	3.043
Punta Arenas	53 ¹⁰	70 ⁵⁴	4	11·0	1·1	5·4	9·9	518

¹⁾ Gdy inaczej nie zaznaczone — szerokość południowa.

Australja — Oceanja.

Miejscowość	φ^1	λ^1	Wysokość n. p. morza m	Średnia temperatura (w stopniach C)				Opad roczny mm
	stopnie i minuty			miesiąca najciepl.	miesiąca najzimn.	roku	Amplituda roczna	
Honolulu	21 ¹⁹ N	157 ⁵² W	12	25·5 VIII	21·3	23·6	4·2	803
Fanning Island	3 ⁵⁵ N	159 ²³ W	3	26·9	26·3	26·7	0·6	2.734

¹⁾ Gdy inaczej nie zaznaczone — szerokość południowa, długość wschodnia.

Miejscowość	φ	λ	Wysokość n. p. morza <i>m</i>	Średnia temperatura (w stopniach C)				Opad roczny <i>mm</i>
	stopnie i minuty			miesiąca najciepl.	miesiąca najzimn.	roku	amplituda roczna	
Tulagi	95	1608	2	27·8 XII	26·7 VIII	27·3	1·1	2.930
Samarai	10 ³⁷	15040	15	27·6	24·6 VIII	26·2	3·0	2.717
Port Darwin	12 ²⁸	13051	30	28·6 XI	24·1	27·0	7·5	1.571
Daly Waters	16 ¹⁶	13323	211	30·6 XII	19·8	26·3	10·8	452
Alice Springs	23 ³⁸	13337	587	28·6	11·2	21·6	17·4	283
Laverton	28 ⁴⁰	12223	466	28·0	11·3	20·0	16·7	249
William Creek	28 ⁵⁵	13621	76	27·8	11·0	20·0	16·8	134
Coolgardie	30 ⁵⁷	12110	423	22·8	13·0	17·7	9·8	258
Perth	31 ⁵⁷	11551	60	22·8	13·0	17·7	9·8	861
Sydney	33 ⁵²	15113	45	21·9	10·4	16·9	11·5	1.216
Adelaide	34 ⁵⁶	13835	43	22·9 II	10·8	16·9	12·1	539
Melbourne	37 ⁴⁹	14458	35	19·3	9·0	14·4	10·3	647
Wellington	41 ¹⁶	17446	2	16·9	9·0	13·0	7·9	1.222
Hobart	42 ⁵³	14720	54	15·7	7·0	11·6	8·7	602

18. Wysokość granicy wiecznego śniegu.

Wsch. Grenlandja 73° N, 900—1250 <i>m</i>	Szczyberg 77° N, 460 <i>m</i>	Góry Czerskiego 66° N, 1600 <i>m</i>
Zach. Grenlandja 63° N, 1220 „	Dovreffield 62° N, 1600 „	Kaukaz 43° N, 2900—3500 „
Góry Skaliste 52° N, 3000 „	Alpy Berneńskie 47° N, 2750 „	Tybet 32° N, 5500—6000 „
Popocatepetl 18° N, 4350 „	Sierra Nevada 37° N, 3100 „	Himalaje, zbocza pld. 27° N, 4900 „
Andy, Ekwador 1° 30' S, 4700 „	Kilimandzaro 3° S, 4800—5200 „	Nowa Gwinea 4° S, 4330 „
Aconcagua 32° S, 4200 „		Nowa Zelandja 43° S, 1700 „
Ziemia Ognista 54° S, 1070 „		
Pld. Georgja 54° 30' S, 550 „		Antarktyda, ok. 70° S, 0 „

CZEŚĆ II. — PRZEGLĄD PAŃSTW.

A. Polska.

Dział 1. — Przyroda kraju.

19. Dorzecza i wysokość bezwzględna.

Dorzecza	% powierzchni Polski	Stopnie wysokości				
		0—150 m	150—300 m	300—500 m	500—1000 m	nad 1000 m
Wisła	46·7	37 ⁰ / ₀	49 ⁰ / ₀	10 ⁰ / ₀	3 ⁰ / ₀	1 ⁰ / ₀
Niemen	13·4	36 ⁰ / ₀	64 ⁰ / ₀	—	—	—
Odra	12·1	70 ⁰ / ₀	26 ⁰ / ₀	3 ⁰ / ₀	—	—
Dźwina	2·6	} 67 ⁰ / ₀	33 ⁰ / ₀	—	—	—
Rzeczki pobraża Bałtyku	0·8					
<i>Zlewisko Bałtyku . . . . .</i>	<i>75·6</i>					
Dniepr	14·8	34 ⁰ / ₀	66 ⁰ / ₀	—	—	—
Dniestr	8·6	1 ⁰ / ₀	29 ⁰ / ₀	50 ⁰ / ₀	16 ⁰ / ₀	4 ⁰ / ₀
Dunaj	1·0	—	21 ⁰ / ₀	29 ⁰ / ₀	28 ⁰ / ₀	22 ⁰ / ₀
<i>Zlewisko morza Czarnego . . . . .</i>	<i>24·4</i>					
Polska	100·0	38⁰/₀	49⁰/₀	9⁰/₀	2⁰/₀	2⁰/₀

Średnie wzniesienie Polski . . . . . 223 m n. p. morza.
Najwyższy punkt (Rysy) . . . . . 2.503 " " " "

20. Klimat.

Stacja	Wzn n. p. morza m	φ (N)		λ (E)		Temperatura (w stopn. C)				Opad rocz. w mm
		stopn. i min.		średn roczna	I	VII	ampl. roczna			
Hel	5	54 ³⁶	18 ⁴⁸	7°6'	-0·7	17·4	18·1	542		
Chojnice . . .	163	53 ⁴²	17 ³⁴	6°8'	-2·9	17·5	20·4	546		
Wilno	106	54 ⁴¹	25 ¹⁸	6°2'	-5·2	18·3	23·5	590		
Poznań	60	52 ²⁵	16 ⁵⁶	8°2'	-1·5	18·7	20·2	494		
Warszawa . . .	125	52 ¹⁴	21 ²	7°2'	-3·5	18·4	21·9	585		
Pińsk	140	52 ⁷	26 ⁶	6°6'	-5·0	18·7	23·7	600		
Kraków	220	50 ⁴	19 ⁵⁸	7°6'	-3·4	18·4	21·8	640		
Lwów	338	49 ⁵⁰	24 ¹	7°2'	-4·4	18·7	23·1	707		
Horodenka . .	290	48 ⁴⁰	25 ³⁰	7°3'	-5·4	19·1	24·5	537		
Zakopane . . .	846	49 ¹⁷	19 ⁵⁸	4°6'	-5·6	15·3	20·9	1101		
Jabłonica . .	900	48 ¹⁹	24 ³⁰	4°0'	-8·5	14·7	23·2	1004		

21. Strefy odległości od morza.

Odległość od morza km	% powierzchni Polski
0—100	3·2
100—200	12·0
200—300	21·3
300—400	21·2
400—500	21·0
500—600	20·1
nad 600	1·2
Odległość największa	640 km
Odległość średnia	360 km

22. Jeziora w Polsce: a) o pow. nad 25 km²,
b) o maksymalnej głębokości nad 50 m.

Nazwa	Dorzecze	Powierzchn. w km ²	Maksym. głębokość m
Narocz	Wilja	80·5	18·5 ?
Snudy	Dźwina	63·5	?
Dryświaty	"	44·7	23·4
Drywiaty	"	37·8	18
Świież poleska	Bug	28·5	79 ?
Wygonowskie	Niemen	26·6	6
Wigry	"	21·3	< 58
Wdzydze	Czarna Woda	14·2	55
Popielewskie	Noteć	3·1	50·5
Wielki Staw	Białka	0·33	79
Morskie Oko	"	0·30	53·5
Czarny Staw nad M. O.	"	0·18	84
Czarny Staw Gąsienicowy	Biały Dunajec	0·17	50·4

23. Ważniejsze rzeki.

Nazwa	Długość rzeki w km	Długość w granic. Polski wraz z od-cinkiem graniczn.
Wisła	1.092	1.027
Warta	752	626
Dniestr	1.305	495
Niemen	992	407
Prypeć	650	315
Dźwina	830	90

Dział 2. — Granice i podział terytorjalny.

24. Granice polityczne.

Odcinek	Długość km	% całości
Wybrzeże	146	2·6
Granica lądowa:		
z Niemcami	1.912	34·6
z Czech. Sl.	920	16·6
z Rumunją	388	7·0
z Z. S. R. R.	1.407	25·4
z Łotwą	103	1·9
z Litwą	521	9·4
z W. M. Gdańskiem	139	2·5
Całość	5.536	100·0

26. Siła zbrojna.

Bronie Piechota: 90 pułków piechoty (w tem 6 pułków strzelców podhalańskich), 1 pułk czołgów. — **Kawalerja:** 3 pułki szwoleżerów, 27 pułków ułanów, 10 pułków strzelców konnych. — **Artylerja:** 30 pułków art. polowej, 10 pułków art. ciężkiej, 1 pułk artyl. górskiej, 1 pułk artyl. najcięższej, 14 dywizjonów artyl. konnej, 1 pułk artyl. przeciwlotniczej, 10 szwadronów taborowych. — **Lotnictwo:** 6 pułk. lotniczych, 1 bataljon balonowy. — **Inżynierja:** 10 pułk. saperów, 1 batalj. mostowy, 1 batalj. elektrotechniczny, 2 pułki saperów kolejowych, 2 pułki łączności, 1 pułk radjotelegraficzny, 10 dywizj. samochodowych. — **Żandarmerja:** 10 dywizjonów żandarmerji.

Służby. Służba poborowa: 118 Pow. Komend. Uzupełn. Służba remontu: 60 rejonowych inspektoratów koni. Służba uzbrojenia, taborowa, lotnictwa, inżynierji, budownictwa, intendentury, zdrowia, sprawiedliwości, duszpasterstwa.

Dowództwa Okręgów Korpusów. I Warszawa, II Lublin, III Toruń, IV Łódź, V Kraków, VI Lwów, VII Poznań, VIII Grodno, IX Brześć n. B., X Przemyśl.

25. Administracja szkolna, sądowa, pocztowa i kolejowa.

Kuratorja szkolne.

Warszawa, Łódź, Lublin, Wilno, Polesie, Wołyń, Poznań, Pomorze, Śląsk, Kraków, Lwów.

Sądy apelacyjne.

Warszawa, Lublin, Wilno, Poznań, Toruń, Katowice, Kraków, Lwów.

Dyrekcje Poczty i Telegrafów.

Warszawa, Lublin, Wilno, Poznań, Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Lwów, Gdańsk (Poczta Polska).

Dyrekcje Polskich Kolei Państwowych.

Warszawa, Radom, Wilno, Poznań, Gdańsk, Kraków, Lwów, Stanisławów, Katowice i Chełm (projekt).

27. Organizacja wyznań.

Administracja kościoła rzymsko-katolickiego.

Prowincja warszawska. Arcybiskupstwo: Warszawa. — Biskupstwa: Płock, Sandomierz, Lublin, Podlasie (Siedlce), Łódź

Prowincja gnieźnieńsko-poznańska. Arcybiskupstwo: Gniezno-Poznań — Biskupstwa: Chełmno i Kujawy (Kalisz).

Prowincja lwowska. Arcybiskupstwo: Lwów. — Biskupstwa: Przemyśl i Łuck.

Prowincja krakowska. Arcybiskupstwo: Kraków. — Biskupstwa: Tarnów, Kielce, Częstochowa, Katowice.

Prowincja wileńska. Arcybiskupstwo: Wilno. — Biskupstwa: Pińsk, Łomża.

Administracja kościoła grecko-katolickiego.

Arcybiskupstwo: Lwów. — Biskupstwa: Przemyśl i Stanisławów.

Administracja cerkwi prawosławnej.

Metropolja: Warszawa. — Prowincje: Eparchja: Wołyń. Biskupstwo: Pińsk. — Arcybiskupstwo: Wilno; biskupstwo: Grodno.

Dział 3. — Obszar i ludność.

28. Ludność i obszar województw.

Województwo	Pow. w km ²	Ludność w 1921 r.	Miesz. na km ²	Pe- laków ‰	‰ ludn. miejsk.
M. Warszawa . . .	121	936.713	7.741	72	100
Warszawa	29.342	2,114.886	72	90	22
Łódź	19.034	2,252.769	118	83	38
Kielce	25.741	2,535.898	98	91	23
Lublin	31.123	2,085.746	67	85	17
Białystok	32.450	1,301.858	40	77	24
Wilno	29.109	1,005.565	34	58	17
Nowogródek	22.692	800.761	35	54	9
Polesie (Brześć) . .	42.280	879.417	21	24	14
Wołyń (Łuck) . . .	30.274	1,437.569	47	17	12
Poznań	26.528	1,967.865	74	83 ¹⁾	35
Pomorze (Toruń) . .	16.386	935.648	57	81 ²⁾	25
Śląsk (Katowice) . .	4.230	1,124.967	266	71 ³⁾	.
Kraków	17.448	1,992.810	114	93	24
Lwów	27.024	2,718.014	101	57	22
Stanisławów	18.368	1,339.191	73	22	19
Tarnopol	16.240	1,428.520	88	45	15
Polska (1921) . . .	388.390	27,176.717	70	69	25
Polska (1928 szac.)	388.390	30,212.962	78	.	.

¹⁾ Szacunek dla r. 1928 90‰. ²⁾ Szacunek dla r. 1928 90‰. —
³⁾ Cyfra oparta w części na pruskim spisie ludności z 1910 r. Szacunek dla 1928 r. 85‰. Poza tem w Polsce 14‰ Rusinów, 4‰ Białorusinów, 4‰ Niemców, 8‰ Żydów.

29. Zawody ludności w ‰.

	Rolnictwo	Górnictwo i przemysł	Handel i komun.	Inne
Polska	65·6	13·7	9·6	11·1
M. Warszawa . . .	0·9	34·4	33·6	31·1
Warszawa	67·8	13·0	8·6	10·6
Łódź	53·8	24·6	11·0	10·6
Kielce	61·9	21·3	9·5	7·3
Lublin	73·4	11·0	8·8	6·8
Białystok	72·3	11·4	7·7	8·6
Wilno	88·6	4·4	3·8	3·2
Nowogródek	83·7	5·6	4·3	6·4
Polesie	82·0	6·5	6·3	5·2
Wołyń	81·0	7·2	6·9	4·9
Poznań	55·7	16·8	11·4	16·1
Pomorze	61·9	13·5	9·4	15·2
Śląsk (Ciesz.) . . .	36·2	35·6	12·2	16·0
Kraków	65·6	14·1	10·1	10·5
Lwów	70·9	9·4	9·4	10·3
Stanisławów	77·1	7·7	7·2	8·0
Tarnopol	81·3	6·0	6·0	6·7

30. Wiek ludności.

	‰ ludności w wieku								
	do 9 lat	od 10 do 19	od 20 do 29	od 30 do 39	od 40 do 49	od 50 do 59	od 60 do 69	od 70 do 79	Pon. 80
Polska	21·5	26·0	16·7	11·4	9·3	7·6	4·7	1·9	0·7
Miasta	18·9	24·9	17·4	13·4	10·4	7·9	4·5	1·7	0·5
Wsie	22·8	26·8	15·2	10·8	9·1	7·7	4·8	1·9	0·7

31. Rozwój miast.

	1860	1880	1900	1921	1928
Warszawa	175	345	730	936	1050
Łódź	28	72	325	452	581
Lwów	72	110	160	219	241
Poznań	51	66	117	170	236
Gdańsk	82	108	140	194	231
Kraków	41	66	91	182	205
Wilno	50	88	165	129	198
Katowice	3	12	33	45	124
Lublin	20	32	57	94	112
Bydgoszcz	22	34	52	88	114
Sosnowiec	.	.	57	86	106
Częstochowa	9	21	48	82	109
Królewska Huta	1	34	60	73	115

32. Ruch naturalny ludności.

W roku	Na 1000 mieszkańców było			
	małżeństw	narodzin	skonów	przyrostu naturalnego
1919	12·7	30·5	26·4	4·1
1920	10·6	32·2	26·3	5·9
1921	11·7	32·7	20·7	12·0
1922	11·4	35·2	19·8	15·4
1923	10·1	35·6	17·3	18·3
1924	9·3	34·6	17·9	16·7
1925	8·1	35·2	16·7	18·5
1926	8·6	33·0	17·8	15·2
1927	8·6	31·6	17·4	14·2
w cyfrach absolutnych (w tysiącach)				
1927	258	951	523	427

33. Przyrost naturalny.

W roku	Na 1000 mieszkańców wynosił w województwach			
	centralnych	wschodnich	zachodnich	południowych
1919	5·8	— 2·9	7·6	3·5
1920	10·2	2·0	13·7	— 2·6
1921	10·7	14·8	14·8	10·8
1922	14·0	18·4	16·1	15·5
1923	17·8	25·0	16·4	16·2
1924	15·9	22·8	15·9	14·5
1925	18·7	23·0	17·0	16·3
1926	15·6	20·5	14·1	12·0
1927	14·3	19·2	13·1	11·6

34. Przyrost ludności wielkich miast.

W roku	Na 1000 mieszkańców wynosił									
	Warszawa	Łódź	Sosnowiec	Lublin	Wilno	Poznań	Bydgoszcz	Katowice	Kraków	Lwów
1924	6·7	9·5	10·8	7·4	.	12·1	15·0	12·9	3·6	6·0
1925	8·8	12·9	14·7	9·6	.	16·2	17·4	14·6	8·6	6·3
1926	7·0	8·4	9·5	4·6	12·2	12·0	11·6	9·7	4·5	3·1
1927	4·9	4·4	10·6	6·9	9·4	9·8	11·1	10·4	4·4	7·7

35. Wędrowki ludności.

W roku	Emigracja (w tysiącach)		Reemigracja (w tysiącach)			Emigracja według krajów (1927)	Reemigracja według krajów (1927)
	ogółem	w tem zamorska	ogółem	w tem zamorska			
1924	74·6	22·5	14·9	6·6	Niemcy	68·8 tys.	37·5 tys.
1925	81·2	38·5	21·2	4·1	Kanada	22·0 "	5·0 "
1926	167·5	49·9	55·2	6·0	Argentyna	20·2 "	0·9 "
1927	147·6	58·2	79·8	6·8	Francja	16·2 "	4·1 "
					Stany Zjednoczone	9·8 "	2·2 "
					Brazylja	3·4 "	0·1 "

36. Emigracja 1927.

A. Według województw (w tysiącach).

M. Warszawa	3·4	Wołyń	5·9
Warszawa	5·1	Poznań	9·2
Łódź	44·4	Pomorze	1·4
Kielce	21·8	Śląsk	0·7
Lublin	4·3	Kraków	8·1
Białystok	5·2	Lwów	14·5
Wilno	2·7	Stanisławów	4·2
Nowogródek	1·2	Tarnopol	11·6
Polesie	3·8	W. M. Gdańsk	—

B. Według wyznań (w tysiącach).

Rzymsko-katolików	104·5
Greko-katolików	15·3
Ewangelików	3·8
Prawosławnych	4·7
Mojżeszowych	18·1
Innych	0·2
Niewiadomych	1·1

37. Mieszkania.

	Na 100 mieszkań było ...izbowych					
	1	2	3	4-5	6 i więcej	nie- wiadomo
Polska	52·8	29·5	9·6	6·2	1·7	0·2
<i>Miasta</i>	36·0	30·1	17·0	13·0	3·7	0·2
<i>Wieś</i>	59·2	29·3	6·8	3·6	0·9	0·2
M. Warszawa	39·2	25·2	17·6	12·9	4·9	0·2
Warszawa	48·3	37·0	8·7	4·8	1·1	0·1
Łódź	52·2	33·4	7·9	5·2	1·3	0·0
Kielce	64·1	26·9	5·3	2·8	0·8	0·1
Lublin	60·3	28·6	7·3	3·0	0·7	0·1
Białystok	43·1	32·6	15·4	7·4	1·4	0·1
Wilno	75·4	17·0	3·6	2·1	0·9	1·0
Nowogródek	74·3	14·3	5·3	3·7	1·0	1·4
Polesie	73·2	13·2	6·0	5·3	1·3	1·0
Wołyń	64·9	21·8	6·6	4·9	1·3	0·5
Poznań	16·3	35·9	23·5	18·6	5·5	0·2
Pomorze	14·4	30·8	28·3	20·7	5·5	0·3
Śląsk (ciesz.)	37·6	34·1	16·2	9·7	2·4	0·0
Kraków	42·0	44·1	8·4	4·3	1·1	0·1
Lwów	58·5	29·7	6·6	4·1	1·0	0·1
Stanisławów	71·4	20·9	4·4	2·6	0·6	0·1
Tarnopol	68·5	25·0	4·0	1·9	0·5	0·1

Dział 4. — Szkolnictwo i oświata.

38. Rozwój szkolnictwa niższego¹⁾ 1921—1928.

R o k	Ilość szkół	Ilość nauczycieli	Ilość uczniów w tys.	Uczniowie w % dzieci w wiek szk.
1920/21	25.621	50.380	2.971·6	65·1
1923/24	27.659	65.745	3.395·5	75·1
1927/28	26.642	70.585	3.465·1	92·8

¹⁾ Szkoły powszechne, ćwiczeń, preparandy, szkoły specjalne, w rubryce uczniów — także 3 kl. szkół średnich.

40. Analfabeci w % ludności powyżej lat 10.

Polska	32·7
Miasta	13·5
Wsie	34·4
Województwa:	
M. Warszawa	15·6
Warszawa	32·5
Łódź	30·3
Kielce	36·5
Lublin	35·1
Białystok	31·0
Nowogródek	58·3
Polesie	71·0
Wołyń	68·8
Poznań	3·7
Pomorze	5·1
Śląsk cieszyński	2·5
Kraków	19·4
Lwów	29·2
Stanisławów	40·4
Tarnopol	38·7

39. Szkolnictwo powszechne 1927/8.

Województwa	Ilość szkół	Ilość nauczycieli	Uczniowie w tys.	Szkół z jęz. wykładow. polskim
M. Warszawa	346	2.949	89·1	332
Warszawa	2.368	5.395	284·8	2.281
Łódź	2.108	6.117	301·5	1.990
Kielce	2.108	5.979	349·0	2.067
Lublin	2.130	5.750	280·9	2.113
Białystok	1.654	3.734	163·8	1.552
Wilno	1.403	2.633	117·0	1.181
Nowogródek	1.057	1.992	91·0	980
Polesie	995	1.940	90·7	931
Wołyń	1.214	2.406	120·7	709
Poznań	2.421	5.887	258·7	2.048
Pomorze	1.435	3.114	125·4	1.317
Śląsk	674	3.963	186·9	555
Kraków	1.774	6.048	275·4	1.674
Lwów	2.359	6.565	320·1	1.327
Stanisławów	1.138	2.826	152·0	270
Tarnopol	1.292	2.899	155·8	664
Polska	26.476	70.197	3.362·8	21.991

41. Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

R o k	Ilość szkół	W tem szkół państwowych	Ilość uczniów w tysiącach	Ilość nauczycieli w tys.
1924/25	778	267	220·0	14·7
1925/26	780	269	216·6	14·7
1926/27	796	268	215·5	14·8

42. Seminarja nauczycielskie.

Rok	Ilość seminarjów	W tem państw.	Uczniowie w tys.
1924/25	190	120	33·9
1925/26	197	121	36·1
1926/27	204	119	37·4

44. Radjo.

Rok	Ilość odbiorników
1925	4.987
1926	46.542
1927	120.552

43. Szkolnictwo wyższe 1926/27.

Zakłady	Ogólna ilość	W tem państw.	Ilość studentów
Uniwersytety ¹⁾	7	5	29 448
Politechniki ²⁾	2	2	5 936
Szkoła Gł. Gospodarstwa ³⁾	1	1	837
Akademia Górnicza ⁴⁾	1	1	493
Akademia Weterynarji ⁵⁾	1	1	385
Akademie Sztuk Pięknych ⁶⁾	2	2	522
Państwowy Instytut Dentystyczny ⁷⁾	1	1	358
Wyższe Szkoły Handlowe ⁸⁾	3	—	2 135
Szkoła Nauk Politycznych ⁹⁾	1	—	620

¹⁾ Warszawa 2 (w tem 1 prywatny), Kraków, Lwów, Poznań, Wilno, Lublin (prywatny).
²⁾ Warszawa, Lwów. ³⁾ Warszawa. ⁴⁾ Kraków. ⁵⁾ Lwów. ⁶⁾ Warszawa, Kraków. ⁷⁾ Warszawa. ⁸⁾ Warszawa, Lwów, Poznań. ⁹⁾ Warszawa.

45. Druki nieperjodyczne wedle języka 1927.

	Rok	Ogółem	W j ę z y k u							
			polskim	ruskim	białoruskim	rosyjskim	niemieckim	litewskim	żyd.-hebr.	innych
Ogólna ilość druków	1925	5.969	5.060	181	15	29	57	16	519	92
	1926	6.339	5.243	207	50	72	73	13	593	88
	1927	7.405	6.204	321	72	78	68	15	517	130
Średni nakład	1925	3.843	4.156	2.204	1.140	2.434	3.419	1.456	2.122	1.135
	1926	3.397	3.697	2.635	2.170	1.479	2.975	1.462	1.479	1.165
	1927	3.241	3.509	2.706	2.461	1.301	2.268	1.720	1.301	1.190
Na 1 milion danej narod. przypada druków	1925	206	252	44	13	500	50	184	229	.
	1926	215	253	49	44	1.220	64	148	268	.
	1927	248	302	76	62	1.321	59	168	223	.
Na 1 milion danej narod. przypada egzempl. w tys.	1925	790	1.046	96	15	1.217	172	268	486	.
	1926	730	950	129	100	4.570	189	224	382	.
	1927	830	943	204	153	2.960	133	290	290	.

46. Czasopisma wedle języków 1927.

Województwo	Ogółem	Język							Czasopisma polskie w % ogółu czasopism
		polski	ruski	białoruski	rosyjski	niemiecki	żydowski i hebrajski	inny	
M. st. Warszawa	592	522	5	—	4	—	55	6	88·0
Warszawa	60	55	—	—	—	1	4	—	91·6
Łódź	113	81	3	—	1	11	17	—	71·6
Kielce	74	63	—	—	—	—	11	—	85·2
Lublin	63	53	2	—	—	—	8	—	84·1
Białystok	52	33	—	1	1	—	17	—	63·5
Wilno	86	47	—	21	4	—	9	5	54·6
Nowogródek	10	7	—	1	—	—	2	—	70·0
Polesie	21	14	—	—	2	—	5	—	66·7
Wołyń	39	19	6	—	4	1	8	1	48·8
Poznań	265	226	—	—	1	38	—	—	85·3
Pomorze	80	64	—	—	—	16	—	—	80·0
Śląsk	106	77	—	—	—	29	—	—	72·6
Kraków	151	146	1	—	—	—	4	—	96·7
Lwów	233	159	61	—	—	1	12	—	68·3
Stanisławów	25	13	9	—	—	1	2	—	52·0
Tarnopol	5	5	—	—	—	—	—	—	100·0
Polska 1925	1.606	1.300	63	11	12	87	119	14	81·0
„ 1926	1.771	1.439	70	14	18	92	127	11	81·2
„ 1927	1.975	1.584	87	23	17	98	154	12	80·3
W r. 1927 na 1 milion danej narodowości . . .	67	77	20	20	288	85	67	.	.

Dział 5. — Rolnictwo i hodowla.

47. Użycie ziemi w % powierzchni (wedle województw).

Województwa	Pola orne	Łąki	Pastwiska	Lasy	Nie-użytki i inne	Na 100 mieszk.	
						ról ha	lasow ha
Warszawa . . .	66·0	6·8	7·5	11·8	7·9	60·0	10·7
Łódź	65·6	7·3	5·6	13·5	8·0	52·0	10·7
Kielce	54·5	6·2	6·9	24·1	8·3	53·4	23·6
Lublin	54·8	9·9	6·7	21·0	7·6	72·8	29·7
Białystok . . .	44·8	10·4	7·8	25·2	11·8	100·1	56·8
Wilno	39·6	12·7	5·6	25·9	16·2	111·0	72·5
Nowogródek . .	42·7	11·0	5·4	28·9	12·0	111·8	80·2
Polesie	27·2	14·3	6·8	30·5	21·2	127·8	143·2
Wołyń	39·0	11·9	4·6	29·7	14·8	81·0	61·8
Poznań	65·7	7·7	2·6	18·1	5·9	88·8	24·5
Pomorze	56·5	6·1	5·2	22·5	9·7	98·5	39·2
Śląsk	46·3	7·5	5·8	33·8	6·6	17·7	12·8
Kraków	52·5	7·2	11·5	23·9	4·9	44·4	20·2
Lwów	48·4	11·7	9·5	25·7	4·7	48·1	25·6
Stanisławów . .	31·5	16·5	12·2	34·9	4·9	43·2	47·8
Tarnopol	63·3	8·3	4·7	17·4	6·3	72·0	19·8
Polska	48·6	10·2	6·7	24·1	10·4	67·3	33·3

48. Wielka własność rolna (nad 50 ha).

Rodzaj własności	Powierzchnia w tys. ha	% obszaru państwa	% obszaru wielk. własn.
Własność prywatna . . .	10.490·0	27·0	73·9
Własność państwowa . . .	3.351·9	8·7	23·6
Inna publiczna	361·0	0·9	2·5
Ogółem	14.202·9	36·6	100·0

49. Lasy w posiadaniu wielkiej własności.

Wielkość majątków w ha	Ilość majątków	Lasy w % powierzchni majątków	Lasy w % ogółu lasów Polski
50— 200	11.319	10·3	1·3
200— 500	4.951	17·8	3·2
500— 1.000	2.383	27·5	4·9
1.000—10.000	2.033	52·2	34·3
nad 10.000	138	78·0	32·3
Ogółem	20.824	48·8	76·7

50. Reforma rolna 1919—1926.

Obszar majątków rozparcelowanych lub przeznaczonych na rzecz instytucji publ. (w ha).

Rok	ha
1919	9.074
1920	45.978
1921	182.676
1922	196.612
1923	152.523
1924	114.526
1925	107.530
1926	202.303
Ogółem	1,011.222

51. Drzewa leśne.

Rodzaj lasu	% ogólnej powierzchni lasów
Sosna	66·3
Świerk	9·5
Jodła	6·5
Olcha	5·5
Dąb	4·3
Brzoza	3·3
Jesion	2·0
Buk	2·0
Grab	0·8

52. Produkcja drewna 1923.

Województwo	Produkcja m ³ /ha lasu
Warszawa	2·5
Łódź	2·5
Kielce	2·6
Lublin	2·3
Białystok	2·5
Wilno	1·7
Nowogródek	1·8
Polesie	1·8
Wołyń	1·8
Poznań	2·6
Pomorze	2·9
Śląsk	2·3
Kraków	3·0
Lwów	3·2
Stanisławów	3·4
Tarnopol	3·1
Polska	2·4
Ogólna produkcja	21·4 M m ³

53. Zwierzęta domowe 1927.

Województwo	Konie	Bydło rogate	Owce	Świnie
	w t y s i ą c a c h			
Warszawa ¹⁾	351·6	732·2	74·3	469·5
Łódź	224·7	518·6	37·0	333·6
Kielce	283·9	641·2	38·5	343·7
Lublin	403·0	725·7	69·9	618·6
Białystok	312·4	453·4	243·3	337·6
Wilno	205·8	364·2	209·5	228·4
Nowogródek	183·1	312·0	191·4	198·5
Polesie	195·0	494·2	272·4	272·5
Wołyń	398·0	546·0	119·9	417·3
Poznań	298·9	841·7	183·7	1.051·9
Pomorze	164·3	392·3	185·6	487·9
Śląsk	33·4	129·6	3·4	126·4
Kraków	162·6	709·9	45·3	307·9
Lwów	393·3	876·5	51·1	454·4
Stanisławów	178·8	434·0	123·8	249·1
Tarnopol	280·3	429·6	68·5	432·1
Wojsko	57·9	0·7	0·1	4·1
Polska	4.126·9	8.601·8	1.917·8	6.333·5

¹⁾ Z miastem st. Warszawą.

54. Zbiór i wydajność najważniejszych ziemiopłodów 1909—1927.

Rodzaj ziemiopłodu	Średni zbiór w milj. q			Zbiór z ha (w q)			Rodzaj ziemiopłodu	Średni zbiór w milj. q			Zbiór z ha (w q)		
	1909/13	1922/26	1927	1909/13	1922/26	1927		1909/13	1922/26	1927	1909/13	1922/26	1927
Pszenica	16·8	12·5	14·8	12·4	11·7	13·0	Buraki cukrowe	41·1	31·7	36·2	245·0	209·0	179·0
Żyto	57·1	52·4	56·9	11·2	11·2	11·6	Len { nasiona	0·44	0·60	0·77	5·5	5·7	7·1
Jęczmień	14·9	14·8	16·3	11·8	12·3	13·2	{ włókna	0·41	0·51	0·67	5·1	4·8	6·2
Owies	28·1	29·4	33·9	10·2	11·7	13·0	Konopie { nasion.	0·17	0·28	0·32	5·4	6·4	7·3
Ziemniaki	247·9	282·3	317·6	103·0	124·0	132·0	{ włókna	0·19	0·25	0·31	6·2	5·8	7·0

55. Obszar obsiany i zbiór ważniejszych ziemiopłodów 1927.

Województwo	Pszenica		Żyto		Jęczmień		Owies		Ziemniaki		Buraki cukrowe	
	obszar tys. ha	zbiór q/ha	obszar tys. ha	zbiór q/ha	obszar tys. ha	zbiór q/ha	obszar tys. ha	zbiór q/ha	obszar tys. ha	zbiór q/ha	obszar tys. ha	zbiór q/ha
Warszawa	116	14·8	584	13·1	106	15·5	263	14·9	276	139	40	147
Łódź	64	13·4	418	11·3	63	13·4	173	14·5	210	129	11	161
Kielce	89	12·9	380	11·0	137	13·4	218	14·4	228	142	8	139
Lublin	150	12·9	420	11·2	116	14·1	269	14·0	222	150	16	149
Białystok	25	12·6	381	11·5	55	12·0	179	11·2	151	130	0·4	148
Wilno	11	9·3	371	7·7	71	6·7	141	5·7	96	86	—	—
Nowogródek	7	11·0	229	9·2	37	10·4	104	8·3	57	98	—	—
Polesie	7	9·3	199	9·9	24	8·9	78	8·8	63	88	0·0	119
Wołyń	104	13·5	360	11·5	71	12·9	178	12·3	76	118	11	119
Poznań	72	18·8	584	15·2	116	19·0	145	19·7	283	155	80	211
Pomorze	30	18·4	275	13·7	45	17·7	76	16·6	129	131	20	220
Śląsk	7	14·1	47	15·0	7	16·8	45	15·8	43	134	0·5	102
Kraków	89	9·2	163	9·0	92	11·0	217	11·9	159	115	0·7	102
Lwów	161	10·3	255	9·9	125	11·3	271	12·2	179	117	6	155
Stanisławów	60	12·6	68	12·7	49	12·3	113	11·4	97	126	2	176
Tarnopol	147	13·0	156	12·9	127	12·8	151	13·3	135	149	5	155
Polska	1.139	13·0	4.889	11·6	1.239	13·2	2.620	13·0	2.406	132	202	179

56. Rybołówstwo 1927.

Rybaków	1.211	Sieci	24.620	Przeciętny połów na rybaka 1.476 kg dochód . . . . . 2.189 zł.
Łodzi motorowych	82	Połów	1.787 tonn	
Łodzi niemotorowych	710			

Dział 6. — Górnictwo i przemysł.

57. Zatrudnienie w górn. i przem., 30/VI 1928.

	Robotnicy w tysiącach	Robotnicy w o/0 ogółu
Górnictwo	142·4	78·3
Hutnictwo	63·5	8·2
Przemysł przetwórczy . . .	571·7	73·5
W tem:		
Włókienniczy	167·0	21·4
Metalowy	94·2	12·1
Mineralny	73·2	9·4
Drzewny	60·0	7·7
Spożywczy	52·0	6·7
Budowlany	48·6	6·3
Chemiczny	34·0	4·4
Odzieżowy	13·7	1·8
Papierniczy	12·5	1·6
Poligraficzny	10·8	1·4
Skórnicy	5·7	0·7
Razem robotników	777·6	100·0

58. Silniki, 31/XII 1926.

Przemysł	Ilość zakładów z silnikami	Ogólna moc silników w K. M.
Ogółem	13.483	1.612.778
Mineralny	727	113.811
Hutniczy	42	402.884
Metalowy, maszynowy . . .	1.301	114.531
Chemiczny	349	110.276
Włókienniczy	1.140	273.875
Papierniczy	184	57.693
Skórnicy	222	13.182
Drzewny	2.037	120.940
Spożywczy	6.386	200.946
Odzieżowy	238	7.033
Budowlany	192	11.261
Poligraficzny	493	7.569
Elektrownie i wodociągi . .	172	178.777

59. Produkcja górnicza, 1913—1927.

	1913	1920	1922	1924	1926	1927		1913	1920	1922	1924	1926	1927
	tysiący tonn							tysiący tonn					
Węgiel kamienny	40.970	30.700	34.630	32.280	35.750	38.080	Sole potasowe .	2	10	46	82	208	276
" brunatny	192	248	220	89	76	78	Rudy żelaza . .	474	184	410	293	317	541
Ropa naftowa	1.071	765	713	771	796	723	" cynku . .	509	260	265	292	405	342
Gaz ziemny (M m ³)	30	405	402	438	481	454	" ołowiu . .	54	11	16	17	18	18
Sól kuchenna	189	263	295	275	339	378							

60. Przemysł hutniczy i mineralny, 1913—1927.

	1913	1920	1922	1924	1926	1927
produkcja tysięcy tonn						
Żelazo surowe .	1.055	411	480	334	327	618
Stal	1.619	972	596	679	788	1.244
Cynk	192	87	85	93	124	150
Ołów	42	10	15	21	28	30
Koks	918	.	1.331	950	1.113	1.402
Przetwory ropy .	.	608	658	629	710	618
Gazolina	.	0·6	0·9	3·4	18·0	27·8
Cement ¹⁾	573 ²⁾	275 ²⁾	482 ²⁾	758	1.176	1.634

¹⁾ Produkcja cegły i cementu. ²⁾ Produkcja cementu.

61. Przemysł włókienniczy. Ilość czynnych wrzecion 1914—1928.

Przemysł	1/I 1914	1/I 1925	1/I 1926	1/I 1927	1/I 1928
	tysiące wrzecion				
Bawełniany .	1.705	1.978	1.889	2.298	2.551
Wełniane . . .	814	473	310	592	608
Lniane	22	8	15	6	19
Jutowy	31	20	16	18	26

62. Zużycie bawełny 1920—27.

(Różnica przywozu i wywozu).

R o k	Zużycie tys. tonn
1920	23·0
1922	55·0
1924	42·1
1926	65·0
1927	78·5

63. Przemysł drzewny i papierniczy.

Tartaki 1926	Fabryki celulozy, masy drzewnej, tektury i papieru 1927
Zakładów czynnych 1.383	Zakładów 44
Robotników w XII 39.947	Robotników 8 623
Przerobiono drzewa 6,619.000 m ³ (v. tabl. 52)	Produkcja { papieru . . . . . 98·6 tys. tonn tektury . . . . . 21·9 " " celulozy . . . . . 53·3 " " masy drzewnej 31·9 " "

64. Zapalki 1927.

Zakładów czynnych 10
Robotników 2.241
Prod. milj. pudełek 801

65. Produkcja nawozów sztucznych 1927.

Zakładów 28
Produkcja ogółem . . . . . 785·4 tys. tonn
w tem: fosforowe . . . . . 291·3 " "
azotowe . . . . . 181·5 " "
fosforowo-azotowe . . . . . 36·5 " "
potasowe . . . . . 275·5 " "
mieszane . . . . . 0·6 " "

66. Fabryki tytoniu i cygar 1927.

Zakładów 21
Robotników 11.900
Zużyto surowca . 18.946 tonn
Produkcja:
cygar . . . . . 61·5 milj. sztuk
papierosów . . . . . 8.185·7 " "
tytoniu . . . . . 12·8 tys. tonn

67. Przemysły spożywcze.

R o k	Browarnictwo			Gorzelnictwo				Cukrownictwo		Drożdżownictwo			Oetownie			
	Ilość za- kładów	Ilość ro- botników	Produkcja piwa w ty- siącach <i>hl</i>	Ilość za- kładów	W tem		Ilość ro- botników	Produkcja spirytusu surowego w tys. <i>hl</i>	Ilość za- kładów czynnych	Produkcja w warto- ści kryszt. tys. tonn	Ilość za- kładów	Ilość ro- botników	Produkcja drożdży tys. tonn	Ilość za- kładów	Ilość ro- botników	Produkcja octu tys. <i>hl</i>
					przem.	roln.										
1924	282	4.912	1.641					75	441·0	17	500	7·4	102	214	70·1	
1925	270	5.462	1.651	1.282	51	1.231	5.117	72	521·2	17	527	8·8	106	212	82·2	
1926	268	5.321	1.690	1.351	44	1.307	5.341	626	517·3	17	455	8·5	117	233	102·3	
1927	247	6.219	2.097	1.282	36	1.246	4.602	579	537·3	18	491	9·6	121	264	110·5	

Dział 7. — Warunki pracy.

68. Kasy chorych.

R o k	Kas	Ubezpie- czonych	Członków rodzin ubezpie- czonych
		1923	143
1924	152	1.002	2.116
1925	173	1.653	2.102
1926	203	1.612	1.975
1927	228	1.783	2.152
1928	244	1.991	2.353

69. Strajki.

R o k	Liczba straj- ków	Liczba strajkują- cych	Liczba straconych dni robocz.
		1921	720
1922	800	607	5.631
1923	1.263	849	6.379
1924	915	564	6.545
1925	532	149	1.285
1926	590	145	1.423
1927	609	233	2.429

70. Bezrobotni.

R o k	W miesiącu			
	I	IV	VII	X
	w tysiącach			
1922	218	170	99	68
1923	35	115	76	52
1924	68	110	138	156
1925	168	184	172	195
1926	251	296	243	185
1927	190	206	159	117
1928	162	155	104	84

Dział 8. — Finanse, kredyt i organizacje gospodarcze.

71. Budżety 1921—1927.

Rok	Wydatki	Dochody	Saldo w %
	w milionach złotych		
1921	881	343	-61
1922	879	530	-40
1923	1.700	989	-41
1924	1.663	1.454	-15
1925	1.877	1.738	-7
1926/7	1.972	2.133	+8
1927/8	2.554	2.768	+8
1928/9	2.528	2.655	+5

72. Podatki bezpośrednie 1927/8

(bez podatku majątkowego).

Izby skarbowe	Ogółem w milj. zł.	Na głowę zł.
Białystok	17·2	13·20
Brześć n. B.	14·9	8·89
Grudziądz	26·3	28·09
Kielce	43·5	17·15
Kraków	44·7	22·43
Lublin	22·9	10·95
Lwów	77·1	14·05
Łódź	88·3	39·19
Łuck	13·4	9·35
Poznań	72·6	36·88
Warszawa	179·4	58·84
Wilno	11·9	14·70
Śląsk	(autonomja skarbowa)	
Polska	615·0	22·63

73. Preliminarz budżetowy 1929/30.

	Dochody	Rozchody	o/o ogółu wydatków
	w milionach złotych		
Prezydent Rzpltej	0·3	3·8	0·1
Sejm i Senat	0·3	9·8	0·3
Kontrola Państwa	0·1	7·1	0·2
Prezydjum Rady Min.	0·0	2·8	0·1
Min. Spr. Zagraniczn.	12·2	55·1	2·1
Min. Spr. Wojskowych	3·5	794·8	30·4
Min. Spr. Wewnętrzzn.	16·7	233·5	8·9
Min. Skarbu	1555·7	128·2	4·8
Min. Sprawiedliwości	43·0	116·5	4·4
Min. Przem. i Handlu	12·3	52·1	2·0
Min. Komunikacji	0·5	16·8	0·6
Min. Rolnictwa	11·3	55·4	2·1
Min. W. R. i O. P.	13·8	401·2	15·3
Min. Robót Publiczn.	34·1	146·0	5·5
Min. Pracy	0·9	64·5	2·4
Min. Reform Rolnych	5·0	54·2	2·0
Min. Poczty i Telegrafów	0·0	2·8	0·1
Emerytury	27·7	107·7	4·1
Renty i pensje	—	134·1	5·2
Długi Państwowe	—	247·3	9·4
Razem Administracja	1733·5	2633·7	100·0
Przedsięb. państw.	2148·2	1991·7	
Monopole	1571·8	675·8	
Razem	5453·5	5301·2	

74. Obieg pieniężny.

Miesiące	1924	1925	1927	1928
	w milionach złotych			
I.	694	781	992	1.289
IV.	752	829	1.128	1.392
VII.	746	981	1.129	1.405
X.	762	1.036	1.339	1.568

76. Przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe 1927.

Województwo	Firmy	Spółki firmowe	Spółki akcyjne	Spółki z ogr. odp.	Spółdzielnie
M. Warszawa	5.980	2.157	695	2.691	830
Warszawa . .	9.463	254	46	144	1.411
Łódź	25.239	4.062	162	534	949
Kielce	14.440	546	73	410	1.734
Lublin	19.878	879	28	171	1.519
Białystok . .	13.915	584	11	145	565
Wilno	7.537	656	33	256	413
Nowogródek .	6.847	138	1	5	286
Polesie	3.820	347	6	78	202
Wołyń	8.687	335	4	78	411
Poznań	5.851	1.117	220	703	1.235
Pomorze . . .	3.047	405	44	278	568
Śląsk	3.236	886	128	925	636
Kraków	1.579	856	116	1.190	2.060
Lwów	2.035	1.424	120	1.444	3.620
Stanisławów .	295	217	4	134	1.709
Tarnopol . . .	470	179	1	53	1.892
Polska 1927 .	132.319	15.042	1.692	9.239	20.040
1926 .	113.527	14.004	1.871	8.459	18.295

75. Długi państwowe.

Rok	Miljonów złotych	Na głowę złotych
1925	3.228·5	109·40
1926	3.519·9	117·91
1927	4.156·2	139·50
W tem długi wewnętrzne 293·9 milj. zł.		
długi zagraniczne 3.537·1 " "		
w czem:		
Stany Zjednoczone	2.567·0	Norwegia . . . . . 46·6
Francja	377·9	Holandia . . . . . 28·5
Wielka Brytania	292·7	Szwecja . . . . . 15·3
Włochy	208·0	Dania . . . . . 1·0

77. Upadłości ukończone.

Województwa	1926	1927
Polska . .	157	149
centralne . .	36	39
wschodnie . .	—	—
zachodnie . .	92	68
południowe .	29	42

78. Emisja kapitału.

Rok	Milj. złotych średn. mies. bez G. Śląska
1924	3 1
1925	7·7
1926	6 1
1927	17·7
1928	22·9

79. Wkłady w kasach oszczędności.

Objemuje około 60% wkładów w kasach oszczędn.

Miesiące	1926	1927	1928
	w milionach złotych		
I.	28·0	67·0	154·8
IV.	33·1	86·1	190·9
VII.	40·8	106·6	210·3
X.	47·4	123·3	230·2
Wkłady w kasach oszczędn., spółdziel. i bankach w tys. zł.			
	460.210	820.419	1,080.242

80. Wskaźnik kosztów utrzymania (1914 = 100).

Miesiąc	1926	1927	1928
I.	—	116·6	120·3
IV.	94·6	117·8	120·7
VII.	101·6	115·3	122·6
X.	111·0	119·0	123·2

82. Wskaźnik cen hurtownych (1914 = 100).

Miesiąc	1926	1927	1928
I.	—	112·8	118·1
IV.	95·3	119·4	124·1
VII.	103·6	121·6	120·8
X.	110·0	119·3	118·4

81. Wskaźnik kosztów żywności (1914 = 100).

Miesiąc	1926	1927	1928
I.	—	143·0	142·8
IV.	108·9	142·4	141·4
VII.	118·1	143·1	144·1
X.	133·4	143·5	144·0

83. Wskaźnik złoty akcji przemysł. (1914 = 100).

Miesiąc	1926	1927	1928
I.	—	14·3	23·3
IV.	6·3	22·4	24·2
VII.	10·2	20·2	21·8
X.	13·0	25·0	21·8

Dział 9. — Komunikacje.

84. Koleje normalnotorowe.

Rok	Długość linii w km	Parowozów	Wozów		Na 1 km linii było	
			osobowych	towarowych	parowozów	wozów
1924	16.687	5.079	11.661	126.469	0·17	5·99
1925	16.847	5.123	11.781	130.932	0·17	5·66
1926	16.987	5.200	11.635	126.087	0·17	6·13
1927	17.146	5.223	11.653	136.846	0·18	7·05

85. Przewóz osób.

Rok	Osób (w milionach)
1923	169
1924	209
1925	163
1926	147
1927	159
w tem dyrekcje:	
Warszawa	33
Radom	9
Wilno	6
Poznań	19
Gdańsk	26
Katowice	22
Kraków	16
Lwów	12
Stanisławów	4

86. Załadowanie

(tysiące wagonów dziennie).

Miesiąc	1925	1926	1927	1928
I.	10·9	10·6	14·6	13·6
IV.	11·3	11·4	14·1	13·6
VII.	12·2	15·1	16·3	16·5
X.	14·6	17·1	18·9	21·1

87. Przewóz towarów.

Rok Dyrekcje	Ogółem milionów tonn	W milionach tonno-km	Na 1 km linii przypada tysięcy tonn ładunku
1925	58·5	12.634	3·5
1926	64·6	16·368	3·8
Warszawa	10·1	5.328	4·6
Radom	3·9	1.454	1·7
Wilno	3·6	915	1·2
Poznań	7·2	1.402	3·1
Gdańsk	4·8	2.119	2·3
Katowice	24·5	887	42·4
Kraków	5·4	1.415	3·8
Lwów	3·1	1.075	1·6
Stanisławów	1·9	311	1·7

88. Koleje wąskotorowe

eksploatowane przez Polskie Koleje Państwowe.

Rok	Długość linii w km	Parowozów	Wozów osobowych	Wozów towarowych
1924	2.631	389	319	7.929
1925	2.434	430	336	8.108
1926	2.273	418	341	8.551
1927	2.231	368	335	8.102
w tem dyrekcje:				
Warszawa	804	136	144	2.116
Radom	536	77	96	1.225
Wilno	753	111	92	1.325
Katowice	113	41	1	3.392
Lwów	25	3	2	44

89. Poczta telegraf i telefon 1927.

Województwo	Urzędy pocztowe	Stacje telegr.	Telef. między-miast.	Urząd poczt. na km ²	Stacja telefon. na km ²	Urząd telegr. na km ²
Polska	3.227	3.386	3.473	120	115	85
M. Warszawa	23	21	15	6	5	8
Warszawa	184	177	284	154	166	103
Łódź	135	129	129	141	148	148
Kielce	161	124	117	160	208	220
Lublin	174	155	152	179	201	205
Białystok	162	153	156	200	212	208
Wilno	176	168	175	165	173	166
Nowogródek	100	98	100	227	232	227
Polesie	100	94	94	423	450	450
Wołyń	90	85	88	336	356	344
Poznań	523	793	801	51	32	33
Pomorze	344	679	688	48	24	24
Śląsk	149	198	211	28	21	20
Kraków	324	152	147	54	115	119
Lwów	323	192	176	84	140	153
Stanisławów	124	83	64	148	221	287
Tarnopol	135	85	76	214	173	214

92. Telegraf.

Rok	Długość linii w km	Liczba stacji	Stacja na	
			km ²	mieszk.
1923	28.050	3.823	102	7.113
1924	28.410	3.886	100	6.994
1925	33.899	3.739	104	7.268
1926	30.681	3.876	100	7.012
1927	26.458	4.032	96	6.742

Świat w cyfrach.

90. Przesyłki pocztowe.

	1923	1924	1925	1926	1927
	w milionach jednostek				
Listy	673	584	672	736	833
Przekazy	7·7	7·5	10·6	14·0	15·6
Telegramy	14·1	14·1	15·5	13·7	14·5

91. Listy zagraniczne.

Z Polski szło 59 milj. listów zagranicę, w czym:	
do Austrii	6 ^o / _o
» Czechosłowacji	6 „
» Niemiec	31 „
» Z. S. R. R.	7 „
» Argentyny	2 „
» Stanów Zjednoczonych	14 „

93. Telefon.

Rok	Ilość sieci miejscowych	Długość przewodów w km	Central	Rozmownic	Abonentów w tys.
1922	1.353	32.051	1.432	2.762	59
1923	1.449	32.149	1.446	2.760	65
1924	1.479	34.592	1.676	2.890	101
1925	1.724	43.532	1.736	3.103	92
1926	1.967	45.087	2.006	3.310	102
1927	2.113	46.317	2.154	3.722	164

94. Drogi bite i gruntowe 1926.

Województwo	Drogi bite				Drogi gruntowe			
	ogółem	państw.	woje- wódz.	powiat.	ogółem	państw.	woje- wódz.	powiat.
w kilometrach								
Polska . . .	44.690	13.145	9.448	20.019	49.781	4.296	4.107	35.121
Warszawa . . .	3.921	1.325	1.166	1.430	1.824	35	82	1.707
Łódź	2.017	753	778	1.086	371	12	29	330
Kielce	2.635	911	944	780	2.190	33	343	1.814
Lublin	1.760	1.057	517	186	2.263	224	465	1.574
Białystok . . .	2.520	1.319	519	682	1.777	236	323	1.218
Wilno	386	267	44	75	3.525	1.134	787	1.604
Nowogródek . .	590	503	33	54	2.795	698	361	1.736
Polesie	793	611	48	134	3.726	1.111	700	1.915
Wołyń	860	630	154	76	3.828	716	1.001	2.111
Poznań	5.862	1.185	1.485	3.192	1.885	—	—	1.885
Pomorze	4.278	971	587	3.720	8	—	—	8
Kraków	5.243	1.039	988	3.216	5.125	—	—	5.125
Lwów	4.676	1.120	1.103	2.453	6.658	50	—	6.608
Stanisławów . .	3.728	676	482	2.570	1.475	—	—	1.475
Tarnopol	2.743	778	600	1.365	6.092	47	16	6.029
Śląsk	2.078	.	.	.	6.257	.	.	.

95. Samochody cywilne.

Samochody	1925	1926	1927	1929
Ogółem	9.785	14.618	16 554	21 810
Osobowe	7.369	11.807	13.588	18.316
Ciężarowe . . .	2.420	2.811	2.966	3.494
Województwo		Ilość samochodów		
		ogółem	w tem ciężarow.	
M. Warszawa (W)		4.990	862	
Warszawa (WR)		1.578	242	
Łódź (ŁD)		1.517	234	
Kielce (KL)		1.118	219	
Lublin (LB)		481	56	
Białystok (BL)		361	43	
Wilno (WN)		309	38	
Nowogródek (NW)		123	9	
Pol-sie (PL)		96	12	
Wołyń (WL)		186	27	
Poznań (PZ)		3.710	353	
Pomorze (PM)		1.607	254	
Śląsk (SL)		2.263	584	
Kraków (KR)		1.667	362	
Lwów (LW)		1.440	170	
Stanisławów (ST)		262	21	
Tarnopol (TR)		108	26	

96. Budowa i naprawa dróg bitych 1926.

Województwo	Wybudowano km	Gruntownie odnow. km	Województwo	Wybudowano km	Gruntownie odnow. km	Województwo	Wybudowano km	Gruntownie odnow. km
Warszawa	37	248	Nowogródek	11	11	Lwów	11	253
Łódź	33	202	Polesie	—	44	Stanisławów	3	195
Kielce	84	211	Wołyń	8	40	Tarnopol	20	214
Lublin	45	116	Poznań	45	292	Śląsk	.	.
Białystok	8	97	Pomorze	12	236	Polska	331	2.606
Wilno	3	9	Kraków	11	438			

97. Port gdyński. Ruch okrętów.

Rok	Wpłynęło				Wypłynęło			
	okrętów	reg. tonn netto	ładunków tonn	pasażerów	okrętów	reg. tonn netto	ładunek węgla tonn	pasażerów
1925	85	74.707	1.586	1.065	72	71.419	37.229	10.632
1926	298	204.757	179	764	303	208.194	402.246	6.385
1927	530	422.939	6.072	1.514	519	416.322	878.183	7.900
1928	1.103	985.110	200.749	3.059	1.093	973.600	1,743.000	20.061

98. Port tczewski. Ruch okrętów.

Rok	Wpłynęło		Wypłynęło		
	okrętów	reg. tonn netto	okrętów	reg. tonn netto	ładunek węgla tonn
1926	90	58.325	90	58.325	56.919
1927	183	120.400	183	120.400	117.086

99. Drogi wodne w km.

Naturalne drogi wodne	Ogółem km	W tem	
		rzeki żeglowne	rzeki spławne
Dorzeczka: Wisła	5.288	2.780	2.508
„ Warta	814	621	193
„ Dniestr	944	360	584
„ Prut	224	.	224
„ Dniepr	3.561	2.044	1.517
„ Niemen	2.800	728	2.072
„ Dźwina	547	152	395
Razem . . .	14.178	6.685	7.493

100. Kanały żeglowne.

Kanał	Długość w km
Bydgoski	27
Augustowski	102
Królewski	81
Ogińskiego	54
Razem . . .	264

101. Komunikacja lotnicza.

Rok	Liczba lotów	Przebyta droga w tys. km	Pasażerów	Bagaż w q	Poczta w q
1921	250	66·2	195	7·7	9·4
1922	616	185·3	605	17·2	22·2
1923	816	263·1	1.864	26·9	12·3
1924	1.466	465·7	2.326	76·0	12·8
1925	2.715	905·9	5.558	100·3	22·5
1926	2.883	918·4	6.427	159·1	15·0
1927	3.747	1133·8	7.469	288·6	141·1

Dział 10. — Handel zagraniczny.

102. Handel zagraniczny 1920—1927.

Rok	Przywóz		Wywóz		Bilans milionów złotych ¹⁾	Obroty na głowę ludności w złot. ¹⁾
	tysiące tonn	miljony złotych ¹⁾	tysiące tonn	miljony złotych ¹⁾		
1921	4.845	.	2.208	.	.	94
1922	4.126	1.454·0	9.142	1.126·9	-327·1	94
1923	3.194	1.920·3	17.648	2.056·4	+136·1	141
1924	2.414	2.543·2	15.740	2.177·3	-366·0	165
1925	3.411	2.755·0	13.603	2.187·9	-567·1	170
1926	2.438	1.546·8	22.304	2.246·3	+699·5	128
1927	4.903	2.892·0	20.356	2.514·7	-377·3	181
1928	5.165	3.362·2	20.424	2.508·0	-854·2	196

¹⁾ (1 dolar = 8914 złotych).

103. Wywóz ważniejszych towarów 1920—1927.

Rok	Węgiel	Drewno surowe i półobr.	Wyroby z drzew.	Zboże i mąka	Cukier	Przetw. ropy	Wyroby tkackie i konf.
	w t y s i ą c a c h t o n n						
1920	192	93	5·6	18·6	15·5	91·4	0·9
1921	335	767	41·4	13·5	39·5	229·6	1·5
1922	5.439	2.012	39·7	67·2	59·3	261·6	17·6
1923	12.913	2.693	37·0	81·1	95·1	287·9	13·8
1924	11.418	1.952	55·8	265·8	246·5	309·4	7·6
1925	8.158	3.175	92·3	464·0	196·0	295·7	5·8
1926	14.437	4.901	68·7	576·8	266·7	410·0	5·1
1927	11·226	6.357	68·7	134·2	202·3	241·2	6·4

104. Handel zagraniczny wedle grup towar. 1927.

Grupy towarów	Przywóz		Wywóz	
	w milj. złotych	w % wart. przyw.	w milj. złotych	w % wart. wywozu
I. Zwierzęta	6·4	0·2	191·0	7·6
II. Produkty spożywcze	669·5	23·2	607·5	24·2
w tem:				
zboża, mąka, warzywa	341·0	11·8	79·2	3·2
przetw. przem. roln.	14·0	0·5	142·1	5·7
towary kolonialne .	123·6	4·3	0·1	0·0
ryby i przetwory .	57·9	2·0	2·8	0·1
III. Surowce i półfabryk.	1.544·4	53·6	1.566·7	62·2
w tem:				
wełna i odpadki .	200·6	6·3	10·4	0·4
bawełna i odpadki .	293·9	10·2	2·4	0·1
płody leśne	19·1	0·7	609·1	24·2
rudy metali	93·4	3·2	2·8	0·1
węgiel, bryk. i koks	8·9	0·3	348·2	13·8
cynk	0·9	0·0	182·2	7·2
przetwory ropy . .	0·7	0·0	78·4	3·1
IV. Wyroby gotowe . .	665·1	23·0	147·9	5·9
w tem wyr. przemysłu:				
drzewnego	6·2	0·2	39·6	1·6
metalowego	369·6	12·8	10·1	0·4
garbarskiego	90·2	3·1	1·0	0·0
włókienniczego . . .	50·2	1·7	66·0	2·6
chemicznego	23·0	0·8	8·7	0·3
odzieżowego	20·7	0·7	5·7	0·2
V. Inne	6·6	0·2	1·6	0·1
Ogółem	2.892·0	100·0	2.514·7	100·0

105. Przywóz ważniejszych towarów 1920—1927.

Rok	Rudy metali	Nawozy sztucz.	Surow. żelaza	Maszy- ny	Zboże i mąka	Surow. tekstyl.	Wyroby tkackie	Rok	Rudy metali	Nawozy sztucz.	Surow. żelaza	Maszy- ny	Zboże i mąka	Surow. tekstyl.	Wyroby tkackie
w tysiãcach tonn							w tysiãcach tonn								
1920	22·0	34·3	10·3	31·4	248·3	36·8	15·0	1924	336·1	124·9	171·9	49·6	186·0	79·7	10·2
1921	14·5	52·6	30·1	42·3	496·1	58·0	15·2	1925	371·8	241·2	176·9	49·5	607·7	85·7	7·8
1922	289·0	153·9	134·4	39·6	65·0	107·6	5·5	1926	463·4	120·7	167·6	22·1	83·5	95·4	2·0
1923	765·5	255·4	393·6	48·7	76·0	94·7	5·9	1927	1.031·2	309·3	483·0	50·6	704·6	131·4	2·6

106. Handel zagraniczny z poszczególnymi krajami 1927.

	Ogółem	Niemcy	W. Bry- tania	Austria	Czecho- słow.	Stany Zjedn.	Francja	Holand.	Szwecja	Rumu- nja	Z.S.R.R.	Włochy	Dania	Belgia	Węgry	Indje bryt.	Szwaj- caria	Łotwa	Inne kraje
Przywóz milj. zł.	2.892·0	736·7	270·8	188·8	167·4	372·9	216·3	122·0	58·0	70·8	100·0	84·0	52·2	46·2	46·5	78·0	60·8	21·2	199·3
Wywóz milj. zł.	2.514·7	804·7	306·4	276·4	252·9	191	43·0	85·0	146·2	82·4	44·9	52·8	74·2	61·4	54·0	13·8	19·2	41·9	136·5
Saldo milj. zł.	-377·2	+68·0	+35·6	+87·5	+85·5	-353·8	-173·3	-36·9	+88·2	+11·7	-55·1	-31·2	+22·0	+15·2	+7·5	-64·3	-41·7	+20·7	-62·8
Obrót milj. zł.	5.406·7	1.541·4	577·2	465·2	420·3	392·0	259·3	207·0	204·2	153·2	144·9	136·8	126·4	107·6	100·5	91·8	80·0	63·1	335·8
% ogóln. obrotu	100·0	28·6	10·7	8·6	7·8	7·3	4·8	3·8	3·8	2·8	2·7	2·5	2·3	2·0	1·9	1·7	1·5	1·2	6·2

Dział 11. — Wolne Miasto Gdańsk.

107. Dane ogólne.

Obszar: 1.892 km² + 58 km² Zalewu Wiślanego. — Ludność (1924): 383.995 mieszk. w tem 8·8% Polak. — Wyznania: 58·1% protest., 36·7% katol., 2·4% mojżesz., 2·9% innych. — Miasta: Gdańsk 230.000, Sopot 27.000, Nowy Dwór 3.000, Nytych 3.000, Gm. Orunia 12.000. — Powiaty: Gdańsk m., Sopot m., Gdańskie Wyż., Gdańskie Niz., Wielkie Żuławy. — Budżet w tys. guld. gdańsk. (1·72 zł): 113.209. — Flota: 60 okr. morsk. 124.705 tonn i 491 rzeczni., w tem 291 ponad 100 tonn.

108. Ruch okrętów w porcie gdańskim.

Rok	Okrętów	Reg. tonn netto	Rok	Okrętów	Reg. tonn netto
1913	2.910	1,849.654	1923	2.913	3,412.182
1918	1.237	900.214	1924	3.312	3,283.020
1919	1.435	1,070.932	1925	3.986	3,739.958
1920	1.951	1,962.925	1926	5.967	6,828.320
1921	3.231	3,171.342	1927	6.950	7,832.431
1922	2.712	2,851.952	1928	6.910	8,167.723

W porcie średnio bander: przed wojną 11, po wojnie 21.

B. Inne państwa.

109. Przegląd państw.

Uwzględniono ostatnie, dostępne dane oficjalne. Małe litery użyte zostały dla posiadłości i kolonii.

K r a j	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w tys.	Mieszcz. na km ²	Import	Eksport	Koleje w tys. km	Urzędy pocz.	Linje telegr. w tys. km	Samo- chody w tys.	Stolica i główny port (ludność w tysiącach)
				w milj. złotych						
Abissynja	907	10.000	9	.	.	0·7	.	.	0·1	Addis Abeba (70)
Afganistan	650	10.000	14	119	99	—	.	.	.	Kabul (140)
Albanja	28	804	29	43	21	—	.	.	.	Tirana (10), Szkodra (22)
Andorra	0·5	5	12	.	.	—	.	.	.	Andorra la Vieja (0·6)
Argentyna	2.979	10.087	3·4	7.360	8.665	38	3.645	150	223	Buenos Aires (1.780)
Austrja	84	6.534	78	3.806	2.485	7	2.692	12	23	Wiedeń (1.875)
Belgja	30	7.875	259	7.200	6.540	10	1.623	9	97	Bruksela (802)
Kongo Belgijskie	2.440	10.000	3·9	370	182	2	68	3	.	Leopoldville (2), Boma
Boliwia	1.333	2 952	2	227	393	2	366	6	.	La Paz (120)
Brazylja	8.511	36 871	3·6	3.481	3.881	31	4.044	46	81	Rio de Janeiro (1.158)
Bułgarja	103	5.483	53	370	398	3	574	6	.	Sofja (213), Warna (61)
Butan	46	250	5	.	.	—	.	.	.	Punacha
Chile	751	3.947	5	440	675	9	793	17	18	Santiago de Chile (574), Valparaiso (190)
Chiny z Mandżurją i Barga	4.993	433.440	87	7.550	5.700	9	.	90	19	Nankin (396), Szanghaj (1.500)
Turkestan Wsch. (Sin-kiang)	1.425	2.519	1·7	.	.	.	.	.	.	ili
Tybet	1.575	3.000	1·9	.	.	.	.	.	.	Lhasa (20)
Costa Rica	49	472	10	117	166	0·8	285	3	.	San José (51)
Czechosłowacja	140	13.612	97	4.733	5.338	14	3.712	21	27	Praga (677)
Danja	43	3.435	80	3.660	3.439	5	1.390	4	81	Kopenhaga (731)
Grenlandja	2.174 (88 bez lodu)	15	(0·2)	11	6	.	.	.	.	Godthaab (0·4)
Färöer	1	23	15	.	.	.	.	.	.	Thorshavn (2)
San Domingo	49	1.022	21	212	220	0·2	83	2	.	Santo Domingo (31)

K r a j	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w tys.	Mieszk. na km ²	Import	Eksport	Koleje w tys. km	Urzędy poczt.	Linje telegr. w tys. km	Samo- chody w tys.	Stolica i główny port (ludność w tysiącach)
				w milj.	złotych					
Egipt	994 (35 roli upr.)	14.169	401	2.067	2.112	5	3.504	20	18	Kairo (1.060), Aleksan- dria (570)
Ekwador	451	2.000	4	84	113	.	219	5	.	Quito (100), Guayaquil (94)
Estonja	45	1.115	24	193	215	1	543	10	2	Tallinn (122)
Finlandja	388	3.365	10	1.395	1.390	5	2.811	10	18	Helsingfors (212)
Francja	551	40.744	74	18.485	19.330	42	29.113	213	891	Paryż (2.871), Marsylja (652)
Alger	2.195	5.147	0·2	1.440	1.405	4	686	16	28	Alger (226)
Tunis	125	2.159	17	380	295	2	517	5	5	Tunis (186)
Marokko Francuskie	415	4.229	10	590	250	2	150	3	.	Fez (81), Casablanca (107)
Franc. Afryka Zach. ¹⁾	3.588	13.542	4	542	495	3	219	23	.	Dakar (40)
Franc. Afryka Równik. ²⁾	2.256	3.128	1·4	61	33	0·5	79	4	.	Brazzaville (4)
Madagaskar	627	3.601	6	208	187	0·7	690	13	.	Tananarive (70), Tamatave (15)
Reunion	2·4	187	77	57	57	0·1	42	0·4	.	St. Denis (23)
Somali Francuskie	22	65	3	164	140	0·1	.	.	.	Dzibuti (8)
Indje Francuskie ³⁾	0·5	284	560	32	33	—	5	0·2	.	Pondiszerry (47)
Indochiny ⁴⁾	701	19.843	28	922	1.060	1·6	386	20	.	Hanoi (80), Saigon (109)
St. Pierre i Miquelon	0·2	4	16	50	39	—	3	.	.	St. Pierre (3)
Gwadelupa ⁵⁾	2	230	128	47	54	—	46	0·4	.	Basse Terre (8)
Martynika	1	251	254	57	62	—	46	0·4	.	Fort de France (27)
Gujana Francuska	88	44	0·5	17	14	—	20	0·4	.	Cayenne (10)
Nowa Kaledonia ⁶⁾	18	58	3	32	19	—	42	1·5	.	Numea (10)
Oceania Francuska	4	37	9	17	19	—	14	—	.	Papeete (6)
Nowe Hebrydy (kondominj. francusko-brytyjskie)	13	59	5	2	8	—	.	.	.	Port Vila (1)
Mandaty:										
Syrja	149	2.423	16	445	190	1	.	.	.	Beirut (150)
Kamerun	430	1.877	4	67	54	0·5	34	2·5	.	Jaunde
Togo	52	743	12	35	28	0·3	13	.	.	Lome (7)
W. M. Gdańsk	2	384	202	polski obsz. cel.		v. Polska	144	0·9	2	Gdańsk (231)
Grecja	127	5.974	47	1.500	700	2	1.067	2	11	Ateny (452), Pireus (255)

¹⁾ Tworzą ją kolonie: 1. Senegal (stolica St. Louis); 2. Gwinea Francuska (Konakry); 3. Wybrzeże Kości Słoniowej (Bingerville); 4. Dahomey (Porto Novo); 5. Sudan Francuski (Kuluba); 6. Górna Wolta (Uagadugu); 7. Niger (Niamey); 8. Mauretania (St. Louis).

²⁾ Tworzą ją: 1. Gabon (Libreville); 2. Średnie Kongo (Brazzaville); 3. Ubangi Szari (Bangé); 4. Czad (Fr. Lamy).

³⁾ Tworzą je: 1. Pondiszerry; 2. Szandernagor; 3. Janaon; 4. Karikal; 5. Mahé.

⁴⁾ Składają się z kolonii: 1. Kocinchina; 2. Kambodża; 3. Tonkin; 4. Annam; 5. Laos; 6. Kuangczouwan.

⁵⁾ Z sąsiednimi wyspami.

K r a j	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w tys.	Mieszk. na km ²	Import	Eksport	Koleje w tys. km	Urzędy poczt.	Linje telegr. w tys. km	Samo- chody w tys.	Stolica i główny port (ludność w tysiącach)
				w milj. złotych						
Guatemala	110	2.005	18	205	258	1	348	7	.	Guatemala (112), Puerto Barrios (2)
Haiti	29	1.631	57	149	150	0·3	92	2	0·3	Port au Prince (125)
Hiszpanja	505	21.338	42	3.705	2.101	16	9.454	54	135	Madryt (800), Barcelona (753)
Wyspy Kanaryjskie	7	458	63	.	.	.	.	.	.	Santa Cruz (6), Las Palmas (66)
Marokko Hiszpańskie	28	830	29	161	9	0·1	.	.	.	.
Zachodnia Sahara	285	50	0·1	0·2	0·5	.	.	.	.	Villa Cisneros (0·2), Ifni (0·3)
Gwinea hiszpańska	27	118	4	14	20	.	.	.	.	Santa Isabel (8)
Holandja	34	7.527	220	9.110	6.785	4	1.421	.	69	Haga (409), Amsterdam (727)
Holand. Indje Wschodnie	1.900	51.014	27	3.100	6.540	7	562	23	47	Batawja (290)
Gujana Holenderska	129	143	1·1	37	28	0·2	9	.	.	Paramaribo (46)
Holenderskie Indje Zach.	1	58	51	335	342	—	6	.	.	Willemstad (18)
Honduras	100	760	5	88	116	1	310	6	.	Tegucigalpa (39)
Irak (Mezopotamja)	371	2.849	8	320	150	1	81	0·1	.	Bagdad (145), Basra (50)
Islandja	103	95	0·9	152	207	—	432	3	.	Rejkjawi (23)
Japonja	382	59.737	157	8.930	8.132	17	8.633	48	46	Tokjo (1.996), Kobe (644)
Sachalin Płd.	36	204	6	274	176	0·2	53	.	.	Kusunkoton
Korea	221	17.289	78	1.660	1.640	2	760	8	.	Keljo (Seul 303)
Formoza (Taiwan)	36	3.995	111	830	1.170	2	172	1	.	Taihoku (191), Rjojunko (Port Artur 24)
Kwantung	3	1.083	313	765	1.135	1	221	0·9	.	Dairen (209)
Wyspy: Karoliny, Marjany, Marszalla (mandat)	2	56	26	11	16	—	.	.	.	Parao
Jemen (w Arabji zach.)	62	1.000	16	.	.	.	.	0·7	.	Sanaa (20)
Jugosławja (S. H. S.)	249	11.997	48	1.165	1.055	10	2.192	24	9	Belgrad (112), Split (25)
Kolumbia	1.283	5.855	4·6	749	734	2	964	22	8	Bogota (144), Barranquilla (65)
Koueit (w Arabji wsch.)	5	50	10	.	.	—	.	.	.	Koueit (30)
Kuba	115	3.470	30	2.293	2.867	6	778	.	38	Hawana (563)
Liberja	95	1.500	16	19	19	—	—	.	.	Monrowia (6)
Liechtenstein	0·2	11	72	unja celna ze Szwajcarią		unja ze Szwajcarią		.	.	Vaduz (1·4)

K r a j	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w tys.	Mieszk. na km ²	Import	Eksport	Koleje w tys. km	Urzędy poczt.	Linje telegr. w tys. km	Samo- chody w tys.	Stolica i główny port (ludność w tysiącach)
				w milj. złotych						
Litwa	56	2.258	40	236	218	2	142	.	.	Kowno (92), Kłajpeda (36)
Luksemburg	3	271	101	unja celna z Belgją		0·5	140	1	.	Luksemburg (49)
Łotwa	66	1.871	28	422	380	3	477	3	2	Ryga (338)
Meksyk	1.969	14.335	7	1.695	3.070	15	.	.	52	Meksyk (615), Tampico (45)
Monaco	0·0015	22	.	unja celna z Francją		unja z Francją		.	.	Monaco (2)
Mongolja	1.250	800	0·6	.	.	.	.	.	.	Ułan Bator (30)
Nedźd (Arabja środk.) .	1.900	2.235	1·2	.	.	.	.	.	.	er Rijad (20)
Niemcy	469	62.593	133	29.810	21.660	56	30.812	222	339	Berlin (4.024), Hamburg (1.079)
Nikaragua	118	638	5	91	116	0·2	180	14	.	Managua (60)
Nipal	140	5.640	40	190	71	—	.	.	.	Katmandu (80)
Norwegja	324	2.789	8·6	2.340	1.620	4	4.208	17	30	Oslo (251)
Okręg Saary	2	774	412	unja celna i mo- netar. z Francją		.	1.400	1	.	Saarbrücken (125)
Oman	151	500	3	20	10	—	1	—	—	Maskat (10)
Panama	75	446	6	144	38	0·15	145	.	.	Panama (60)
Paragwaj	253	828	3	107	128	0·5	247	2	.	Asuncion (100)
Persja	1.647	9.000	5	2.550	1.740	0·2	201	0·1	5	Teheran (210), Buszehr (25)
Peru	1.355	4.665	3	618	915	3	855	1·5	10	Lima (200), Callao (52)
Polska	388	27.177	70	2.892	2.515	17	3.227	26	22	Warszawa (1.052), Gdy- nia (30)
Portugalja	89	5.621	111	1.085	380	3	1.922	9	16	Lizbona (530)
Azory	2	232	97	.	.	.	.	.	.	Angra de Heroismo (10)
Madera	0·8	179	208	.	.	.	.	.	.	Funchal (24)
Wyspy Ziel. Przylądka . .	4	156	40	17	0·8	—	34	.	.	Praia (4)
Gwinea Portugalska . . .	37	289	8	27	22	—	16	0·6	.	Bolama (4)
Wyspa św. Tomasza i wyspa Książęca	1	59	62	17	42	0·015	11	.	.	Sao Thome (3)
Portugalska Afryka Zach. (Angola)	1.526	4.182	3	109	89	1·3	324	11	.	Sao Paulo (20)

K r a j	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w tys.	Mieszk. na km ²	Import	Eksport	Koleje w tys. km	Urzędy poczt.	Linje telegr. w tys. km	Samochody w tys.	Stolica i główny port (ludność w tysiącach)
				w milj.	złotych					
Portugalska Afryka Wsch. (Mozambik)	1.109	3.120	3	94	120	1·3	.	23	.	Lourenço Marques (13)
Indje Portugalskie	4	579	136	20	16	0·1	79	0·4	.	Nova Goa (18)
Macao	0·012	75	—	12	7	—	7	—	.	Macao
Timor	16	442	27	0·2	0·3	—	50	—	.	Dilli (3)
Rumunja	250	17.393	59	1.680	1.900	12	3.826	14	17	Bukareszt (600), Konstanca (28)
Salvador	21	1.657	49	148	149	0·4	184	4	.	San Salvador (87)
San Marino	0·061	13	216	unja celna etc. z Włochami			.	.	.	San Marino (2)
Siam	518	9.210	18	585	840	3	424	7	4	Bangkok (500)
Stany Zjednoczone	7.839	105.711	13	37.020	42.350	420	50.597	396	22.137	Waszyngton (540), Nowy Jork (5.971)
Alaska	1.530	55	0·04	287	540	1	178	.	.	Juneau (3)
Hawaii	17	256	15	770	905	0·6	.	.	31	Honolulu (107)
Porto Rico	9	1.417	159	880	965	0·5	91	0·6	.	San Juan (71)
Virgin Islands	0·4	26	73	20	10	.	2	.	.	St. Thomas (8)
Strefa Kanału Panamskiego	1	36	250	.	.	.	.	.	.	Balboa
Filipiny	298	10.314	35	2.060	2.770	1·3	936	13	22	Manila (285)
Guam	0·5	17	31	4	1	—	.	.	.	Agana (9)
Samoa ¹⁾	0·2	9	56	2	1	—	.	.	.	Pangopango
Szwajcaria	41	388	94	4.410	3.454	6	4.007	1	52	Berno (109)
Szwecja	448	5.904	15	3.761	3.852	16	4.137	45	99	Sztokholm (453)
Turcja	1.281	13.748	11	1.310	845	3	1.814	.	.	Angora (75), Konstantynopol (807)
Urjanchaj (w płn. Mongolji)	170	50	0·3	.	.	—	.	.	.	Chan Belder
Urugwaj	187	1.720	9	750	860	3	995	10	30	Montevideo (422)
Wenezuela	945	3.027	3	710	764	1	386	10	10	Caracas (135)
Węgry	93	7.985	86	1.785	1.320	9	2.274	9	12	Budapeszt (1217)
Wielka Brytania	242	44.020	182	50.160	32.650	33	21.750	46	1.148	Londyn (7.806)
Dominja:										
Irlandja	69	2.973	43	2.610	1.920	5	2.192	11	36	Dublin (419)
Związek Południowej Afryki	1.983	7.693	6	2.947	2.768	18	3.016	9	77	Pretoria (100), Capetown (183)

¹⁾ Nadto punkty flotowe w Ameryce Środkowej.

K r a j	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w tys.	Miesz. na km ²	Import	Eksport	Koleje w tys. km	Urzędy poczt.	Linje telegr. w tys. km	Samochody w tys.	Stolica i główny port (ludność w tysiącach)
				w milj.	złotych					
Australja	7.704	5.502	0·7	6.895	5.990	45	8.740	138	375	Canberra (8), Sydney (1.071)
Papua (płd.-wsch. N. Gwinea)	234	276	1·1	20	20	—	.	.	.	Port Moresby (2)
Norfolk Islands	0·04	0·7	.	1	0·2	—	.	.	.	Kingston
Nowa Zelandja	267	1.408	5	1.910	2.070	5	1.954	21	123	Wellington (127)
Kanada	9.368	8.788	0·7	9.685	10.865	65	12.439	85	820	Ottawa (119), Montreal (908)
Nowa Fundlandja	111	261	24	315	210	2	854	0·2	.	St. Johns (37)
Labrador	120	4	0·03	.	.	—	.	.	.	Battle Harbour (0·2)
Indje	4.676	318.942	68	8.015	10.370	61	19.491	150	82	Delhi (304), Kalkuta (1.132)
Kolonje brytyjskie:										
Wyspy Bahrajn	0·5	120	211	74	39	—	.	.	.	Manama (25)
Wybrz. Rozbójnicze (w Arabji)	16	80	5	.	.	—	.	.	.	Abu Sabi (6)
Gibraltar	0·005	21	.	.	.	—	2	0·01	.	Gibraltar (21)
Malta	0·3	235	740	197	59	0·01	6	.	.	La Valette (48)
Cypr	9	811	31	68	48	0·1	470	0·4	.	Nicosia (19)
Aden (z wyspami: Perim, Kurja Muria i Sokotra)	25	155	6	255	224	0·05	.	.	.	Steamer Point, Aden (20)
Hadramaut	151	120	0·8	.	.	—	.	.	.	Makalla (18)
Cejlon	66	4.505	68	1.300	1.550	1	708	4	13	Colombo (249)
Maledywy	0·3	70	234	.	.	—	.	.	.	Male (5)
Straits Settlements	4	996	240	{ 5.045	{ 5.335 }	2	46	1	.	Singapore (260)
Państwa Malajskie	132	2.449	19	.	.	—	101	4	.	Kuala Lumpur (80)
Brunei	6	25	4	8	8	—	.	.	.	Brunei (10)
Sarawak	109	600	5	11	20	—	28	0·01	.	Kuecing (25)
Północne Borneo	81	258	3·2	5	10	0·2	.	1	.	Jesselton (6)
Hongkong	1	806	800	220	205	0·05	19	0·5	.	Victoria (342)
Wei-hai-wei	0·7	154	209	53	27	—	.	.	.	Wei-hai-wei (4)
Gambja	11	211	20	29	39	0·01	4	0·06	.	Bathurst (9)
Sierra Leone	80	1.541	19	80	81	0·5	69	1	.	Free town (44)
Złote Wybrzeże	204	2.108	13	448	526	0·5	186	8	.	Accra (38)
Nigerja	869	1.846	21	590	754	2	134	14	.	Lagos (100)
Wyspa św. Heleny	0·1	4	31	2	1	—	65	.	.	Jamestown (1)
Ascension	0·1	0·3	3	.	.	—	.	.	.	Georgetown
Tristan da Cunha	0·1	0·1	1	.	.	—	.	.	.	Edinburgh
Południowa Rodezja	396	877	23	214	149	3	166	14	.	Salisbury (7)
Północna Rodezja	746	1.205	0·7	73	21	1	37	4	.	Livingstone

K r a j	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w tys.	Mieszk. na km ²	Import	Eksport	Koleje w tys. km	Urzędy poczt.	Linje telegr. w tys. km	Samo- chody w tys.	Stolica i główny port (ludność w tysiącach)
				w milj. złotych						
Njasa	103	1.281	12	34	29	0·3	27	1		Zomba
Zanzibar	3	222	83	—	—	0·01	6	.		Zanzibar (35)
Kenja	549	2.736	5	323	260	2	442	11		Nairobi (33), Mombasa (40)
Uganda	286	3.137	11		18	157		0·1	7	
Somali Bryt.	176	345	2	242	212	3	7	0·1		Berbera (30)
Anglo-egipski Sudan	2.619	6.469	2·5	165	153	0·2	1			Chartum (31), Port Sudan
Seszele	0·4	26	65	1	1	—	3			Victoria (5)
Mauritius	2	398	214	—	—	—	—	1		Port Louis (54)
Diego Rodriguez	0·1	2	146	—	—	—	—	—		
Fidżi	18	157	8	55	94	0·5	71	0·1		Suva
Tonga	1	24	23	10	13	—	—	—		Nukualofa
Wyspy Salomona	28	150	0·6	10	14	—	3			Tulagi
Wyspy Gilberta i Ellice	1	29	25	5	14	—	—			Ocean Island
Bermudy	0·05	30	605	61	10	—	19			Hamilton (3)
Wyspy Bahama	11	55	5	68	27	0·05	—	0·5		Nassau (13)
Jamajka z wyspami podl.	12	869	76	233	170	0·3	232	2		Kingston (63)
Honduras Bryt.	22	45	2	45	35	—	26			Belize (13)
Leeward Islands	2	122	65	37	30	—	—			St. John (7)
Barbados	0·4	169	394	94	56	—	11	—		Bridgetown (13)
Windward Islands	1	171	128	29	32	—	—			St. Georges (5)
Trynidad i Tobago	5	366	71	224	274	0·2	116	0·3		Port of Spain (65)
Gujana Bryt.	232	307	13	113	119	0·2	75	1		Georgetown (57)
Wyspy Falklandzkie	12	2	0·2	7	14	—	—	—		Stanley (1)
Falkland Dependency t. j. Południowa Georgia, Południowe Orkady, Południowe Szetlandy, Kraj Grahama etc. (brak dat co do powierzchni).										
w tem										
Południowa Georgia	4	1	0·3	16	156	—	—	—		Grytviken (1)
Ross Dependency		—	—	—	—	—	—	—		—
M a n d a t y :										
Palestyna	23	757	33	284	65	1	.	.		Jerozolima (63), Haifa (25)
Kerak (Transjordanja)	42	26	6	unja celna z Pa- lestyną		0·3	.	.		Amman
Togo	34	188	6	1	6	.	.	.		Ito
Kamerun Bryt.	42	354	7	10	6	0·1	.	.		Buea
Południowo-zachod. Afryka (mandat Związku Połu- dniowej Afryki)	808	259	0·3	109	143	2	96	4		Windhuk
Tanganjika	942	4.321	5	137	136	2	88	5		Dar es Salam (25)
Nowa Gwinea (mandat Au- stralji)	236	418	2	25	48	—	.	.		Rabaul
Nauru	0·02	2	100	4	(fosfaty)	—	.	.		
Zach. Samoa (mandat N. Zel.)	3	42	14	14	14	—	.	.		Apia (1)

K r a j	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w tys.	Mieszk. na km ²	Import	Eksport	Koleje w tys. km	Urzędy poczt.	Linje telegr. w tys. km	Samo- chody w tys.	Stolica i główny port (ludność w tysiącach)
				w milj. złotych						
Włochy	310	40.549	131	9.340	7.120	21	10.875	65	138	Rzym (759), Neapol (852)
Rodos i Dodekanez	3	105	47	93	12	.	.	.	.	Rodos (16)
Trypolitania	900	600	0·7	92	12	0·3	12	0·3	.	Trypolis (65)
Cyrenajka	740	260	0·3	98	17	0·2	10	0·3	.	Bengazi (30)
Erytrea	120	388	3	131	77	0·5	10	2	.	Asmara (14)
Somali Włoskie	495	620	1·2	22	8	0·3	5	.	.	Mogadyszu (21)
Związek Socjalistycz. Republik Rad w tem	22.086·8	145.493	6·5	2.984	2.912	76	7.275	140	21	Moskwa (2.019), Lenin- grad (1.616)
Rosja	20.374·2	100.591	5	.	.	.	.	.	.	Moskwa (2019)
Ukraina	447·3	28.887	67	.	.	.	.	.	.	Charków (410)
Białoruś	111·3	4.925	44	.	.	.	.	.	.	Mińsk (124)
Zakaukazja	189·3	5.811	31	.	.	.	.	.	.	Tyflis (283)
Turkmenistan	414·0	884	2	.	.	.	.	.	.	Czardżui (14)
Uzbekistan	550·7	4.395	8	.	.	.	.	.	.	Samarkanda (101)

110. Przegląd obszaru i ludności państw kolonialnych.

Kraj	Obszar w tysiącach km ²					Ludność w tysiącach				
	Ogółem	Azja	Afryka	Ameryka	Australja	Ogółem	Azja	Afryka	Ameryka	Australja
Belgja	2.469	—	2.439	—	—	22.875	—	15.000	—	—
Danja	2.317	—	—	2.170	—	3.598	—	—	15	—
Francja	12.286	842	10.763	91	39	102.151	23.995	36.539	544	148
Hiszpanja	839	—	334	—	—	23.223	—	928	—	—
Holandja	2.085	1.900	—	151	—	59.066	51.350	—	199	—
Japonja	686	684	—	—	2	86.272	—	—	—	57
Portugalja	2.519	23	2.406	—	—	14.726	1.177	—	—	—
Z. S. R. R.	21.250	17.239	—	—	—	145.493	31.900	—	—	—
Stany Zjednocz.	9.854	298	—	1.541	18	131.541	11.670	—	119.644	327
Wielka Brytanja	34.429	5.588	9.898	10.100	8.726	506 899	344.534	53.035	11.983	8.726

CZĘŚĆ III. — PRZEGLĄDY MIĘDZYNARODOWE.

Dział 1. — Człowiek i obszar.

111. Ludność 1925.

Kontynent	Ludność w tysiącach	Mieszkańców na km ²
Europa	479.300	47·9
Azja	1,060.400	24·0
Afryka	146.300	4·8
Ameryka Północna	159.400	5·9
Ameryka Południowa	72.300	3·9
Australja i Oceanja	9.200	1·0
Świat	1,926.900	14·2¹⁾
Z ogółu ludności zamieszkuje tysięcy	T. j. % ogółu	Mieszkańców na km ²
Półkulę północną 1,758.500	91·3	18·0
Półkulę południową 168.400	8·7	4·3 ¹⁾

¹⁾ Gęstość zaludnienia lądów stałych bez uwzględnienia Antarktydy.

112. Rasy.

I. Europejczycy 600 milionów:	
a) rasa nordyczna	400 milionów
b) „ śródziemnomorska	200 „
II. Mongołoidzi 1.025 milionów:	
a) rasa dynarska	130 milionów
b) „ ostycka	140 „
c) „ mongolska	650 „
d) „ indyjska	40 „
e) „ malajska	65 „
III. Negrycy 270 milionów:	
a) Murzyni	115 milionów
b) Drawida	150 „
c) Melanezyjczycy	1 milion
d) Papuasi	1 „
IV. Rasy prymitywne 0·3 milj.:	
a) Australczycy	b) Ainosi
c) Hotentoci	d) Pygmeje
e) Negrito	f) Wedda

113. Stosunki etniczne.

I. Narody białe 680 milj.:

- a) Romanie 210 milj.;
w tem: Włosi 47, Francuzi 45, Portugalczycy 35, Hiszpanie 67, Rumuni 14.
- b) Germanie 254 milj.;
w tem: Anglo-Sasi 135, Niemcy 90, Szwedzi 8, Holendrzy 3, Norwedy 4, Duńczycy 4.
- c) Słowianie 175 milj.;
w tem: Rosjanie 75, Ruszni 37, Polacy 28, Czesi i Słowacy 11, Serbowie, Chorwaci i Słowency 12, Białorusini 6, Bułgarzy 5.
- d) inni 43 milj.;
w tem: Grecy 7, Albańczycy 1, Irlandczycy 12, Łotysze i Litwini 4, Węgrzy 10, Finowie i Estończycy 5.

II. Hindusi z Syngalezami, Gurkami i Drawida 320 milj.

III. Żydzi 14 milj.

IV. Arabowie, Turcy i Pers. 100 milj.;

w tem: Arabowie 34, Turcy 32, Nubijczycy i Etiopowie 15, Persowie 19.

V. Mongołowie 585 milj.;

w tem: Chińczycy 435, Japończycy i Koreańczycy 83, Indochińczycy 44, Tybetańczycy 7, Mongołowie 3.

VI. Murzyni 109 milj.

VII. Malajowie 67 milj.

VIII. Indjanie 14 milj.

114. Religje.

a) Chrześcijańskie:

- katolicy . . . . 385 milj.
ewangelicy . . . . 200 „
prawosławni . . . . 140 „
inni . . . . . 9 „
- b) Żydzi . . . . . 14 „
- c) Mahometanie . . . . 230 „
- d) Bramini . . . . . 245 „
- e) Budd. i pokr. . . . . 600 „
- f) Inni . . . . . 104 „

Razem . . . . . 1.927 milj.

115. Ludność państw.

Kraj	Milj. mieszk.	Kraj	Milj. mieszk.	Kraj	Milj. mieszk.	Kraj	Milj. mieszk.	Kraj	Milj. mieszk.
Europa.		Grecja	6	Monaco	0:02	Afryka.		Boliwja	3
Z. S. R. R. . . .	113	Szwecja	6	San Marino	0:01	Egipt	14	Wenezuela	3
Niemcy	63	Portugalja	6	Liechtenstein	0:01	Abissynja	10	Ekwador	2
Wk. Brytanja	47	Bułgaria	5	Andorra	0:01	Zw. Płd. Afryki	8	Guatemala	2
Francja	41	Szwajcarja	4	Azja.		Liberja	2	Haiti	2
Włochy	41	Danja	3	Chiny	433	Ameryka.		Urugwaj	2
Polska	27	Finlandja	3	Indje	319	Stany Zjedn.	106	Salvador	2
Hiszpanja	21	Norwegja	3	Japonja	60	Brazylja	37	San Domingo	1
Rumunja	17	Litwa	2	Z. S. R. R.	32	Meksyk	14	Paragwaj	0:8
Czechosłowacja	14	Łotwa	2	Turcja	14	Argentyna	10	Honduras	0:8
Jugosławja	12	Estonja	1	Afganistan	10	Kanada	9	Nikaragua	0:6
Węgry	8	Albanja	0:8	Siam	9	Kolumbia	6	Panama	0:5
Belgja	8	Okręg Saary	0:8	Persja	9	Peru	5	Costa Rica	0:5
Holandja	8	W. M. Gdańsk	0:4	Arabja	3	Chile	4	Australja.	
Austrja	7	Luksemburg	0:3	Mongolja	1	Kuba	3	Austr. i N. Zel.	7
		Islandja	0:1						

116. Ruch ludności 1927 (na tysiąc ludności).

Kraj	Urodzenia	Przyrost naturalny	Kraj	Urodzenia	Przyrost naturalny	Kraj	Urodzenia	Przyrost naturalny
Z. S. R. R. (25) . . .	44·0	22·0	Litwa	29·3	12·1	Czechosłowacja .	23·3	7·3
Bułgaria (25) . . .	36·7	15·9	Włochy	26·9	11·3	Niemcy	18·3	6·3
Japonia	34·8	15·6	Stany Zjedn. (25)	22·6	10·8	Belgia	19·0	5·7
Rumunia	36·9	14·4	Dania (25)	21·1	10·2	Szwajcaria	17·4	5·1
Polska	31·6	14·2	Hiszpania	28·4	9·6	Szwecja	16·1	3·4
Portugalia	32·2	13·2	Węgry	25·3	7·6	Austria	17·8	2·9
Holandja	23·2	13·0	Norwegia	18·6	7·5	Francja	18·1	1·6

117. Powierzchnia państw.

Kraj	Tys. km ²	Kraj	Tys. km ²	Kraj	Tys. km ²	Kraj	Tys. km ²	Kraj	Tys. km ²
Europa.		Islandja	103	Liechtenstein	0·2159	Egipt	994	Paragwaj	253
Z. S. R. R.	4.848	Węgry	93	San Marino	0·0610	Abissynja	907	Urugwaj	187
Francja	551	Portugalia	89	Monaco	0·0015	Liberja	95	Nikaragua	118
Hiszpanja	505	Austria	84	Azja.		Ameryka.		Kuba	115
Niemcy	469	Łotwa	66	Z. S. R. R.	17.239	Stany Zjedn.	9.487	Guatemala	110
Szwecja	448	Litwa	56	Chiny	7.983	Kanada	9.368	Honduras	100
Polska	388	Estonja	45	Indje	4.676	Brazylja	8.511	Panama	75
Finlandja	388	Dania	43	Persja	1.647	Argentyna	2.979	San Domingo	49
Norwegja	324	Szwajcaria	41	Mongolja	1.250	Meksyk	1.969	Costa Rica	49
Wk. Brytanja	311	Holandja	34	Turcja	747	Peru	1.355	Haiti	29
Włochy	310	Belgia	30	Japonia	678	Boliwia	1.333	Salvador	21
Rumunia	250	Albanja	28	Afganistan	650	Kolumbja	1.283	Australja.	
S. H. S.	249	Luksemburg	3	Siam	518	Wenezuela	945	Australja	7.704
Czechosłow.	140	W. M. Gdańsk . . .	2	Afryka.		Chile	751	Nw. Zelandja	267
Grecja	127	Okręg Saary	2	Zw. Płd. Afryki	1.983	Ekwador	451		
Bułgaria	103	Andorra	0·5452						

118. Polacy na świecie.

Niemcy	1.100 tysięcy	Belgia	13 tysięcy	Kuba	2 tysięcy
Rosja	180 „	Austria	8 „	Meksyk	2 „
Ukraina	570 „	Wielka Brytania	5 „	Chiny	3 „
Białoruś	250 „	Holandja	4 „	Turcja	1 „
Reszta Z. S. R. R.	27 „	Luksemburg	3 „	Afryka	1:3 „
Litwa	240 „	Estonja	1 „	Australja	0:3 „
Francja	500 „	Włochy	1 „		
Czechosłowacja	138 „	Europa razem	3.229 tysięcy	Inne części świata razem	4.088:6 tysięcy
Łotwa	83 „	Stany Zjednoczone	3.840 tysięcy	Europa	3.229:0 „
Rumunja	57 „	Brazylja	140 „	Polska	20.900:0 „
W. M. Gdańsk	30 „	Kanada	72 „	Razem Polaków	28.217:6 tysięcy
Węgry	17 „	Argentyna	27 „		
Jugosławja	12 „				

119. Wielkie miasta.

Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.
Europa.		Liverpool, p.	863	Marsylja, p.	652	Sztokholm, st. p.	453
Londyn, st. ¹⁾ p. ²⁾	7.806	Neapol, p.	852	Drezno	619	Ateny, st. p.	452
Berlin, st.	4.024	Konstantynopol, p.	807	Bukareszt, st.	600	Düsseldorf	433
Paryż, st.	2.871	Bruksela, st.	802	Łódź	581	Edynburg, p.	425
Moskwa, st.	2.019	Madryt, st.	800	Lyon	571	Hannover	423
Wiedeń, st.	1.875	Rzym, st.	759	Rotterdam, p.	563	Dublin, st. p.	419
Leningrad, p.	1.616	Barcelona, p.	753	Wrocław	557	Palermo, p.	419
Budapeszt, st.	1.217	Manchester	752	Lizbona, st. p.	530	Antwerpja, p.	417
Hamburg, p.	1.079	Kopenhaga, st. p.	731	Sheffield	523	Odessa	411
Glasgow, p.	1.052	Amsterdam, st. p.	727	Turyń	520	Charków, st.	410
Warszawa, st.	1.052	Kolonja	700	Kijów	494	Haga, p.	409
Birmingham	935	Monachjum	681	Leeds	473	Norymberga	392
Medjolan	877	Lipsk	679	Essen	471	Belfast, p.	387
		Praga st.	677	Frankfurt n. Menem	468	Bristol, p.	384

1) stolica — 2) port.

Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.
Stuttgart	342	Bolonja	227	Kassel	171	Mühlheim	127
Ryga, st. p.	338	Cardiff p.	226	Dundee, p.	170	Genewa	126
Genua, p.	333	Berno (mor.)	222	Southampton, p.	169	Stockport	125
Chemnitz	332	Oporto, p.	216	Elberfeld	168	Saarbrücken	125
Dortmund	322	Sevilla	214	Augsburg	166	Norwich	124
Rostow, p.	305	Kolonja, p.	214	Sunderland	164	Blackburn	124
Brema, p.	295	Sofja, st.	213	Swansea, p.	163	South Shields	124
Hull, p.	295	Helsingfors, st. p.	212	Rhondda	163	Preston	124
Magdeburg	294	Zurych	212	Le Havre, p.	158	Mińsk	124
Bradford	289	Bochum	211	Birkenhead, p.	158	Katowice	124
Newcastle, p.	285	Gandawa	210	Malaga, p.	158	Rouen	123
Królewiec, p.	280	Gelsenkirchen	209	Aberdeen, p.	158	Tallinn, st. p.	122
Stoke u. Trent	270	Kraków	205	Akwizgran	156	Livorno, p.	122
Duisburg	273	Wenecja, p.	204	Graz	153	Orenburg	122
Nottingham	268	Plymouth, p.	203	Saragossa	152	Lubeka, p.	121
Florencja	263	Lille	202	Utrecht	151	Padwa	120
Valencia, p.	265	Kiszyniów	200	Murcia, p.	151	Seged	120
Catania, p.	263	Wilno	198	Tula	150	Roubaix	117
Bordeaux, p.	256	Halle	195	Stalingrad	148	Malmö, p.	117
Pireus, p.	255	St. Etienne	194	Brunświk	147	Toulon, p.	115
Szczecin, p.	254	Messyna	188	Karlsruhe	146	München-Gladbach	115
Oslo, st. p.	251	Dniepropetrowsk	188	Oldham	143	Królewska Huta	115
Saloniki, p.	251	Barmen	187	Bazylea	141	Bydgoszcz	114
Liège	248	Altona	186	Brighton	140	Mor. Ostrawa	114
Portsmouth, p.	247	Nantes, p.	185	Derby	137	Saratow	114
Salford	247	Nicea, p.	184	Erfurt	136	Lublin	114
Mannheim	247	Tuluza	181	Middlesbrough	134	Nancy	114
Triest, p.	242	Niżny Nowogród	181	Krefeld	131	Ferrara	114
Leicester	242	Bolton	177	Zabrze	129	Haarlem	114
Lwów	241	Astrachań	175	Coventry	128	Tarent, p.	113
Poznań	236	Kazań	175	Gateshead	128	Bilbao, p.	113
Göteborg, p.	231	Strasburg	174	Hamborn	127	Woroneż	113
Gdańsk, st. p.	231	Samara	172	Bari	127	Clermont-Ferrand	112

Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.
Huddersfield	112	A zja.		Kejjo (Seul), p.	303	Kirin	170
Belgrad	112			Amoj, p.	300	Harbin	165
Jarosław	112	Osaka, p.	2.115	Szaoking	300	Hakodate, p.	164
Plauen	111	Tokjo, st. p.	1.996	Batawja, p.	290	Krasnodar	162
Iwan. Wozniesieńsk	111	Szanghaj	1.500	Manila, p.	285	Szazi	161
Wolverhampton	110	Wuhan (Hankou), p.	1.475	Tyflis	283	Omsk	161
St. Helens	110	Pekin (Peiping)	1.310	Lahore	282	Amritsar	160
Moguncja	109	Bombay, p.	1.176	Mukden	280	Allahabad	157
Berno (szw.) st.	109	Kalkuta, p.	1.132	Ahmedabad	274	Semarang, p.	151
Częstochowa	109	Kanton, p.	1.000	Ningpo	271	Surakarta	151
Zagrzeb	108	Hangczou	950	Singapore, p.	260	Anking	150
Twer	106	Sian	900	Damaszek	250	Jinnan	150
Münster	106	Siangtan	900	Faczan	250	Bejrut, p.	150
Stalin	106	Tientsin, p.	800	Tsinan	250	Mandalay, p.	149
Sosnowiec	106	Czengtu	800	Surabaja, p.	249	Kanazawa, p.	147
Debreczyn	105	Kioto	680	Colombo, p.	249	Fukuoka	146
Kluż	105	Kobe, p.	644	Luknou	241	Bagdad	145
Brescia	105	Czungking	622	Bangalore	237	Sapporo	145
Oberhausen	105	Czangsza	586	Szolon	227	Srinagar	142
Mikołajów	105	Madras, p.	527	Kaifeng	225	Czingkiang	142
Gliwice	104	Jokohama	519	Karaczi, p.	217	Kabul, st.	140
Southend, p.	104	Łanczou	500	Kaunpore	216	Madura	139
Wiesbaden	103	Czangczou	500	Puna	215	Swierdłowski	136
Subotica	102	Suczou	500	Teheran, st.	210	Bandung	136
Walsall	102	Bangkog, st. p.	500	Wenczou, p.	201	Otaru, p.	134
Linz	102	Baku, p.	447	Aleppo	200	Bareilly	129
Ludwigshafen	102	Hajderabad	404	Suczou	200	Uhu	127
Reims	101	Nankin, st.	396	Benares	198	Kagószima, p.	125
Burnley	100	Fuczou p.	350	Taihoku	191	Mirut	123
Bytom	100	Hongkong (Victoria)	342	Hiroszima, p.	196	Nowosybirsk	121
		Rangun, p.	342	Agra	186	Dżajpur	120
		Taszkent	312	Tebriz	180	Dakka	120
		Delhi, st.	304	Luang-Prabang	180	Triczinopoli	120

Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.
Szolapur	120	Marokko	149	Meksyk, st.	615	New Haven, p.	185
Patna	120	Durban, p.	146	Hawana, st. p.	563	Dayton, p.	179
Jawata	118	Port Said, p.	108	Toronto	557	Memphis	179
Surat	117	Casablanca, p.	107	Buffalo	556	Youngstown	169
Adżmir	114	Lagos, p.	100	Waszyngton, st. p.	540	Hartford	168
Dżokjakarta	110	Pretoria, st.	100	Milwaukee	536	Houston	165
Dżubulpore	109			Newark, p.	467	Fort Worth	164
Sajgon, p.	109	Australja		Minneapolis	448	Grand Rapids	162
Hejjo (Pjengiang)	109	Oceanja.		New Orleans, p.	424	Des Moines	149
Fuzan	106	Sydney, p.	1 071	Cincinnati	412	Bridgeport, p.	148
Koulun	105	Melbourne, p.	944	Kansas City (Mo.)	383	Springfield (Mass.)	147
Sakai	105	Brisbane, p.	274	Indianapolis	374	Scranton	144
Peszauer	104	Auckland, p.	202	Seattle	330	Paterson	144
Władywostok, p.	102	Perth, p.	184	Rochester	325	Guadalajara	143
Georgetown, p.	101	Wellington, st. p.	127	Jersey City, p.	322	Santiago de Cuba, p.	141
Rawalpindi	101	Christchurch, p.	122	Louisville	320	Miami, p.	140
Samarkanda	101	Honolulu, p.	107	Toledo	305	Erie, p.	140
Kuiseng	100			Portland (Or.), p.	295	Nashville	138
Smyrna	100	Ameryka Północ-		Columbus	291	Trenton	137
Suijan	100	na i Środkowa.		Denver	290	Flint	136
Kałgan	100	Nowy Jork, p.	5.971	Providence	281	Salt Lake City	138
Jarkend	100	Chicago, p.	3.103	Oakland, p.	280	Camden, p.	133
		Philadelphia, p.	2.036	Akron, p.	270	Fall River, p.	133
Afryka.		Detroit, p.	1.335	St. Paul	250	Tulsa	130
Kairo, st.	1.060	Los Angeles	1.250	Atlanta	249	Wilmington	126
Aleksandrja, p.	570	Cleveland, p.	985	Omaha	219	Long Beach, p.	125
Johannesburg	283	Montreal, p.	908	Birmingham	218	Port au Prince	125
Ibadan	238	St. Louis	839	Dallas	212	Cambridge, p.	124
Alger, p.	226	Baltimore, p.	819	San Antonio	211	New Bedford, p.	122
Tunis, p.	186	Boston, p.	793	Syracuse	197	Albany	120
Capetown	183	Pittsburgh	666	Worcester	196	Ottawa, st.	119
Oran, p.	150	San Francisco, p.	630	Richmond	192	Yonkers	119
				Winnipeg	191	Kansas City (Kans.)	118

Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.	Miasto	Ludn. w tys.
Vancouver, p.	117	Tacoma	106	Rio de Janeiro, st. p.	1.158	Bogota, st.	144
Elisabeth, p.	116	San Diego, p.	106	Sao Paulo	579	Caratinga	137
Duluth, p.	115	Waterbury	102	Santiago de Chile, st.	574	Cordoba	135
Utica	115	Lawrence	100	Montevideo, st. p. . .	422	Caracas, st.	135
Reading	115	Fort Wayne	100	Sao Salvador, p. . . .	283	Rio Preto	127
Hamilton, p.	114	Pasadena	100	Rosario, p.	265	La Paz, st.	120
Guatemala	112	Sacramento	100	Recife, p.	239	Juiz de Fora	118
Lowell	111	Tampa	100	Belem	236	Campinas	116
Oklahoma City	110	Puebla	100	Lima, st.	200	Tucuman	109
Lynn, p.	110			Valparaiso, p.	190	Santa Fé	109
Spokane	109	Ameryka Południowa.		Porto Alegre	179	Santos, p.	103
El Paso	109			Campos	176	Quito, st.	100
Somerville, p.	108			Theophilo Ottoni . . .	163	Asuncion, st.	100
Canton	107	Buenos Aires, st. p.	1.780	La Plata, p.	153	Mendoza	100

Dział 2. — Produkcja.

a) Produkcja roślinna i hodowlana.

120. Pszenica 1901—1925.

Okres	Średnia roczna produkcja Mq	o/o udział		Okres	Średnia roczna produkcja Mq	o/o udział	
		Europy	Ameryki			Europy	Ameryki
1901 — 1905	794·9	58·0	29·2	1916 — 1920	840·1	44·4	39·9
1906 — 1910	852·1	56·0	30·4	1921 — 1925	928·6	44·6	40·0
1911 — 1915	967·0	52·0	34·0				

121. Pszenica 1927.

Kraj	Produkcja milj. q	o/o produkcji światowej	Zbiór q/ha
Stany Zjednoczone . .	237·2	20·6	10·0
Z. S. R. R.	204·0	17·7	6·6
Kanada	119·8	10·4	13·2
Indje brytyjskie . . .	90·9	7·9	7·4
Francja	77·4	6·7	14·5
Argentyna	65·0	5·6	8·2
Włochy	53·3	4·6	10·7
Hiszpanja	39·9	3·5	9·2
Niemcy	32·8	2·8	18·8
Rumunja	26·3	2·3	8·5
Węgry	20·6	1·8	13·1
S. H. S.	15·4	1·3	8·4
Wielka Brytania . . .	15·2	1·3	22·0
Polska	14·8	1·3	13·0
Bułgaria	12·9	1·1	12·0
Inne	128·8	12·1	.
Świat	1.154·3	100·0	.

122. Jęczmień 1927.

Kraj	Produkcja milj. q	o/o produkcji światowej	Zbiór q/ha
Stany Zjednoczone . .	57·8	16·2	15·1
Z. S. R. R.	47·0	13·1	6·6
Niemcy	27·4	7·7	18·5
Indje brytyjskie . . .	26·2	7·3	9·8
Kanada	21·4	6·0	15·1
Hiszpanja	19·6	5·5	11·0
Polska	16·3	4·5	13·2
Czechosłowacja . . .	12·8	3·6	18·1
Rumunja	12·5	3·5	7·1
Francja	12·1	3·4	17·0
Wielka Brytania . . .	9·7	2·7	20·5
Marokko fr.	8·0	2·2	7·7
Danja	7·8	2·2	25·0
Korea	7·7	2·2	8·7
Alger	7·5	2·1	5·5
Węgry	5·1	1·4	12·4
Inne	58·0	16·4	.
Świat	356·9	100·0	11·2

123. Żyto 1927.

Kraj	Produkcja milj. q	o/o produkcji światowej	Zbiór q/ha	Kraj	Produkcja milj. q	o/o produkcji światowej	Zbiór q/ha
Z. S. R. R.	246·0	52·6	8·7	Węgry	5·7	1·2	8·6
Niemcy	68·3	14·6	14·5	Belgja	5·6	1·2	23·9
Polska	56·9	12·1	11·6	Litwa	5·4	1·2	10·7
Stany Zjednoczone . .	14·9	3·2	10·0	Szwecja	4·8	1·0	13·8
Czechosłowacja . . .	12·5	2·6	15·4	Austrja	4·6	1·0	12·2
Francja	9·3	2·0	11·7	Inne	28·2	5·9	.
Hiszpanja	6·7	1·4	9·2	Świat	468·1	100·0	10·1

124. Owies 1927.

Kraj	Produkcja milj. q	% produkcji światowej	Zbiór q/ha	Kraj	Produkcja milj. q	% produkcji światowej	Zbiór q/ha
Stany Zjednoczone . . .	173·5	26·8	10·2	Szwecja	11·5	1·8	15·7
Z. S. R. R.	130·0	20·1	7·6	Danja	8·7	1·3	20·5
Kanada	67·8	10·5	12·7	Rumunja	8·5	1·3	7·9
Niemcy	63·5	9·8	18·3	Argentyna	7·6	1·2	5·9
Francja	54·1	8·4	15·6	Irlandja	6·8	1·1	26·0
Polska	33·9	5·2	13·0	Belgia	6·7	1·0	25·2
Wielka Brytania	13·7	2·1	19·3	Inne	47·8	7·4	.
Czechosłowacja	13·2	2·0	15·4	Świat	647·3	100·0	10·9

125. Kukurudza 1927.

Kraj	Prod. milj. q	% prod. świat.	Zbiór q/ha
Stany Zjedn. . .	707·7	66·9	17·7
Argentyna . . .	77·0	7·4	17·7
Brazylja	417·1 ¹⁾	4·0	14·9
Z. S. R. R. . . .	38·0	3·6	13·2
Rumunja	37·0	3·6	8·8
S. H. S.	21·4	2·1	8·7
Indje holend. . .	20·9 ¹⁾	2·0	11·2
Meksyk	20·6	1·9	6·7
Indje bryt. . . .	20·0 ²⁾	1·9	14·0
Zw. Pld. Afr. . .	19·6	1·9	10·3
Węgry	17·6	1·7	16·8
Inne	9·5	0·9	.
Świat	1.053·5	100·0	15·5

¹⁾ 1926 r. — ²⁾ szacowane.

126. Ryż 1927.

Kraj	Produkcja milj. q	% prod. światowej	Zbiór q/ha
Indje bryt. . . .	437·7	56·2	13·9
Japonja	112·3	14·4	35·0
Indje holend. . .	57·6	7·4	16·3
Siam	51·0	6·6	17·0
Korea	31·3	4·1	19·7
Filipiny	20·6 ¹⁾	2·6	.
Formoza	12·5	1·6	21·4
Stany Zjedn. . .	8·2	1·1	20·5
Inne	46·7	6·0	.
Świat	777·9	100·0	16·0

¹⁾ 1926 r.

127. Ziemiaki 1927.

Kraj	Prod. milj. q	% prod. świat.	Zbiór q/ha
Z. S. R. R. . . .	546·8	28·0	98·8
Niemcy	375·5	19·2	134·1
Polska	317·6	16·3	132·0
Francja	171·5	8·8	108·8
Stany Zjedn. . . .	109·4	5·6	77·2
Czechosłow. . . .	91·1	4·7	140·1
W. Brytania	49·9	2·6	151·2
Hiszpanja	36·1	1·8	116·8
Belgia	33·1	1·7	197·0
Irlandja	24·8	1·3	167·7
Holandja	24·5	1·2	142·4
Kanada	21·1	1·1	90·8
Włochy	19·5	1·0	55·0
Inne	128·2	6·7	.
Świat	1.949·1	100·0	107·6

128. Buraki cukrowe 1927.

Kraj	Produkcja milj. q	% produkcji światowej	Zbiór q/ha
Niemcy	108·5	17·9	250·0
Z. S. R. R.	99·0	16·3	160·2
Czechosłowacja	81·2	13·4	276·3
Stany Zjednoczone	70·2	11·6	240·4
Francja	55·7	9·2	253·3
Polska	36·2	6·0	179·0
Włochy	20·3	3·4	230·2
Belgia	19·8	3·3	279·3
Holandja	17·7	2·9	256·2
Wielka Brytania	17·3	2·9	191·9
Hiszpanja	15·2	2·5	245·1
Węgry	12·8	2·1	207·1
Rumunja	10·9	1·8	128·5
Danja	10·6	1·7	353·3
Szwecja	10·0	1·6	242·2
Inne	20·9	3·4	.
Świat	606·3	100·0	216·5

129. Cukier 1901—1925.

Pięciolecie	Średnia roczna produkcja tys. tonn			Cukier buraczany w % ogólnej produkcji
	cukier buraczany	cukier trzciniowy	ogółem	
1901—1905	6.050	5.850	11.900	50·8
1906—1910	6.790	7.600	14.390	47·2
1911—1915	7.880	9.660	17.540	44·9
1916—1920	4.250	12.330	16.580	25·6
1921—1925	5.620	14.120	19.740	28·5

130. Cukier 1927/28.

Kraj	Produkcja tysięcy tonn	% światowej produkcji cukru
a) Cukier buraczany:		
Niemcy	1.670	6·6
Z. S. R. R.	1.489	5·9
Czechosłowacja	1.239	4·8
Stany Zjednoczone	965	3·8
Francja	779	3·1
Polska	559	2·2
Belgia	264	1·1
Włochy	249	1·0
Wielka Brytania	246	1·0
Inne	1.632	6·5
Razem cukier buraczany	9.092	36·0
b) Cukier trzciniowy:		
Kuba	4.000	15·9
Indje brytyjskie	3.221	12·8
Jawa	2.359	9·3
Hawaii	745	2·9
Brazylja	650	2·6
Japonja	622	2·5
Filipiny	600	2·4
Porto Rico	596	2·4
Australja	493	1·9
Argentyna	422	1·7
Peru	350	1·4
San Domingo	340	1·3
Inne	1.767	6·9
Razem cukier trzciniowy	16.165	64·0
Produkcja cukru	25.257	100·0

131. Wino 1927.

Kraj	Produkcja milj. hl	% prod. światowej
Francja	49·2	31·7
Włochy	35·7	23·0
Hiszpanja	28·3	18·2
Portugalja	8·0	5·1
Alger	7·3	4·7
Rumunja	7·2	4·6
Argentyna	5·5 ¹⁾	3·5
S. H. S.	2·9	1·9
Chile	2·1	1·4
Węgry	2·0	1·3
Bułgarja	1·7	1·1
Inne	5·4	3·5
Świat	155·3	100·0

¹⁾ 1924—1926 średnia produkcja.

132. Kawa 1926.

Kraj	Zbiór tysiący q	% zbioru światowego
Brazylja	8.251	62·3
Kolumbia	1.473	11·1
Indje holend. . . .	681 ¹⁾	5·1
Wenezuela	536 ¹⁾	4·0
Salwador	506	3·8
Guatemala	425	3·2
Haiti	357	2·7
Meksyk	238 ¹⁾	1·8
Costa Rica	182	1·4
Nikaragua	168	1·3
Inne	425	3·3
Świat	13.242	100·0

¹⁾ 1925.

133. Kakao 1926.

Kraj	Produkcja tysiący q	% prod. światowej
Wybrzeże Złote	2.295	50·5
Brazylja	575	12·6
Nigerja	397	8·7
Ekwador	218	4·8
San Domingo	205	4·5
Trynidad	193	4·2
Wenezuela	143	3·1
Św. Tomasz	125	2·7
Kamerun	85	1·8
Costa Rika	53	1·2
Togo franc. . . .	52	1·1
Inne	217	4·8
Świat	4.558	100·0

134. Herbata 1926.

Kraj	Produkcja tysiący q
Chiny	3.000 ¹⁾
Indje bryt. . . .	1.506
Cejlon	985
Jawa	508
Japonja	380
Formoza	103 ²⁾

¹⁾ Szacowane. ²⁾ Wywóz.

135. Tytoń 1926.

Kraj	Zbiór tysiący q	% zbioru światowego	Kraj	Zbiór tysiący q	% zbioru światowego	Kraj	Zbiór tysiący q	% zbioru światowego
Stany Zjedn.	6.003	44·5	Turecja	440	3·3	S. H. S.	148	1·1
Z. S. R. R. . .	1.400	10·4	Mandżurja	420	3·1	Niemcy	144	1·0
Japonja	600	4·4	Węgry	260	1·9	Kanada	131	1·0
Indje holend. . . .	590	4·3	Bułgarja	240	1·8	Brazylja	130	1·0
Grecja	525	3·9	Kuba	210 ¹⁾	1·6	Inne	1.010 ²⁾	7·4
Filipiny	455	3·4	Rumunja	183	1·4	Świat	13.492	100·0
Włochy	444	3·3	Porto Rico	159	1·2			

¹⁾ 1925 rok. — ²⁾ Szacowane.

136. Bawełna 1926/7.

Kraj	Tysiące bali po ok. 227 kg	% prod. światowej
Stany Zjed.	19.077	62·9
Indje bryt.	3.988	13·2
Egipt . . .	1.727	5·7
Chiny . . .	1.497	4·9
Z. S. R. R.	723	2·4
Brazylja . .	427	1·4
Peru . . .	150	0·5
Inne . . .	2.727	9·0
Świat . . .	30.316	100·0

137. Wrzeciona bawełniane 1927.

Kraj	W milj.	%
W. Brytania .	57·3	34·8
Stany Zjedn. .	36·7	22·3
Niemcy	10·8	6·6
Francja	9·6	5·8
Indje	8·7	5·3
Z. S. R. R. . .	6·9	4·2
Japonja	6·0	3·6
Włochy	5·1	3·1
Czechosłowacja	3·6	2·2
Chiny	3·6	2·2
Brazylja	2·6	1·6
Belgia	1·9	1·2
Hiszpanja . . .	1·9	1·1
Szwajcarja . .	1·5	0·9
Polska	1·4	0·9
Inne	7·0	4·2
Świat	164·6	100·0

138. Len 1927.

Kraj	Zbiór tys. q	% prod. światowej
a) Zbiór włókien:		
Z. S. R. R. . . .	3.400	58·8
Polska	675	11·6
Litwa	336 ¹⁾	5·8
Belgia	330	5·7
Francja	220	3·8
Łotwa	186 ¹⁾	3·2
Czechosłowacja	125	2·2
Estonja	96	1·6
Niemcy	92	1·6
Inne	330	5·7
Świat	5.790	100·0
b) Zbiór nasion:		
Argentyna . . .	20.180	49·4
Stany Zjedn. . .	6.752	16·5
Z. S. R. R. . . .	6.000	14·7
Indje bryt. . . .	4.135	10·1
Kanada	1.241	3·0
Polska	772	1·9
Urugwaj	520	1·3
Inne	1.232	3·1
Świat	40.832	100·0

¹⁾ 1926 r.

139. Jedwab 1927.

Kraj	Produkcja tysiące tonn kokonów
Japonja	341·7
Włochy	49·5
Korea	10·6
Francja	3·6
Syrja	3·2
Bułgaria	2·0
Hiszpanja	1·0
S. H. S.	1·0
Węgry	0·5
Cypr	0·2

140. Kauczuk 1901—1925.

Okres	Średnia produkcja roczna tysiące tonn	% udział	
		Brazylji	państw malajskich
1901 — 1905	55·16	52·3	0·0
1906 — 1910	75·92	49·4	3·1
1911 — 1915	123·48	29·8	23·8
1916 — 1920	294·46	9·8	39·8
1921 — 1925	405·86	5·1	42·1

141. Kauczuk 1927.

Kraj	Produkcja tysięcy tonn	% produkcji światowej
Państwa Malajskie	245·9	40·0
Indje holend.	233·2	37·8
Cejlon	56·9	9·2
Brazylja	28·5	4·6
Sarawak	11·2	1·8
Indje bryt.	10·2	1·6
Indochiny	7·6	1·2
Borneo (bez Sarawaku)	7·1	1·1
Inne	16·8	2·7
Świat	617·4	100·0

143. Jedwab sztuczny 1927.

Kraj	Produkcja tys. tonn	% prod. światowej
Stany Zjedn.	34·1	25·7
Włochy	23·0	17·3
Wielka Bryt.	17·6	13·3
Niemcy	16·0	12·0
Francja	12·0	9·0
Holandja	8·0	6·0
Belgja	6·0	4·5
Japonja	4·7	3·5
Szwajcaria	4·5	3·4
Inne	7·0	5·3
Świat	132·9	100·0

142. Jedwab sztuczny
1901—1925.

Okres	Średnia produkcja roczna w tonnach
1901—1905	3.200
1906—1910	7.000
1911—1915	10.800
1916—1920	18.100
1921—1925	52.500

144. Konie.

Kraj	Miljony sztuk	Koni na 1.000 mieszk.
Z. S. R. R.	31·3	222
Stany Zjedn.	14·5	125
Argentyna	9·4	931
Brazylja	5·3	163
Polska	4·1	140
Niemcy	3·8	61
Kanada	3·4	362
Francja	2·9	71
Indje bryt.	2·2	7
Rumunja	1·9	110
Japonja	1·6	27
Australja	1·4	234
W. Brytanja	1·3	29
S. H. S.	1·1	87
Włochy	1·0	25
Kolumbja	1·0	144
Meksyk	1·0	67

145. Bydło rogate.

Kraj	Miljony sztuk	Sztuk na 1.000 mieszkań- ców
Indje bryt.	149·2	460
Z. S. R. R.	67·8	480
Stany Zjedn.	55·7	479
Argentyna	37·1	3.680
Brazylja	34·3	1.054
Niemcy	18·0	288
Francja	14·5	356
Zw. Płd. Afr.	9·7	1.290
Afryka br. wsch.	9·4	.
Kanada	9·2	980
Polska	8·6	294
Urugwaj	8·4	5.000
W. Brytanja	8·2	181
Australja	7·9	1.320
Madagaskar	7·7	2.180
Turcja	6·5	495
Kolumbja	6·5	940
Włochy	6·2	153
Paragwaj	5·5	5.500
Meksyk	5·1	340
Czechosłowacja	4·7	330
Rumunja	4·6	266
Kuba	4·5	1.305
Indje holend.	4·3	81
Irlandja	4·0	1.346
Siam	4·0	412

146. Trzoda chlewna.

Kraj	Miljony sztuk	Sztuk na 1000 mieszk.
Stany Zjedn. . .	59·0	507
Niemcy	22·9	366
Z. S. R. R. . . .	20·0	142
Brazylja	16·2	500
Filipiny	7·9	690
Polska	6·3	215
Francja	5·8	142
Kanada	4·7	500
Hiszpanja	4·2	190
Danja	3·7	108
W. Brytania . . .	3·1	69
Rumunja	3·1	180
Indochiny	3·0	152

147. Owce.

Kraj	Miljony sztuk	Sztuk na 1000 mieszk.
Z. S. R. R. . . .	134·3	954
Australja	101·2	16.900
Stany Zjedn. . . .	44·5	382
Indje bryt.	36·8	113
Zw. Płd. Afr. . . .	36·6	4.860
Argentyna	36·2	3.590
N. Zelandja	25·4	17.930
W. Brytania	25·1	556
Hiszpanja	18·5	838
Urugwaj	14·4	8.600
Rumunja	12·9	750
Włochy	11·8	292
Turcja	11·7	890
Paragwaj	11·3	11.300
Francja	10·8	266

148. Produkcja wełny 1926.

Kraj	Produkcja milionów tonn	% produkcji światowej
Australja	348	25·1
Argentyna	143	10·3
Stany Zjedn. . . .	141	10·2
N. Zelandja	95	6·9
Zw. Płd. Afryki . . .	82	5·9
Z. S. R. R.	68	4·9
Urugwaj	57	4·1
W. Bryt. i Irl. . . .	52	3·8
Hiszpanja	48	3·5
Inne	349	25·3
Świat	1.383	100·0

b) Produkcja mineralna.

149. Węgiel kamienny 1901—1925.

Okres	Średnia roczna produkcja milionów tonn	Udział %	
		w. Bryt.	St. Zjedn.
1901 — 1905	786	29·6	39·2
1906 — 1910	996	26·7	41·5
1911 — 1915	1.119	24·3	42·9
1916 — 1920	1.137	21·3	50·0
1921 — 1925	1.110	22·0	45·7

150. Węgiel kamienny 1927.

Kraj	Produkcja milj. tonn	% prod. światowej	Kraj	Produkcja milj. tonn	% prod. światowej
Stany Zjedn. . . .	544·7 ¹⁾	42·5	Indje bryt.	21·3	1·7
W. Brytania	256·3	20·0	Czechosłowacja	14·7	1·2
Niemcy	153·6	12·0	Australja	14·7 ³⁾	1·2
Francja ²⁾	65·4	5·1	Zw. Płd. Afryki	12·7	1·0
Polska	38·1	3·0	Kanada	12·3	1·0
Z. S. R. R.	32·2 ¹⁾	2·5	Inne	52·8	4·1
Japonja	31·5	2·5	Świat	1.277·9	100·0
Belgia	27·6	2·2			

¹⁾ Z węglem brunatnym. — ²⁾ Z Zagłębiem Saary. — ³⁾ 1926 r.

151. Ropa naftowa 1901—1925.

Okres	Produkcja w miljon. tonn	Udział %	
		Stanów Zjedn.	Polski
1901—1905	26·6	51·8	2·4
1906—1910	33·5	62·0	3·8
1911—1915	52·2	64·2	2·6
1916—1920	73·8	67·2	1·1
1921—1925	132·5	72·3	0·7

152. Ropa naftowa 1927.

Kraj	Produkcja tys. tonn	% prod. światowej
Stany Zjedn. . .	129.114	72·3
Z. S. R. R. . . .	10.494	5·8
Wenezuela . . .	9.200	5·1
Meksyk	9.171	5·1
Persja	5.257	2·9
Rumunja	3.729	2·1
Indje holend. . .	3.057	1·7
Kolumbia	2.086	1·2
Peru	1.400	0·8
Argentyna	1.243	0·7
Indje bryt.	1.172	0·7
Trynidad	743	0·4
Polska	723	0·4
Sarawak	714	0·3
Inne	877	0·5
Świat	178.917	100·0

155. Rudy żelaza 1901—1925.

Okres	Średnia roczna produkcja tys. tonn	Udział %	
		W. Brytanji	Stanów Zjedn.
1901—1905	98.680	13·9	35·0
1906—1910	131.321	11·8	37·6
1911—1915	152.387	9·9	33·7
1916—1920	127.000	10·9	56·1
1921—1925	115.000	7·5	46·3

153. Węgiel brunatny 1927¹⁾.

Kraj	Produkcja milj. tonn
Niemcy	150·6
Czechosłowacja	20·0
Węgry	6·2
Kanada	3·5
Austrja	3·1
Rumunja	2·7
Chile	1·5
Francja	1·1

¹⁾ Uwzględniono najważn. kraje, wykazujące osobno w statystyce prod. węgla brunatnego.

156. Rudy żelaza 1927.

Kraj	Produkcja tys. tonn	% prod. światowej
Stany Zjedn. . .	62.766	37·0
Francja	45.426	27·0
Wielka Bryt. . . .	11.361	7·5
Szwecja	9.661	5·7
Luksemburg	7.266	4·3
Niemcy	6.626	3·9
Z. S. R. R.	4.960	2·9
Hiszpanja	4.906	2·9
Alger	2.034	1·2
Indje bryt.	1.686 ¹⁾	1·0
Inne	11.454	6·6
Świat	168.146	100·0

¹⁾ Produkcja 1926 roku.

154. Stal i żelazo surowe 1927.

Kraj	Produkcja tysięcy tonn		% światowej prod. stali i żel.
	stali	żelaza surow.	
Stany Zjedn.	44.924	37.152	43·9
Niemcy	16.310	13.104	15·7
Francja ¹⁾	10.167	11.065	11·3
W. Brytanja	9.244	7.411	8·9
Belgja	3.708	3.751	4·0
Z. S. R. R.	3.721	3.035	3·6
Luksemburg	2.470	2.732	2·8
Czechosłow.	1.650	1.300	1·6
Japonja	1.635	1.225	1·5
Włochy	1.595	540	1·1
Polska	1.244	618	1·0
Inne	4.323	4.218	4·6
Świat	100.991	86.151	100·0

¹⁾ Z Zagłębiem Saary.

157. Rudy manganowe 1927.

Kraj	Produkcja tys. tonn	% prod. światowej
Stany Zjedn. . .	1.283	28·1
Indje bryt. . . .	1.031 ¹⁾	22·6
Z. S. R. R. . . .	785	17·2
Złote Wybrzeże	400 ²⁾	8·8
Niemcy	310	6·8
Brazylja	246	5·4
Egipt	122 ¹⁾	2·7
Inne	380	8·4
Świat	4.557	100·0

¹⁾ 1926 r. — ²⁾ Wywóz.

159. Miedź-metal 1927.

Kraj	Produkcja tys. tonn	% prod. światowej
Stany Zjedn. . .	764	51·0
Chile	240	16·0
Niemcy	104	7·0
Kongo Belg. . .	88	5·9
Japonja	63	4·2
Meksyk	58	3·9
Kanada	32	2·2
Hiszpanja . . .	27	1·8
Peru	27	1·8
W. Brytanja . .	25	1·7
Inne	66	4·5
Świat	1.494	100·0

158. Ołów hutniczy 1927.

Kraj	Produkcja tys. tonn	% prod. światowej	Kraj	Produkcja tys. tonn	% prod. światowej
Stany Zjedn. . .	747	41·0	Belgja	66	3·6
Meksyk	242	13·0	Polska	30	1·7
Australja	168	9·2	Francja	25	1·4
Hiszpanja	139	7·7	Włochy	23	1·3
Kanada	136	7·5	Tunis	18	1·0
Niemcy	90 ¹⁾	5·0	Inne	68	4·0
Indje bryt. . . .	67	3·7	Świat	1.819	100·0

¹⁾ 1926 r.

160. Rudy cyny 1927.

(Zawartość metalu).

Kraj	Produkcja tys. tonn	% prod. światowej
Malakka	55·1	34·6
Boliwja	36·3	22·8
Indje holend. . .	35·9	22·6
Nigerja	7·8	4·9
Siam	7·6	4·7
Chiny	4·1	2·6
Australja	2·8	1·8
W. Brytanja . . .	2·4	1·5
Indje bryt. . . .	2·0	1·3
Zw. Płd. Afr. . .	1·7	1·1
Inne	3·4	2·1
Świat	159·1	100·0

161. Cynk hutniczy 1927.

Kraj	Produkcja tys. tonn	% prod. światowej
Stany Zjedn. . .	537·5	40·8
Belgja	201·6	15·3
Polska	150·3	11·4
Niemcy	90·0	6·8
Francja	82·7	6·4
Kanada	66·7	5·1
Australja	49·4	3·8
W. Brytanja . . .	42·5	3·1
Holandja	26·3	2·0
Japonja	17·0	1·3
Hiszpanja	16·6	1·3
Inne	34·8	2·7
Świat	1.315·4	100·0

162. Aluminjum 1927.

Kraj	Produkcja tys. tonn	o/0 prod. światowej
Stany Zjedn. . .	71·4	33·6
Niemcy	31·3	14·7
Kanada	26·8	12·6
Norwegja	20·5	9·7
Francja	19·6	9·2
Szwajcarja . . .	19·6	9·2
W. Brytanja . . .	7·2	3·4
Inne	16·2	7·6
Świat	212·6	100·0

165. Fosforyty 1927.

Państwo	Produkcja tys. tonn	o/0 prod. światowej
Stany Zjedn. . .	3.217	31·2
Tunis	3.075	29·8
Marokko	1.198	11·6
Alger	847	8·3
Nauru i Banaba (Oceanja)	595	5·9
Francja	270	2·6
Egipt	230	2·2
Inne	870	8·4
Świat	10.302	100·0

163. Siarka 1927.

Kraj	Produkcja tys. tonn	o/0 prod. światowej
Stany Zjedn. . .	2.146	85·3
Włochy (Sycylja)	226	8·9
Japonja	49	1·9
Inne	97	3·9
Świat	2.518	100·0

166. Sole potasowe 1927.

Kraj	Prod. tys. tonn K ₂ O	o/0 prod. światowej
Niemcy	1.269	74·2
Francja	372	21·8
Polska	34	1·9
Stany Zjedn. . .	20 ¹⁾	1·2
Inne	15 ¹⁾	0·9
Świat	1.710	100·0

¹⁾ W tem sztuczne.

164. Rteć 1927.

Kraj	Produkcja w tonnach	o/0 prod. światowej
Włochy	1.990	54·2
Hiszpanja	1.170 ¹⁾	31·9
Stany Zjedn. . . .	384	10·5
Meksyk	78	2·1
Inne	50	1·3
Świat	3.672	100·0

¹⁾ 1926 r.

167. Platyna 1925.

Kraj	Produkcja kg	o/0 prod. światowej
Kolumbia	1.870	45·0
Z. S. R. R.	1.850	44·5
Kanada	290	7·0
Stany Zjedn. . . .	120	2·9
Inne	25	0·6
Świat	4.155	100·0

168. Wydobycie złota i srebra 1901—1925.

Okres	Złoto			Srebro			Stosunek wartości złota do srebra
	śr. roczna prod. tonn	udział o/0		śr. roczna prod. tonn	udział o/0		
		St. Zj.	Pld. Afr.		St. Zj.	Meksyku	
1901—1905	485·4	24·9	17·4	5.225·2	33·2	37·4	36·0
1906—1910	652·3	22·0	32·6	6.135·2	28·2	34·0	35·6
1911—1915	691·4	20·7	39·3	6.389·1	33·0	25·3	36·6
1916—1920	589·2	18·2	45·7	5.548·1	36·6	28·4	20·9
1921—1925	541·8	13·9	50·0	6.936·4	27·6	37·7	27·9

169. Złoto 1927.

K r a j	Produkcja w tonnach	0/0 produkcji światowej
Zw. Południowej Afryki . .	314·8	53·0
Stany Zjednoczone	68·3	11·4
Kanada	57·4	9·6
Z. S. R. R.	30·9 ¹⁾	5·1
Rodezja Południowa	18·1	3·0
Australja	15·2	2·5
Indje brytyjskie	11·9	2·0
Japonja	8·4	1·4
Afryka brytyjska zachodnia .	6·2	1·0
Korea	5·9	1·0
Inne	59·6	10·0
Świat	596·7	100·0

¹⁾ 1926 r.

171. Djamenty 1926.

K r a j	Produkcja kg	0/0 produkcji światowej
Zw. Południowej Afryki . .	628·6	56·3
Kongo Belgijskie	221·6	19·9
Afryka brytyjska zachodnia .	104·0	9·3
Wybrzeże Złote	83·4	7·4
Gujana Brytyjska	38·0	3·4
Angola	30·0	2·6
Brazylja	10·0	0·9
Inne	3·8	0·3
Świat	1.119·4	100·0

170. Srebro 1927.

K r a j	Produkcja w tonnach	0/0 produkcji światowej
Meksyk	3.252·7	41·0
Stany Zjednoczone	1.879·7	23·7
Kanada	703·6	8·9
Peru	584·7	7·4
Australja	334·0	4·2
Indje brytyjskie	187·6	2·4
Boliwia	168·2	2·1
Niemcy	164·6	2·1
Japonja	141·5	1·8
Chile	93·3	1·2
Ameryka środkowa	93·3	1·2
Hiszpanja	87·1	1·1
Inne	226·6	2·9
Świat	7.916·9	100·0

U w a g a: Niemal we wszystkich dziedzinach produkcji pominięto Chiny, dla braku danych statystycznych. Chiny zajmują poważne stanowisko w produkcji pszenicy, jęczmienia, kukurudzy, ryżu, trzciny cukrowej, hodowli trzody chlewnej, hodowli jedwabnika, produkcji węgla kamiennego i rud żelaza.

Dział 3. — Zużycie.

172. Zużycie ważniejszych surowców w kg na głowę ludności.

Kraj	Średnia roczna 1924 — 1926									
	pszenica	żyto	cukier	kawa	herbata	kakao	węgiel	żelazo surowe	bawełna	kaučuk
Austria	115·9	77·4	27·2	1·17	0·08	0·74	1.117	47·0	4·7	0·30
Belgia	174·6	69·7	25·3	4·97	0·02	0·93	3.530	566·1	9·1	0·34
Czechosłowacja . .	110·8	90·9	35·7	0·94	0·04	0·52	1.063	98·5	8·1	0·02
Dania	76·5	139·4	38·5	6·63	0·14	0·69	898	7·1	1·6	0·14
Francja	135·8	25·1	31·7	4·02	0·04	1·04	1.492	192·5	7·8	0·92
Holandja	124·8	49·4	39·4	4·88	1·40	5·81	1.329	.	3·9	0·14
Niemcy	71·9	98·3	22·0	0·84	0·07	1·21	4.047	144·7	4·9	0·42
Polska	44·8	151·6	8·3	0·21	0·05	0·15	507	11·1	1·7	0·01
Szwecja	82·4	87·1	.	5·82	0·05	0·64	642	69·0	3·5	0·29
Wielka Brytania	160·0	0·8	44·4	0·37	4·28	1·13	4.049	139·1	16·5	0·17
Włochy	178·9	3·7	7·9	1·09	0·00	0·18	316	16·1	5·7	0·25
Z. S. R. R. ¹⁾ . . .	51·1	115·9	.	0·00	0·13	0·02	179	13·0	1·1	0·04
Stany Zjedn. . . .	111·1	5·0	44·9	5·72	0·40	1·60	4.913	341·8	36·7	3·44

¹⁾ Rosja europejska.

Dział 4. — Bezrobocie.

173. Bezrobocie.

Bezrobotni w tysiącach w lipcu 1928 r.:

Niemcy	274	Łotwa	1	Dania	37	Węgry	13	W. Brytania . .	1.977
Austria	137	Norwegja	15	Estonja	0·5	Irlandja	23	Szwecja	20
Belgia	4	Holandja	17	Finlandja	1	Polska	103	Czechosłow. . .	14
Włochy	234	Kanada	4	Francja	1	Australja	48	N. Zelandja . .	11

Świat w cyfrach.

Dział 5. — Finanse i kredyt.

174. Majątek narodowy.

Kraj	W miliard. złotych	Na głowę złotych	Kraj	W miliard. złotych	Na głowę złotych	Kraj	W miliard. złotych	Na głowę złotych
Stany Zjedn.	3.900	33.000	Kanada	230	14.000	Szwecja	85	14.000
Wielka Brytania	950	21.000	Brazylja	210	6.000	Rumunja	77	4.420
Francja	630	15.000	Argentyna	150	13.000	Szwajcarja	65	3.500
Niemcy	530	8.500	Polska	140	4.700	Holandja	65	8.000
Japonja	380	6.000	Australja	130	20.000	S. H. S.	55	3.570
Z. S. R. R.	380	2.500	Belgia	110	14.500	Austrja	45	6.500
Włochy	240	6.500	Czechosłowacja	100	7.500	Węgry	40	4.500

175. Wydatki państw 1926.

Kraj	Wydatki ogółem	Obrona kraju	Oświata	Wydatki na głowę złotych
	w milionach złotych			
Wielka Brytania	33.144	4.517	2.306	736
Stany Zjednoczone	31.147	5.083	201	271
Niemcy	19.647	1.424	33	311
Francja	12.754	2.009	583	313
Włochy	8.666	1.894	577	216
Holandja	2.596	370	501	345
Czechosłowacja	2.561	507	189	188
Polska	1.972	621	288	76
Szwecja	1.768	335	301	291
Austrja	1.500	283	51	85
Rumunja	1.135	247	130	67
Norwegja	962	102	132	345
Finlandja	546	134	78	188

176. Długi państwowe 1926.

Kraj	Milionów złotych	Na głowę złotych
Wielka Brytania	330.125	7.330
Stany Zjednoczone	175.099	1.518
Japonja	22.591	378
Holandja	10.974	1.458
Czechosłowacja	9.227	678
Niemcy	8.520	135
Szwajcarja	8.322	2.114
Szwecja	4.142	682
Norwegja	3.631	1.302
Polska	3.520	118
Austrja	3.021	462
Danja	2.802	814
Rumunja	2.441	144

177. Wskaźniki złote 1927 (1913 = 100).

Wskaźnik	Austria	Czechosłow.	Francja	Gdańsk	Niemcy	Polska	St. Zjedn.	Włochy	W. Brytania	Z. S. R. R.
Cen hurtowych . . .	133	143	126	146	137	119	147	132	141	171
Kosztów utrzymania	106	110	107	146	150	115	172	155	106	199
Kosztów żywności . .	122	141	113	.	156	143	150	148	156	201

178. Emisja kapitału 1927.

Miljony złotych średnio miesięcznie:

Stany Zjednoczone .	4.450	Francja	220	Belgia	125	Czechosłowacja . .	13
Wielka Brytania . .	1.135	Holandja	154	Włochy	24	Austria	12
Japonja	1.130	Szwecja	153	Polska	18	Norwegja	12
Niemcy	242	Szwajcaria	125	Rumunja	14	Indje bryt.	0.2

Dział 6. — Komunikacje.

179. Koleje według kontynentów.

Kontynent	W tys. km.	o/o
Europa . . .	390·0	31·8
Ameryka Płn.	498·6	40·5
Ameryka Płd.	89·9	7·3
Australja i Oc.	48·4	3·9
Azja	143·8	11·7
Afryka	59·2	4·8
Razem	1.229·8	100·0

180. Koleje według krajów.

Kraj	Na 1000 km ² linii kolei, w km.	Kolei w tys. km.	Kraj	Na 1000 km ² linii kolei, w km.	Kolei w tys. km.	Kraj	Na 1000 km ² linii kolei, w km.	Kolei w tys. km.
Belgia . . .	320·0	9·6	Francja . .	78·9	41·9	Szwecja . .	36·0	16·1
W. Brytania	136·3	33·0	Japonja . .	69·5	16·8	Litwa . . .	32·7	1·7
Niemcy . .	118·3	55·5	Włochy . .	69·1	21·4	Hiszpanja .	31·5	15·9
Danja . . .	116·5	5·0	Polska . . .	44·0	17·1	Estonja . .	23·7	1·1
Holandja .	105·8	3·6	St. Zjedn.	43·9	420·6	Finlandja .	12·4	4·8
Czechosłow.	96·9	13·5	Łotwa . . .	42·5	2·8	Norwegja .	11·1	3·6
Węgry . . .	94·8	8·8	Rumunja . .	39·7	11·7	Australja .	5·5	45·0
Austria . .	79·3	6·6	S. H. S. . .	39·6	9·8	Z. S. R. R.	3·6	76·0

181. Drogi bite 1913.

Kraj	Długość dróg bitych	
	w tys. km	na km ²
Francja . . .	563	1'048
Wielka Bryt. .	256	0'813
Szwecja . . .	58	0'129
Belgia	23	0'780
Niemcy	265	0'486
Austria	100	0'333
Węgry	41	0'126
Rosja (europ.)	30	0'056
Polska (1926) .	45	0'116

182. Drogi wodne.

Kraj	Rzek żeglownych w km	Kanałów w km	Kraj	Rzek żeglownych w km	Kanałów w km
Brazylja . . .	60.000	—	Finlandja . . .	5.450	57
Stany Zjedn. .	49.575	2.813	Holandja . . .	1.640	3,561
Chiny	21.000	4.000	Rumunja	2.840	—
Polska	16.125	264	Włochy	1.000	920
Niemcy	10.004	2.213	S. H. S.	1.597	291
Francja	6.781	5.252	Belgia	923	735
Indje bryt. . .	10.000	1.993	Austria	837	21
Kanada	5.400	2.565	Czechosłowacja	744	—
Argentyna . . .	8.000	—	Węgry	550	—
Szwecja	5.600	1.255			

183. Samochody 1927.

Kraj	Ilość w tysiącach	1 samochód na miesz.	Kraj	Ilość w tysiącach	1 samochód na miesz.	Kraj	Ilość w tysiącach	1 samochód na miesz.
Wielka Brytanja .	1.148	37	Brazylja	81	378	Norwegja	30	88
Francja	891	44	Danja	81	42	Urugwaj	30	55
Kanada	820	11	Związek Połudn.	77	90	Alger	28	218
Australja	375	16	Afryki	77	90	Czechosłowacja .	27	503
Niemcy	369	171	Holandja	69	106	Austria	23	284
Argentyna	223	43	Meksyk	52	275	Filipiny	22	492
Włochy	138	290	Szwajcaria	52	75	Z. S. R. R.	21	—
Hiszpanja	135	161	Indje holend. . . .	47	1.055	Polska	19	1.473
Nowa Zelandja . .	123	32	Japonja	46	1.300	Inne	2.241	—
Szwecja	99	61	Kuba	38	89			
Belgia	97	80	Irlandja	36	83	Świat	29.688	64

184. Linje telegraficzne.

Państwo	Tysiący km
Stany Zjednoczone	396·4
Niemcy	222·2
Francja	212·8
Argentyna	150·5
Indje	149·7
Z. S. R. R.	140·1
Australja	137·9
Kanada	85·2
Włochy	64·6
Hiszpanja	53·9
Japonja	47·9
Wielka Brytanja	46·0
Brazylja	45·9
Szwecja	44·7
Polska	26·5
S. H. S.	23·8
Czechosłowacja	20·6
Grecja	20·0
Norwegja	16·6
Rumunja	14·0
Belgja	9·5
Węgry	9·1
Portugalia	8·8
Bułgarja	6·0
Danja	3·9
Łotwa	2·8
Szwajcarja	2·1

185. Wielkie stacje iskrowe.

Stacja	Kraj	Zasiąg w tysiącach km
Warszawa	Polska	22
Nauen	Niemcy	20
Bordeaux (La Fayette)	Francja	20
Carnarvon	Wielka Brytanja	20
Rugby	Wielka Brytanja	20
Rzym (San Paulo)	Włochy	20
Malabar	Hol. Indje Wsch.	20
Mukden	Chiny	16
Honolulu	Hawaii	12
Palo Alto	Stany Zjednoczone	12
Kootwijk	Holandja	11
Rocky Point	Stany Zjednoczone	11
Paryż (Eiffel)	Francja	10
Eilvese	Niemcy	10

186. Stacje iskrowe (1928).

Stacje	Ilość
Nadbrzeżne	1.460
Okrętowe	15.963
Transkontynentalne	65
Inne lądowe	530
Samolotowe	106
Razem	18.124
W tem Polska	6

187. Światowa flota handlowa ¹⁾ 1913—1928.

(W tysiącach tonn rejestrowych brutto).

Kraj	Tonnaż 1913	% og. tonnażu	Tonnaż 1928	% og. tonnażu	Tonnaż 1928 w % 1913	Kraj	Tonnaż 1913	% og. tonnażu	Tonnaż 1928	% og. tonnażu	Tonnaż 1928 w % 1913
Wielka Bryt. . .	18.696	39·9	19.875	29·7	106·2	Argentyna . . .	215	0·5	288	0·4	133·9
Stany Zjedn. . .	5.427	11·6	14.633	21·8	270·0	Chile	140	0·3	171	0·3	122·1
Niemcy	5.082	10·8	3.777	5·6	74·3	Portugalia . . .	121	0·3	246	0·4	201·8
Norwegia	2.458	5·2	2.968	4·4	121·0	Chiny	87	0·2	317	0·5	365·0
Francja	2.201	4·7	3.344	5·0	152·2	Urugwaj	76	0·2	30 ²⁾	0·0	39·6
Dominja bryt.	1.735	3·7	2.907	4·3	167·4	Kuba	62	0·1	53	0·1	85·6
Włochy	1.522	3·2	3.429	5·1	226·8	Peru	46	0·1	69	0·1	150·0
Japonja	1.500	3·2	4.140	6·2	276·0	Rumunja	45	0·1	72	0·1	160·0
Holandja	1.310	2·8	2.817	4·2	216·0	Gdańsk	—	—	128	0·2	—
Szwecja	1.047	2·2	1.447	2·2	138·0	Estonja	—	—	53	0·1	—
Rosja	974	2·1	377	0·6	38·9	Finlandja	—	—	281	0·4	—
Hiszpanja	841	1·8	1.164	1·7	141·8	Łotwa	—	—	117	0·2	—
Danja	762	1·6	1.068	1·6	140·0	S. H. S.	—	—	261	0·4	—
Grecja	723	1·5	1.188	1·8	164·0	Polska	—	—	38	0·0	—
Brazylja	330	0·7	559	0·8	169·1	Inne	1.268	2·7	676	1·1	56·4
Belgia	304	0·6	493	0·7	162·0	Świat	46.972	100·0	66.986	100·0	142·5

¹⁾ Nieuwzględnione statki poniżej 100 tonn oraz zagłowce niektórych państw. — ²⁾ 1927 r.

188. Budowa okrętów 1927—1928.

Kraj	Wypuszcz. w 1927 tys. tonn brutto	% konstr. światowej	W % 1926	W budowie tys. tonn brutto, połowa 1928	Kraj	Wypuszcz. w 1927 tys. tonn brutto	% konstr. światowej	W % 1926	W budowie tys. tonn brutto, połowa 1928
Wielka Bryt. . .	1.226	53·5	192	1.203	Szwecja	67	2·9	216	102
Niemcy	289	12·6	159	408	Francja	44	1·9	37	126
Stany Zjedn. . .	178	7·8	119	56	Japonja	42	1·8	79	111
Holandja	120	5·3	128	173	Gdańsk	31	1·4	.	45
Włochy	101	4·4	46	154	Inne	116	5·1	145	194
Danja	72	3·1	100	98	Ogółem	2.286	100·0	136	2.660

189. Ruch w portach światowych 1927.

(Miliony tonn reg. netto).

Rotterdam	43	Buenos Aires . . .	30	Marsylja	20	Newcastle (25) . .	13	Oran (25)	12
Nowy Jork	42	Szanghaj	30	Southampton . . .	20	Lizbona	13	Amsterdam	11
Singapore	41	Liverpool	26	Rio de Janeiro (25)	19	Gibraltar	12	Neapol	11
Antwerpja	40	Kobe (24)	24	Genua	14	Le Havre	12	Dairen	10
Londyn	39	Las Palmas	22	Colombo (20) . . .	14	Brema	12		
Hamburg	38	Cherbourg	21	Cardiff	14	Sydney (24)	12	Gdańsk (28)	8
Hongkong (26) . . .	37	Konstantynopol . .	21	Alger	13	Plymouth	12	Gdynia (28)	2
Tampico (24)	30	Montevideo	21	Santos (25)	13	Hawana (23)	12		

190. Kanały oceaniczne.

Kanał Suezki: Port Said-Suez, dł. 160 km, szer. 70—110 m.	Kanał Koryncki: Posejdonja-Isthmia, długość 6·3 km, szerokość 21—25 m.
„ Panamski: Colon-Panama, dł. 81·3 km, sz. 91 m, 6 śl.	„ Tehuantepec, długość 308 km (projekt).
„ Kiloński: Brunsbüttel-Holtenu, dł. 99 km, sz. 102 m.	

Dział 7. — Handel zagraniczny.

191. Światowe obroty handlowe 1913—1926.

Kontynent	Obroty w miliardach zł.		Udział o/o w obrotach światowych		1913 = 100
	1913	1926	1913	1926	
Europa	208·8	273·2	61·0	47·7	130·7
Ameryka	74·0	148·4	21·6	26·0	200·6
Azja	39·2	108·5	11·5	19·0	277·2
Afryka	12·1	22·9	3·5	4·0	189·3
Australja	8·3	18·8	2·4	3·3	226·3
Świat	342·4	571·8	100·0	100·0	167·0

192. Handel zagraniczny 1927.

K r a j	Przywóz	Wywóz	Obroty na głowę w zł.	% udział w ogólnych obrotach	K r a j	Przywóz	Wywóz	Obroty na głowę w zł.	% udział w ogólnych obrotach
	miljony zł.					miljony zł.			
Europa:					Argentyna	7.360	8.665	1.590	2·8
Wielka Brytania	50.160	32.650	1.721	14·3	Brazylja	3.481	3.881	226	1·3
Niemcy	29.810	21.660	825	8·9	Kuba	2.293	2.867	1.472	0·9
Francja	18.485	19.330	928	6·5	Azja:				
Włochy	9.340	7.120	406	2·9	Indje brytyjskie .	8.015	10.370	56	3·2
Holandja . . .	9.110	6.785	2.112	2·8	Japonja	8.930	8.132	204	3·0
Belgia	7.200	6.540	1.710	2·4	Państwa Malajsk.	5.045	5.335	4.155	1·8
Czechosłowacja .	4.733	5.338	707	1·9	Afryka:				
Szwajcaria . .	4.410	3.454	2.013	1·4	Zw. Płd. Afryki .	2.947	2.768	763	1·0
Szwecja	3.761	3.852	1.260	1·3	Egipt	2.067	2.112	292	0·7
Danja	3.660	3.439	2.076	1·2	Oceanja:				
Hiszpanja . . .	3.705	3.101	316	1·2	Australja	6.895	5.990	2.147	2·2
Austrja	3.806	2.485	940	1·1	Reszta państw .	51.606	53.784	.	18·0
Z. S. R. R. . .	2.984	2.912	40	1·0	Ogółem				
Polska	2.892	2.515	183	0·9		299.400	278.300	.	100·0
Ameryka:									
Stany Zjednocz.	37.020	42.350	683	13·7					
Kanada	9.685	10.865	2.182	3·6					

193. Handel światowy ważniejszymi surowcami 1927.

Wywóz		Przywóz		Wywóz		Przywóz	
kraj	tysięcy tonn	kraj	tysięcy tonn	kraj	tysięcy tonn	kraj	tysięcy tonn
Pszenica:				Zw. Płd. Afryki .	118·1	Niemcy	182·0
Kanada	7.264·0	Wielka Brytania	5.610·4	Nowa Zelandja .	100·0	Stany Zjednocz.	114·9
Stany Zjednocz. .	4.580·6	Niemcy	2.612·1	Urugwaj.	68·9	Belgia	39·7
Argentyna	4.225·5	Włochy	2.305·2	Kauczuk:			
Australja	2.012·0	Francja	2.161·4	Państwa Malajsk.	377·3	Stany Zjednocz.	404·9
Z. S. R. R.	766·0	Belgia	1.224·0	Indje holendersk.	262·1 ¹⁾	Wielka Brytania	61·2
Węgry	311·3	Holandja	618·8	Cejlon	56·7	Francja	39·6
Indje brytyjskie .	304·5	Brazylja	595·5	Brazylja	26·2	Niemcy	39·5
Bawełna:				Węgiel kamienny:			
Stany Zjednocz. .	2.221·3	Japonja	768·0	Wielka Brytania	51.970	Kanada	15.070
Indje brytyjskie .	487·4	Wielka Brytania	715·3	Niemcy	21.500	Francja	14.700
Egipt	331·7	Niemcy	529·3	Stany Zjednocz. .	18.300	Belgia	6.640
Chiny	53·1 ¹⁾	Francja	355·7	Polska	11.050	Holandja	5.940
Peru	50·0 ¹⁾	Włochy	209·1	Rudy żelaza:			
Wełna:				Francja	13.620	Niemcy	17.240
Australja	347·3	Francja	251·9	Szwecja	10.700	Belgia	11.770
Argentyna	156·9	Wielka Brytania	187·8	Hiszpanja	1.857 ¹⁾	Wielka Brytania	5.240

¹⁾ 1926 r.¹⁾ 1926 r.

Dział 8. — Różne.

194. Wojsko.

Kraj	Tysięcy	Kraj	Tysięcy
Z. S. R. R.	563	Belgia	61
Francja	410	Argentyna	55
Polska	247	Portugalia	45
Wielka Brytania	220	Holandja	36
Rumunja	200	Szwecja	36
Japonja	198	Węgry	35
Stany Zjednoczone	195	Szwajcaria	35
Włochy	150	Finlandja	25
Hiszpanja	150	Litwa	21
Czechosłowacja	120	Norwegja	21
S. H. S.	105	Austrja	20
Niemcy	100	Bułgarja	20
Turcja	90	Łotwa	20
Grecja	67	Estonja	18
Meksyk	63	Albanja	8

195. Radjodbiorniki (1928).

Kraj	Tysięcy
Stany Zjednoczone	6.400
Wielka Brytania	2.395
Niemcy	2.010
Japonja	450
Szwecja	320
Austrja	292
Kanada	250
Australja	250
Czechosłowacja	225
Z. S. R. R.	223
Danja	175
Argentyna	165
Brazylja	150
Polska	121

Uzupełnienie. Niektóre dane za rok 1928.

196. Polska. Produkcja górnicza i hutnicza 1928.

	Produkcja			Produkcja			Produkcja			Produkcja	
	tys. tonn	1927=100		tys. tonn	1927=100		tys. tonn	1927=100		tys. tonn	1927=100
Węgiel kam.	40.599	106·7	Gaz ziemny			Sól kuch.	401	106·1	Stal . . .	1.437	115·2
Koks . . .	1.662	118·4	(w milj. m ³)	459	101·0	Rudy żelaza	693	128·0	Cynk . . .	162	108·0
Ropa naft.	742	102·7	Sole potas.	343	124·1	Żelazo sur.	684	110·6			

197. Świat. prod. węgla 1928.

(Dane tymczasowe).

Kraj	Prod. milj. tonn	% produkcji światowej
Stany Zjedn. . .	516·8	41·9
W. Brytanja . .	240·7	19·5
Niemcy . . .	150·9	12·2
Francja ¹⁾ . . .	64·7	5·2
Polska . . .	40·6	3·3
Z. S. R. R. . .	33·9	2·7
Japonja . . .	31·5	2·5
Belgja . . .	27·7	2·2
Indje bryt. . .	22·4	1·8
Czechosłowacja	15·2	1·2
Australja . . .	14·7 ²⁾	1·2
Kanada . . .	12·4	1·0
Inne . . .	65·0 ³⁾	5·3
Świat	1236·5	100·0

¹⁾ z Zagl. Saary. ²⁾ 1926 r. ³⁾ szacowane.

198. Świat. prod. ropy 1928.

(Dane tymczasowe).

Kraj	Prod. milj. tonn	% prod. świat.
Stany Zjedn. . .	118·2	69·4
Wenezuela . . .	14·0	8·2
Z. S. R. R. . . .	10·7	6·3
Meksyk	6·3	3·7
Persja	5·0	2·9
Rumunja	4·3	2·5
Indje holend. . .	2·9	1·7
Kolumbia	2·7	1·6
Peru	1·4	0·8
Argentyna	1·2	0·7
Indje bryt. . . .	1·1	0·6
Trynidad	0·8	0·5
Polska	0·7	0·4
Sarawak	0·7	0·4
Inne	0·6	0·3
Świat	170·6	100·0

199. Świat. prod. stali i żelaza sur. 1928.

(Dane tymczasowe).

Kraj	Produkcja tysięcy tonn		% prod. stali i żelaza
	stali	żelaza surowego	
Stany Zjedn. . .	50.654	38.451	46·0
Niemcy	13.502	11.799	13·1
Francja ¹⁾ . . .	11.459	12.038	12·1
W. Brytanja . .	8.663	6.716	7·9
Belgja	3.927	3.884	4·0
Z. S. R. R. . .	4.233	3.335	3·9
Luksemburg . .	2.568	2.767	2·8
Czechosłow. . .	1.650 ²⁾	1.300 ²⁾	1·5
Japonja	1.635 ³⁾	1.225 ³⁾	1·5
Włochy	1.932	540 ³⁾	1·3
Kanada	1.260	1.036	1·2
Polska	1.437	684	1·1
Inne	3.400	3.500	3·6
Świat	106.320	87.275	100·0

¹⁾ z Zagl. Saary. ²⁾ 1927 r.

Zróżła.

- Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa, Gł. Urz. Statyst.
- Wiadomości Statystyczne Gł. Urz. Statyst., Warszawa.
- Kwartalnik Statystyczny. Warszawa, Gł. Urz. Statyst.
- Handel Zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa, Gł. Urz. Statyst.
- Dziesięciolecie Polskich Kolei Państwowych. Warszawa, 1928.
- Statystyka Pracy. Gł. Urz. Statyst.
- Roczniki Hydrograficzne Rzeczypospolitej Polskiej.
- Statistique Générale de la France. Annuaire Statistique, Paris.
- Zahraniční obchod Republiky Československé. Praha, Státní Úř. Statist.
- Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich. Berlin, Statistisches Reichsamts.
- Société de Nations:
Annuaire Statistique International.
Mémoire sur le Commerce International et sur les Balances des Paiements.
Bulletin mensuel de Statistique.
Industrie de la soie artificielle, 1927.
Annuaire Militaire.
- U. S. Department of Agriculture. Yearbook.
Mineral Resources of the United States. Washington, Geol. Survey.
- Ten years of Soviet pover. Moscow 1927.
Stat. Sprawoznik S. S. S. R. Moskwa 1928.
- A. Witkowski: Tablice matemat.-fizyczne. Warszawa, 1904.
- E. Romer: Powszechny Atlas Geograficzny. Lwów, 1928.
Romer: Klimat ziem Polskich, Encykl. Polska Ak. Um. 1912.
Lencewicz: Badania jeziorne w Polsce, Przegl. Geogr. 1925
H. Wagner: Lehrbuch d. Geographie, 6 wyd.
Geographisches Jahrbuch, Gotha.
Nautisches Jahrbuch, Berlin.
E. Kossinna: Die Tiefen des Weltmeeres, Berlin 1921.
A. Penck: Morphologie der Erdoberfläche, 1894.
Meinardus: Die hypsographischen Kurven Grönlands u. d. Antarktis. Pet. Mitt. 1926.
De Martonne E., Aufrère L.: L'extension des régions privilégiées d'écoulement vers l'océan. Paris 1928.
Halbfass: Die Seen der Erde, Gotha.
Hann-Süring: Lehrbuch d. Meteorologie. Lipsk 1926.
Réseau Mondial. Meteorological Office, Londyn.
Czasopismo Geograficzne. Lwów.
Przyroda i Technika. Lwów.
Przemysł i Handel. Warszawa.
E. Romer i I. Weinfeld: Rocznik Statystyczny Polski. Kraków 1917.
Wąsowicz-Zierhoffer: Polska w cyfrach. Lwów 1927.
Prof. Hickmanns Geographisch statistischer Universalatlas, Wien.
Stephenson J.: A Statistical Atlas of the World. London 1927.
The Statesman's Yearbook, edited by M. Epstein. London.
Gothaisches Jahrbuch, Gotha, Justus Perthes.
Materiały do Romera: Powszechny Atlasu Geograficznego.

Errata

W tabl. 14, str. 5 poprawić przy jez. Bajkalskiem b na o (odpływowe).

W tabl. 109, str. 39 długość linii telegraficznych w Grecji ma być nie 2.000 ale 20.000 *km*.

W tabl. 109, str. 42 i w tabl. 117, str. 48 poprawić powierzchnię Rumunji na 294 tys. *km*², a Salvadoru na 34 tys. *km*².

W tabl. 109, str. 38—43 popr. gęstość ludności: Abissynja 11, Honduras 7·6, Portugalja 63, Strefa kan. Panam. skiego 25, Zw. Płd. Afryki 3·4, N. Fundlandja 2·4, Nigerja 2·1, Płd. Rodezja 1·6, Płn. Rodezja 1·6, Diego Rodriguez 14·6, Wy Salomona 6, Gujana Bryt. 1·3, Kerak 0·6.

W tabl. 119, str. 51 opuszczono miasta Dairen 209 tys. mieszkańców i Sendai 145 tys. mieszkańców, zaś przy mieście Hongkong (Victoria) literę p (port).

MAPY ŚCIENNE POLSKI

A) Ogólne.

<i>St. Pawłowski</i> : Mapa kościoła rzym.-kat. 1:1,500.000. Niepodklejona	6—
<i>E. Romer</i> : Polska. Mapa fizyczna w 4 ark. 1:850.000	45—
<i>E. Romer</i> i <i>Janiszewski</i> : Mapa przemysłu, 2 ark. 1:850.000	28—
<i>E. Romer</i> i <i>T. Szumański</i> : Mapa Polski. Fizyczna. 2 ark., 1:850.000	30—
<i>E. Romer</i> i <i>T. Szumański</i> : Mapa Polski. Konturowa. Niepodklejona	2:40
<i>E. Romer</i> i <i>Wąsowicz</i> : Polska Mapa polityczna, 2 ark. 1:850.000	30—
<i>J. Wąsowicz</i> : Narodowości Rzpl. Polskiej, 2 ark. 1:850.000	28—

B) Wojewódzkie.

<i>F. Romer</i> i <i>St. Pawłowski</i> : Mapa województwa poznańskiego, 4 ark. 1:200.000	30—
<i>E. Romer</i> i <i>T. Szumański</i> : Mapa województwa łódzkiego, 4 ark. 1:200.000	30—
— Mapa województwa lwowskiego, 4 ark. 1:200.000	38—
— Mapa województwa stanisławowskiego, 2 ark. 1:200.000	30—
— Mapa województwa tarnopolskiego, 2 ark. 1:200.000	24—
— Mapa województwa warszawskiego, 4 ark. 1:200.000	38—
— Mapa województwa pomorskiego, 4 ark. 1:200.000	30—
— Mapa województwa krakowskiego, kieleckiego i śląskiego, 4 ark. 1:200.000	40—
— Mapa województwa lubelskiego, wołyńskiego i poleskiego, 4 ark. 1:300.000	40—

Cena rozumie się za egz. podklejone na płótnie z wałkami. Katalogi na żądanie przesyła się bezpłatnie.

N a k ł a d

S. A. KSIĄŻNICA - ATLAS T. N. S. W.

LWÓW, ULICA CZARNIECKIEGO L. 12 — WARSZAWA, ULICA NOWY ŚWIAT L. 59

PRZEWODNIKI PO POLSCE I PLANY MIAST

<i>B. Chrzanowski</i> : Na kaszubskim brzegu	1:40
— Z wybrzeża i o wybrzeżu	1:20
<i>J. Kilarski</i> , Przewodnik po Poznaniu. Nowość!	4:20
<i>A. Lenkiewicz</i> : Gorgany zachodnie 1:100.000	4—
Mapa okolic Lwowa 1:100.000	3—
Mapy specjalne z obszaru Polski 1:75.000 po	0:75
Mapy generalne z obszaru Polski 1:200.000 po	0:90
<i>M. Orłowicz</i> : Ilustrowany przewodnik po Chelmie i Świeciu	0:65
— Ilustrowany przewodnik po Lwowie. Brosz. 6'70, w płót.	8—
— Ilustrowany przewodnik po Mazurach i Warmji	4:50
— Ilustrowany przewodnik po Pomorzu. Brosz. 9'60, w płót.	11—
— Ilustrowany przewodnik po Poznańskiem	1:80
— Ilustrowany przewodnik po Śląsku	3:75
— Ilustrowany przewodnik po Spiszu i Orawie	4:50
— Ilustrowany przewodnik po ziemi Kaszubów	4—
<i>N. Pajzderski</i> : Poznań. Kultura, sztuka, zabytki	9—
Plan miasta Lwowa 1:15.000	1:80
Plan miasta Poznania 1:15.000. Wydanie z r. 1929. Nowość!	—

N a k ł a d

S. A. K S I A Ź N I C A - A T L A S T. N. S. W.

LWÓW, ULICA CZARNIECKIEGO L. 12 — WARSZAWA, ULICA NOWY ŚWIAT L. 59

I 37342

PRACE GEOGRAFICZNE

WYDAWANE POD RED. DR. E. ROMERA

1. *J. Czekanowski*, Stosunki narodowościowo-wyznaniowe na Litwie i Rusi. Tekst polsko-francusko-niemiecki . . . . . 10'
2. *E. Romer*, Polacy na kresach pomorskich. Tekst polski 10'—, Tekst polsko-francuski . . . . . 15'—
3. *St. Pawłowski*, Ludność rzym.-kat. w polsko-ruskiej części Galicji. Tekst polski 4'50, tekst pol.-fr. 6'—
4. *A. Dudziński*: Polacy na Śląsku. Tekst polski 4'50, tekst francuski . . . . . 7'50
5. *M. Polaczkówna*, Wahania klimatyczne w Polsce w wiekach średnich i *J. Kornaus*, Jan Długosz, geograf polski XV wieku . . . . . 12'—
6. Karpaty. *J. Nowak*, Nafta Karpat polskich i *K. Tolwiński*, Dyslokacje poprzeczne w Karpatach polskich . . . . . 4'50
7. *E. Romer*, Spis ludności na terenach wschodnich . . . . . 5'—
8. *A. Jakubski*, Nowe metody i kierunki w zakresie kartografii zoogeograficznej . . . . . 3'—
9. Podole. *A. d'Abancourt*, Klasyfikacja i rozwój dolin podolskich. *J. Czyżewski*, Gęstość sieci dolinnej na Podolu. *M. Koczwarą*, Rozwój polodowcowej flory i klimatu Podola w świetle analizy pyłkowej. *A. Zierhoffer*, Północna krawędź Podola w świetle rzeźby powierzchni kredowej . . . 12'60
10. Studja regionalne z geografji Polski. *A. Chatubińska*, O spękaniach skał na Podolu. *J. Czyżewski*, Z historii doliny Dniestru. *H. Teisseyre*, Powierzchnia szczytowa Karpat. *J. Zduńczyk-Jaroszowa*, Topograficzne nazwy polskie, pochodzące od niektórych drzew i zwierząt . . . . . 18'50

N a k ł a d

S. A. KSIĄŻNICA - ATLAS T. N. S. W.
LWÓW, ULICA CZARNIECKIEGO L. 12 — WARSZAWA, ULICA NOWY ŚWIAT L. 59

S-96

S. 61

J. KILARSKI

PRZEWODNIK PO

Ilustrowany. — Cena zł. 4*20

Przewodnik ten jest wydawnictwem, tak pod względem treści, **wem**. Autor, prezes Okręgu Pozn. Pol. Tow. Krajoznawczego, gruntowny znawca dziejów i życia współczesnego Poznania, opracował dla zwiedzających to miasto krótki i zwięzły **przewodnik praktyczny**, który zawiera nie tylko **historję i opis** wszystkiego tego, co w nim jest godne widzenia, lecz i **wskazówki rzeczowe**, jak i co przedewszystkiem zwiedzać należy, by odnieść rzetelną korzyść. Stąd podział książki na dwie niezależne części, a mianowicie dział informacyjny i przewodnik właściwy.

Wydawnictwo to odda każdemu turyście, zwłaszcza w okresie Powszechnej Wystawy Krajowej nieocenione usługi.

N a k ł a d

S. A. KSIĄŻ
LWÓW, UL. CZARNIEC

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

100000297716

POLITECHNIKA KRAKOWSKA
BIBLIOTEKA GŁÓWNA

I 37343
L. inw.

Kdn 452/57

A S T. N. S. W.
WA, UL. NOWY ŚWIAT L. 59

D № 246796 :
12 XI 56

POW

Jest to pi

C e n a

zł 20. gr

Tre
ność. 6. C W — Kd 31 CWD W-wa, 2179/S2/1.
11. Europ
Brytanja i Ir

19. Azja fizyczna. 20. Azja polityczna. 21. Azja północno-wschodnia. 22. Japonja. Wschodnie Himalaje. 23. Azja pol.-wschodnia. 24. Afryka fizyczna. 25. Afryka polityczna. 26. Afryka północna. 27. Afryka południowa. 28. Ameryka północna fizyczna. 29. Ameryka północna polityczna. 30. Stany Zjednoczone. Cz. północno-wschodnia. 31. Stany Zjednoczone. 32. Ameryka południowa fizyczna. 33. Ameryka południowa polityczna. 34. Ameryka południowa. 35. Australja fizyczna. 36. Australja polityczna. 37. Australja i Nowa Zelandja. 38. Kraje polarne. 39. Polska fizyczna 1 : 5,000,000. 40. Polska fizyczna 1 : 2,500,000. 41. Krajobrazy Polski. 4. Geologja i plody kopalne Polski. 43. Klimat Polski. 44. Flora Polski. 45. Fauna Polski. 46. Rolnictwo i chów bydła Polski. 47. Polska polityczna. 48. Ludność Polski. 49. Stosunki fizyczne i gospodarcze Polski.

ROMER

ATLAS GEOGRAFICZNY

— Opr. zł. 52'—.

acowany w całości siłami naukowemi i technicznymi polskimi.
ię w każdym domu polskim.

asnienie mapy. 3. Planigloby fizyczne. 4. Klimat. 5. Roślin-
i komunikacja. 9. Furopa fizyczna. 10. Europa polityczna.
wnawskie. 14. Alpy. 15. Francja, Belgja i Holandja. 17. Wielka
ęść zachodnia. 18. Kraje śródziemnomorskie. Część wschodnia.

N a k ł a d

S. A. KSIĄŻNICA - ATLAS T. N. S. W.
LWÓW, UL. CZARNIECKIEGO L. 12 — WARSZAWA, UL. NOWY ŚWIAT L. 59

Biblioteka PK

J.X.7

/ 1929

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

100000297716